

พฤติกรรมการณ์เลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภค
ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์

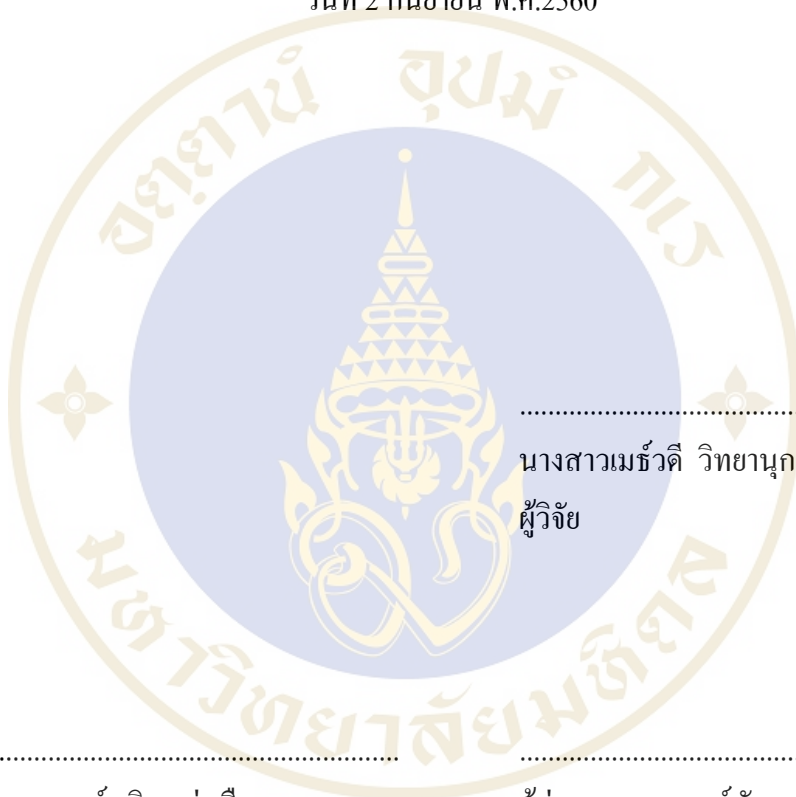
เรื่อง

พฤติกรรมกรเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภค
ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2560

นางสาวเมธวดี วิทยานุกรณ์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลิศา รุ่งเรือง,

Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปิติสันต์,

Ph.D.

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

ดวงพร อภาศิลป์,

Ph.D.

คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

มหาวิทยาลัยมหิดล

พาสน์ ทิมทรัพย์,

Ph.D.

กรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือของ ดร.พาสน์ ทิมทรัพย์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปีติสันต์ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและให้คำแนะนำทางวิชาการ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา รุ่งเรือง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ให้ความกรุณาและสละเวลาในการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัย และคอยติดตามแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ทั้งยังเป็นกำลังใจสนับสนุนให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ในที่สุด ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่สละเวลาในการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยการจัดการมรดกที่ได้มอบโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยด้วยความตั้งใจ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ รุ่น 18C ทุกคนที่คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือและฝ่าฟันอุปสรรคร่วมกันมาโดยตลอดการเรียน ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่เป็นกำลังใจสำคัญตลอดการศึกษาเล่าเรียน ทั้งยังสนับสนุนด้านทุนทรัพย์มาตลอดทุกภาคการศึกษา และให้การสนับสนุนส่งเสริมในทุกๆ ด้าน จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ตามที่ตั้งใจ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยปรารถนาเป็นอย่างยิ่งว่า สารนิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ และเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ทำการศึกษาเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต

เมธวีดี วิทยานุกรณ์

พฤติกรรม การเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

CONSUMER'S BUYING BEHAVIOR AND ATTITUDE TOWARDS DISTRIBUTION OF THE LOTTERY IN THE BANGKOK AREA AND PERIMETERS

เมธวดี วิทยานุกรณ์ 5850430

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลิศารุ่งเรือง, Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปิติสันต์, Ph.D., พาสน์ ทิมทรัพย์, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรม การเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ซื้อสลากกินแบ่งที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 30 คน ใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้มาตีความและวิเคราะห์กลุ่มคำ เพื่ออธิบายสิ่งที่ค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเลือกซื้อสลากกินแบ่งจากตัวเลขที่มีเฉพาะเจาะจงในใจอยู่แล้ว โดยแหล่งที่มาของตัวเลขมาจากการตีความจากความฝัน หรือตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง จุดเริ่มต้นของพฤติกรรม การซื้อสลากกินแบ่งจากอิทธิพลของคนใกล้ชิด ส่วนเหตุผลที่ยังคงซื้อสลากกินแบ่ง เพราะอยากรวย และอยากลองเสี่ยงโชค ทั้งนี้ นอกจากซื้อสลากกินแบ่ง ยังมีการเสี่ยงโชคจากหวยใต้ดินควบคู่ไปด้วย

ผู้ซื้อสลากกินแบ่ง มีทัศนคติต่อหวยใต้ดิน ซึ่งเป็นหวยผิดกฎหมายว่าเป็นการพนันเช่นเดียวกับสลากกินแบ่ง ไม่ใช่อาชญากรรมร้ายแรงและควรทำให้ถูกกฎหมาย ส่วนเหตุผลที่ผู้ซื้อสลากกินแบ่งยังซื้อหวยใต้ดินควบคู่ไปด้วยนั้น เพราะหวยใต้ดินหาซื้อได้ง่าย ไม่จำกัดตัวเลข ไม่มีกำหนดราคาขั้นต่ำ มีตัวเลือกหลากหลายจำนวนรางวัลและเงินรางวัลมีมากกว่าสลากกินแบ่ง มีโปรโมชันส่วนลด ทั้งนี้ผู้บริโภคเสนอว่า นอกจากสลากกินแบ่งรัฐบาลแล้ว อยากให้เปิดเสรีคาลิโนและทำหวยใต้ดินให้ถูกกฎหมายด้วย

ผู้ซื้อสลากกินแบ่ง มีทัศนคติต่อจำนวนรางวัลและเงินรางวัลว่ายังไม่ค่อยดี และเสนอแนวทางการปรับปรุง โดยการเพิ่มจำนวนเงินรางวัลและจำนวนรางวัลให้มากขึ้น ตลอดจนเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้สะดวกขึ้น ได้แก่ การใช้ระบบอัตโนมัติ การจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ และไม่กำหนดราคาขั้นต่ำ

คำสำคัญ : สลากกินแบ่งรัฐบาล/ พฤติกรรม/ ทัศนคติ/ การจัดจำหน่าย

สารบัญ

		หน้า
	กิตติกรรมประกาศ	ข
	บทคัดย่อ	ค
	สารบัญตาราง	ช
	สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
	1.1.1 สลากและการพนันประเภทหวยต่างๆ ที่นิยมในประเทศไทย	1
	1.1.2 ภาพรวมองค์กรสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	7
	1.1.3 การจัดจำหน่ายสลากกินแบ่ง	8
	1.1.4 การดำเนินงานจำหน่ายสลาก	8
	1.2 คำถามงานวิจัย	13
	1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	13
	1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
	1.5 ขอบเขตการศึกษา	13
	1.5.1 ประเด็นที่ศึกษา	13
	1.5.2 กลุ่มเป้าหมาย	13
	1.5.3 พื้นที่	14
	1.5.4 ระยะเวลา	14
	1.6 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	14
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
	2.1 ความหมายและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง	16
	2.1.1 พฤติกรรม	16
	2.1.2 พฤติกรรมส่วนบุคคล	18
	2.1.3 พฤติกรรมผู้บริโภค	18
	2.1.4 ทักษะคิด	19

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	2.1.5 ความเสี่ยง	19
	2.1.6 ความคาดหวัง	19
	2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	20
	2.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ	20
	2.2.2 พฤติกรรมการบริโภค (Model 5W1H)	22
	2.2.3 กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Buyer Decision Process)	23
	2.2.4 ส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P (Service Marketing Mix)	23
	2.2.5 ทฤษฎีทางรายได้	25
	2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	33
	3.1 รูปแบบการวิจัย	33
	3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	33
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4	วิธีการดำเนินการวิจัย	36
	4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป	36
	4.2 ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่าย	39
	4.2.1 ผลกระทบ หรือ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการซื้อและแหล่งที่มาของตัวเลข	39
	4.2.2 การตัดสินใจซื้อ	41
	4.2.3 ผู้มีส่วนร่วมหรือสิ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเริ่มซื้อสลากฯ เป็นครั้งแรกในชีวิต	41
	4.2.4 เหตุผลที่ยังคงซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	43
	4.2.5 ความถี่ และช่วงโอกาสในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	43
	4.2.6 ช่องทาง (Where) และสถานที่ (Place)	45
	4.2.7 ประเมินทางเลือก (Alternative Evaluation)	45
	4.2.8 พฤติกรรมหลังการซื้อ (Post Purchasing)	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.9 ค่าใช้จ่ายในการซื้อและทัศนคติต่อราคาขาย (Price)	48
4.2.10 ทัศนคติต่อรูปแบบสลากฯ และวิธีการจัดจำหน่าย	50
4.2.11 ทัศนคติต่อจำนวนรางวัลและจำนวนเงินรางวัล	52
4.2.12 ทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมายอื่นนอกเหนือ จากสลากกินแบ่งรัฐบาล	53
4.2.13 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence)	54
4.2.14 อิทธิพลของบุคลากร (People)	55
4.2.15 ทัศนคติต่อกระบวนการและขั้นตอนการทำงานของสำนักงาน สลากฯ (Process)	55
4.2.16 ทัศนคติต่อธุรกิจหวยใต้ดินและการเล่นหวยใต้ดิน	57
4.2.17 ทัศนคติต่อการนำสลากลอตโต้ หรือ สลากออนไลน์เข้ามาใช้ ในประเทศไทย	58
4.2.18 ทัศนคติต่อความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเลิกซื้อหวยใต้ดินหรือ การพนันผิดกฎหมายอื่นและหันมาซื้อแต่สลากกินแบ่งรัฐบาล อย่างเดียว	59
4.2.19 ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างในการดึงความสนใจให้ประชาชน หันมานิยมซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแทนการพนันผิดกฎหมายอื่น	59
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	61
5.1.1 กลุ่มตัวอย่าง	61
5.1.2 ผลกระทบ หรือ สิ่งที่มีผู้บริโภคร้องการซื้อ	61
5.1.3 การตระหนักถึงความต้องการและวัตถุประสงค์ในการซื้อ	62
5.1.4 ผู้มีส่วนร่วมหรือสิ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ	62
5.1.5 ความถี่ และช่วงโอกาสในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	63
5.1.6 ช่องทาง และสถานที่	63
5.1.7 ขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ การแสวงข้อมูล และการตัดสินใจซื้อ	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.8 ประเมินทางเลือก	64
5.1.9 พฤติกรรมหลังการซื้อ	65
5.1.10 ค่าใช้จ่ายในการซื้อและทัศนคติต่อราคาขาย	65
5.1.11 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	66
5.1.12 บุคลากร	66
5.1.13 กระบวนการ	66
5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร	67
5.2.1 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดจำหน่าย สลากกินแบ่งรัฐบาล	67
5.2.2 ข้อเสนอแนะและโอกาสในการพัฒนาธุรกิจการเสี่ยงโชคอื่น นอกจากสลากกินแบ่งรัฐบาล	69
5.3 ข้อจำกัดในการทำวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก: แบบสอบถาม	75
ประวัติผู้วิจัย	80

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	แสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
4.1	แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	36

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	แสดงตัวอย่างสลากกินแบ่งรัฐบาล	2
1.2	แสดงตัวอย่างสลากเลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัว หรือ หวยบนดิน	3
1.3	แสดงตัวอย่างโพยหวยใต้ดิน	4
1.4	แสดงตัวอย่างสลากออมสิน	5
1.5	แสดงตัวอย่างการออกหวยหุ้น	5
1.6	แสดงตัวอย่างหวยลอตโต้	6
1.7	แสดงการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ	8
1.8	แสดงการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ	9
1.9	แสดงการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ	10
1.10	แสดงการจัดสรรเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล	11
1.11	แสดงการนำส่งรายได้แผ่นดินรายปีงบประมาณ	11
1.12	แสดงจำนวนรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาล	12
2.1	แบบพฤติกรรมขั้นมูลฐาน	18
2.2	ลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีมาส	21

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การพนันเสี่ยงโชค นับเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน ตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งในยุคสมัยนั้น อากระบ่อนเบี้ยหรืออากรที่ได้จากการเล่นหวยเล่นการพนัน ถือเป็นอากรที่มูลค่าสูงสุดที่เก็บได้ จนกระทั่งในยุคปัจจุบัน การพนันขันต่อเสี่ยงโชคได้มีการพัฒนา รูปแบบ จนกลายเป็น สลากกินแบ่งรัฐบาล หรือที่เรียกว่า “ลอตเตอรี่” ซึ่งเป็นรูปแบบการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมาย โดยมีหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมดูแล คือ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือ กองสลาก โดยความเป็นมาของสลากกินแบ่งรัฐบาลมีจุดเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2417 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ภายใต้การนำของ “ครูอาลบาสเตอร์” ชาวอังกฤษคนแรกที่ได้นำลักษณะการออกรางวัลแบบยุโรปที่เรียกว่า “ลอตเตอรี่” มาเผยแพร่ในประเทศไทย ณ ขณะนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงกรุณาโปรดเกล้าให้กรมทหารมหาดเล็ก ออกลอตเตอรี่เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2482 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลและสลากบำรุงเทศบาลมาสังกัดกระทรวงการคลัง ซึ่งนับเป็นยุคที่สลากกินแบ่งรัฐบาลเริ่มมีดำเนินการอย่างจริงจัง และได้มีการพัฒนารูปแบบเรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2558)

1.1.1 สลากและการพนันประเภทหวยต่างๆ ที่นิยมในประเทศไทย

- สลากกินแบ่งรัฐบาล หรือ ลี้อตเตอรี่ (Lottery) คือสลากที่ผู้ที่ต้องการขายต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล จะมีการให้ออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลในวันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน ยกเว้นงวดวันที่ 1 มกราคม ซึ่งเป็นวันขึ้นปีใหม่ และงวดวันที่ 1 พฤษภาคม เนื่องจากเป็นวันแรงงานแห่งชาตินั่นเอง นิยมขายเป็นคู่ นั่นคือ 1 ใบจะมี 2 ชุด ดังตัวอย่างในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงตัวอย่างสลากกินแบ่งรัฐบาล

ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2560)

• สลากเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว หรือ ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “หวยบนดิน” ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร โดยแรกเริ่มมีจุดประสงค์เพื่อนำ “หวยใต้ดิน” ซึ่งผิดกฎหมาย มาผ่านกระบวนการทางกฎหมายและปรับปรุงให้เป็นของรัฐบาล อีกทั้งยังเป็นการกวาดล้างเจ้ามือหวยใต้ดิน และนำรายได้ไปสร้างประโยชน์แก่ประเทศชาติ โครงการสำคัญที่นำรายได้จากหวยบนดินไปใช้ คือ โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งทุน (ODOS) โดยประเภทของสลาก แบ่งเป็น

1. สลากชนิดราคา 20 บาท พิมพ์ด้วยสีเขียวเหมือนสีของธนบัตร 20 บาท
2. สลากชนิดราคา 50 บาท พิมพ์ด้วยสีฟ้าเหมือนสีของธนบัตร 50 บาท
3. สลากชนิดราคา 100 บาท พิมพ์ด้วยสีแดงเหมือนสีของธนบัตร 100 บาท

รางวัลของสลากแบ่งออกเป็น 3 ตัวตรง, 3 ตัวได้ด, 2 ตัวบน, 2 ตัวล่าง ผู้ซื้อสามารถเลือกหมายเลขใดก็ได้กรอกลงในช่อง อีกทั้งยังมีการกรอกชื่อผู้ขาย ส่วนการออกรางวัลนั้นอ้างอิงหมายเลขรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาล ออกรางวัลตั้งแต่งวด 1 สิงหาคม พ.ศ. 2546 จนถึงงวด 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 รวมทั้งสิ้น 80 งวด คิดเป็นจำนวนเงิน 1.34 แสนล้านบาท เป็นกำไรหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว 2.95 หมื่นล้านบาท

หลังจากเกิดรัฐประหาร พ.ศ. 2549 การออกหวยบนดินต้องสิ้นสุดลง ด้วยรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ สั่งยกเลิกนโยบายหวยบนดิน และเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้พิพากษาว่า การออกหวยบนดินไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 มาตรา 4 และมาตรา 13 ให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 มาตรา 23 และมาตรา 27 แก่คณะรัฐมนตรีชุด พ.ต.ท.ทักษิณ และคณะกรรมการสลากฯ ในสมัยนั้น รวม 47 คน รูปแสดงตัวอย่างสลากเลขท้าย 2 ตัว และ 3 ตัว หรือ หวยบนดิน ดังตัวอย่างในภาพที่ 1.2

ภาพที่ 1.2 แสดงตัวอย่างสลากเลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัว หรือ หวยบนดิน
ที่มา: MGR Online (2552)

- หวยใต้ดิน หมายถึง กิจกรรมการพนันเสี่ยงโชคชนิดหนึ่งที่ผู้เล่นทำการพนันกับเจ้ามือ โดยการออกรางวัลจะยึดถือผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล และ/หรือผลการประกาศสลากออมสินเป็นตัววัดผล เงินรางวัลไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับอัตราของเจ้ามือ หรือไม่ได้รางวัลเลยถ้าเจ้ามือกินรวบ หวยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมายซึ่งไม่ได้ขออนุญาตการเสี่ยงโชคจากเจ้าหน้าที่ หวยใต้ดินแตกต่างกับสลากกินแบ่งรัฐบาลตรงที่ไม่ มีการกำหนดเงินขั้นต่ำในการเล่น

ทั้งนี้ หวยใต้ดิน เป็นสลากที่ตั้งขึ้นกันเองภายในชุมชน ผู้เล่นจะเขียนตัวเลขที่ตนเองต้องการเสี่ยงโชค 2-3 หลักลงในรายการเรียกว่า “โพย” ระบุว่าต้องการซื้อหมายเลขนี้จำนวนเท่าใด ในราคาเท่าไร (จำนวน×ราคา) และมีคนเดินโพยคอยรวบรวมโพยเหล่านั้นไปส่งที่เจ้ามือหวยใต้ดินในชุมชน หรือส่งต่อกันไปเป็นทอดๆในกลุ่มเจ้ามือ โดยหวยใต้ดินมีศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวงการดังนี้

1. 3 ตัวบน - เลขท้าย 3 ตัวของรางวัลที่ 1
2. 2 ตัวบน - เลขท้าย 2 ตัวของรางวัลที่ 1
3. 3 ตัวล่าง - รางวัลเลขท้าย 3 ตัวที่ออก 4 รางวัลตามปกติ
4. 2 ตัวล่าง - รางวัลเลขท้าย 2 ตัวที่ออก 1 รางวัลตามปกติ
5. วิ่งบน - เลขเหมือน 3 ตัวบนอย่างน้อยหนึ่งตัว
6. วิ่งล่าง - เลขเหมือน 2 ตัวล่างอย่างน้อยหนึ่งตัว
7. เต็ง, ตรง - เหมือนกับเลขที่ออกตรงตามหลัก
8. โต้ด – เหมือนกับเลขที่ออกแต่สลับหลัก

บน
1234 = 100 x 100
456 = 100 x 50
789 = 50 x 50
ตัด 987 = 800
14 = 200
41 = 200
56 = 500
ล่าง
456 = 100
789 = 100
14 = 300
41 = 400
วงบน
8 = 2000
วงล่าง
5 = 4000
รวม 3650.-
ที่สัก
วันที่ 16 มค. 58

ภาพที่ 1.3 แสดงตัวอย่างโพยหวยใต้ดิน

ที่มา: ผู้จัดการ Online (2557)

- สลากออมสิน เป็นรูปแบบหนึ่งของการออมเงิน โดยผู้ฝากจะได้รับดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด พร้อมมีสิทธิลุ้นรางวัลทุกเดือน ครบกำหนดได้เงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยแบบค้ำแล้วค้ำอีก ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษและเอกลักษณ์เฉพาะของสลากออมสิน โดยสลากออมสินเป็นการออมทรัพย์ ลักษณะพิเศษที่ธนาคารออมสินให้บริการติดต่อกันมากกว่า 60 ปี มีลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะไม่เพียงแต่เป็นการสร้างความมั่นคงในอนาคตให้กับผู้ฝากเท่านั้น แต่ยังสามารถทวีเงินออมของประชาชนที่มีโชคให้สูงขึ้น โดยผู้ฝากมีสิทธิถูกรางวัลตามที่ธนาคารกำหนด รูปแสดงตัวอย่างสลากออมสินดังภาพที่ 1.4

ภาพที่ 1.4 แสดงตัวอย่างสลากออมสิน

ที่มา: ธนาคารออมสิน (2560)

- หวยหุ้น หวยอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “หวยหุ้น” กติกาเหมือนหวยรัฐบาล มีลักษณะคล้ายหวยใต้ดิน มี3ตัวบน 2ตัวบน วิ่งบน คู่โต๊ด 3ตัวโต๊ด 2ตัวล่างวิ่งล่าง แต่จะไม่มี3ตัวล่าง ราคาขายก็ใกล้เคียงหวยรัฐบาล แต่หนึ่งวันจะมีมากมายหลายรอบ โดยทั่วไปแล้ว หวยหุ้นที่คนนิยมเล่นกันคือ หวยหุ้นนิเคอิ หวยหุ้นดาวโจนส์ หวยหุ้นไทย หวยหุ้นอียิปต์ หวยหุ้นสิงคโปร์ หวยหุ้นรัสเซีย หวยหุ้นฮั่งเส็ง หวยหุ้นเยอรมัน ขั้นตอนการดูผลคือดูเวลาที่หุ้นแต่ละตัวปิดตอนที่โมง และดูชื่อหุ้นที่เราเล่น ส่วนเวลาการออกผลของหวยหุ้น (เวลาประเทศไทย) แตกต่างกันออกไปตามชนิดของหุ้นที่ออก เช่น หวยหุ้นดาวโจนส์ ออก 4.00 น. หวยหุ้นนิเคอียาย ออก 13.00 น. หวยหุ้นสิงคโปร์ ออก 16.00 น. เป็นต้น

รูปแสดงตัวอย่างการออกหวยหุ้น ดังภาพที่ 1.5

ดัชนี	ล่าสุด	เปลี่ยนแปลง %	เปลี่ยนแปลง	สูงสุด	ต่ำสุด	ปริมาณ ('000 หุ้น)	มูลค่า (ล้านบาท)
SET	1,040.75	-0.08	-0.01	1,047.33	1,038.68	1,443,867	8,587.49
SET50	723.19	-0.11	-0.02	728.53	721.32	234,053	6,388.01
SET100	1,577.31	-0.27	-0.02	1,588.63	1,573.59	366,052	7,116.94
SETHD	1,001.53	-2.32	-0.23	1,009.08	999.43	51,886	1,912.90
mai	294.32	+0.87	+0.30	294.91	294.10	188,627	155.85

ภาพที่ 1.5 แสดงตัวอย่างการออกหวยหุ้น

ที่มา: กานดา รัศมีแก้ว (2556)

- ลอตโต้ (Lotto) หรือที่คนไทยรู้จักในฐานะ สลากออด โนมัตติ คือหวยชนิดหนึ่ง เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก ทั้งในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา ไปจนถึงทวีปเอเชีย ซึ่งเคยมีนโยบายจะ

นำเข้ามาใช้แทนการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแบบปัจจุบันของประเทศไทย แต่นโยบายได้ถูกยกเลิกไป โดยหลักแล้วแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ลอตโต้ภายในประเทศ ซึ่งจะมีเงินรางวัลตามเกณฑ์ที่รัฐบาลตั้งไว้ และ แบบ 'ยูโรมิลเลียนแนร์' หรือลอตโต้ระดับทวีป ซึ่งปัจจุบันมีจำหน่ายในทวีปยุโรปเท่านั้น จะมีราคาและเงินรางวัลจะสูงมากกว่าแบบแรกค่อนข้างมาก แต่อัตราการถูกรางวัลก็จะยากขึ้นเช่นเดียวกัน ส่วนระยะเวลาที่ออกรางวัลก็จะแตกต่างกันไปแล้วแต่การกำหนดของประเทศนั้นๆ

ลอตโต้ ในต่างประเทศนั้น สามารถหาซื้อได้ง่าย ตั้งแต่ร้านขายของชำเล็กๆ ร้านขายหนังสือพิมพ์ ร้านขายบุหรี่ จนถึงห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ บนแผ่นกระดาษสั่งซื้อลอตโต้ 1 แผ่น จะมีเลข 1-50 ให้เลือกใส่จำนวน 6 ชุด และเลขโบนัสอีก 1 ชุด เมื่อส่งกระดาษให้กับคนขาย หรือป้อนข้อมูลผ่านตู้ออนไลน์ก็จะได้ตัวลอตโต้ที่หน้าตาเหมือนใบเสร็จรับเงินกลับมา โดยสามารถซื้อกี่ชุดก็ได้ ทั้งนี้ ลอตโต้มีความพิเศษกว่าหวยแบบอื่นๆ ตรงที่มีรางวัลแจ็กพ็อต เนื่องจากอัตราเงินรางวัลจะไม่ได้กำหนดตายตัวเหมือนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่จำหน่ายในประเทศไทย แต่ขึ้นอยู่กับสัดส่วนคนซื้อ ถ้ายังมีคนซื้อมาก รางวัลเลขนั้นก็จะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีระบบสะสมเงินรางวัล ซึ่งจะทำให้เงินรางวัลพอกพูนเพิ่มทวีคูณ เช่นงวดนี้ยังไม่มีคนถูกรางวัล เงินก็จะไม่หายไปแต่ยกไว้สะสมในงวดหน้าแทน ทำให้เงินรางวัลของลอตโต้สูงเป็นพิเศษ (อิตาลีเคยสูงถึง 7,000 ล้านบาท ส่วนฟิลิปปินส์เคยไปแตะที่ 360 ล้านบาท) อย่างไรก็ตาม ระบบเลขท้าย 2 ตัว 3 ตัว ที่เคยคุ้นกันในสลากกินแบ่งรัฐบาลก็จะไม่มีให้เห็นกันอีกในลอตโต้ เพราะหลักการคือ ผู้ซื้อจะได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อมีเลขตรงกับที่ออก 3 ชุดขึ้นไป แต่ถ้าถูกรบทุกตัวเปรียบได้กับการตกถึงข้าวสาร จะได้รับเงินกันไปเป็นจำนวนมหาศาล ภาพแสดงตัวอย่างหวยลอตโต้ ดังภาพที่ 1.6

ภาพที่ 1.6 แสดงตัวอย่างหวยลอตโต้

ที่มา: ผู้จัดการรายวัน (2553)

1.1.2 ภาพรวมองค์กรสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง บริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อ วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2482 ดำเนินงานมาเป็นเวลายาวนานถึง 76 ปี ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรสลากที่มีคุณภาพในระดับสากล รับผิดชอบต่อสังคมด้วยความห่วงใย บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล” โดยมีภารกิจสำคัญ ประกอบด้วย

- การพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาล
- การจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล
- การออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล
- การจ่ายรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล

นอกจากภารกิจที่สำคัญที่ได้กล่าวมาแล้ว สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลยังเป็นหน่วยงานที่นำส่งเงินรายได้แผ่นดิน เพื่อให้รัฐบาลนำเงินรายได้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือสนับสนุนด้านการกุศลต่างๆ ภายใต้คำขวัญประจำองค์กรที่ว่า “ช่วยราษฎร์ เสริมรัฐ ยืนหยัดยุติธรรม” ทั้งยังได้มีการประสานงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารด้านกิจการสลากกินแบ่งกับต่างประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมสลากกินแบ่งโลก (World Lottery Association: WLA) และเป็นสมาชิกของสมาคมสลากกินแบ่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Lottery Association: APLA) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543

โดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีการแบ่งอำนาจการบริหารออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2558)

- การกำกับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล บริหารงานภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
  - การควบคุมการบริหารงานนั้น สำนักงานฯ นอกจากอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลแล้ว คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลยังมีหน้าที่การควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย โดยมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการและการวางนโยบายของสำนักงานฯ รวมทั้งการออกระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้การบริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์
  - การบริหารมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการให้เป็นผู้บริหารงานของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

1.1.3 การจัดจำหน่ายสลากกินแบ่ง

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้มีการจัดพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาลและสลากการกุศลงวดพิเศษ พร้อมทั้งดำเนินการเข้าเล่มสลากที่จัดพิมพ์ให้เป็นเล่ม เล่มละ 100 ฉบับคู่ และเล่มละ 50 ฉบับคู่ ดังนี้

- สลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 50 ล้านฉบับ
- สลากกินแบ่งรัฐบาลงวด 1 สิงหาคม 2557 เป็นต้นไป จำนวน 52 ล้านฉบับ
- สลากการกุศลงวดพิเศษ จำนวน 22 ล้านฉบับ

1.1.4 การดำเนินงานจำหน่ายสลาก

ในการดำเนินงานเพื่อจำหน่ายสลากกินแบ่งสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้น สำนักงานสลากฯ ได้มีการจัดสรรจำนวนสลากฯ ให้กับตัวแทนกลุ่มต่างๆ ตั้งแต่บุคคลทั่วไป บุคคลผู้พิการ กลุ่มนิติบุคคล สมาคมผู้พิการและมูลนิธิต่างๆ โดยแบ่งเป็นทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งยังมีการจัดพิมพ์สลากการกุศลเพิ่มเติมเพื่อจัดสรรให้กับหน่วยงานหรือโครงการต่างๆของภาครัฐบาล ซึ่งการดำเนินงานจำหน่ายสลากฯ มีส่วนช่วยส่งเสริมรายได้และอาชีพให้กับบุคคลหลายกลุ่มตลอดจนหน่วยงานและองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะมูลนิธิ และองค์กรผู้พิการ โดยการดำเนินงานจำหน่ายสลากฯ สามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังนี้

- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้จัดพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาลออกจำหน่ายงวดวันที่ 1 ตุลาคม 2557 ถึงงวดวันที่ 16 สิงหาคม 2558 งวดละ 27 ล้านฉบับคู่ (ฉบับคู่ละ 80 บาท) หรือ 270,000 เล่มคู่ (เล่มละ 8000 บาท) ให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ ดังภาพที่ 1.7

ลำดับที่	ตัวแทนจำหน่าย	จำนวนราย	จำนวนเล่ม (เล่มละ 8,000 บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
1	ส่วนกลาง			
	- บุคคลทั่วไป	11,350	71,981.50	575,852,000
	- บุคคลผู้พิการ	3,595	12,447.50	99,580,000
	รวม	14,945	84,429.00	675,432,000
2	ส่วนภูมิภาค			
	ตัวแทนจำหน่ายรายย่อย			
	(1) จัดผ่านผู้ว่าราชการ (76 จังหวัด)			
	- บุคคลทั่วไป	16,617	84,010.00	672,080,000
	- บุคคลผู้พิการ	2,414	9,490.50	75,924,000
(2) จัดผ่านคลังจังหวัด (76 คลังจังหวัด)	3,000	15,000.00	120,000,000	
	รวม	22,031	108,500.50	868,004,000
3	สมาคมคนพิการ มูลนิธิ และองค์กรการกุศล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	237	77,070.50	616,564,000
	รวม	237	77,070.50	616,564,000
	รวมทั้งสิ้น	37,213	270,000.00	2,160,000,000

ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2558

ภาพที่ 1.7 แสดงการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ
ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558)

- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้จัดพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาลออกจำหน่ายงวดวันที่ 1 กันยายน 2558 ถึงงวดวันที่ 16 กันยายน 2558 งวดละ 37 ล้านฉบับคู่ (ฉบับคู่ละ 80 บาท) หรือ 370,000 เล่มคู่ (เล่มละ 8000 บาท) ให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ ตามภาพที่ 1.8

ลำดับที่	ตัวแทนจำหน่าย	จำนวนราย	จำนวนเล่ม (เล่มละ 8,000 บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
1	ส่วนกลาง			
	- บุคคลทั่วไป	9,052	45,315.50	362,524,000
	- บุคคลผู้พิการ	5,794	23,516.50	188,132,000
	รวม	14,846	68,832.00	550,656,000
2	ส่วนภูมิภาค			
	ตัวแทนจำหน่ายรายย่อย			
	(1) จัดผ่านผู้ว่าราชการ (76 จังหวัด)			
	- บุคคลทั่วไป	16,617	84,805.00	678,440,000
	- บุคคลผู้พิการ	2,409	9,475.50	75,804,000
(2) จัดผ่านคลังจังหวัด (76 คลังจังหวัด)	3,000	15,000.00	120,000,000	
	รวม	22,026	109,280.50	874,244,000
3	นิติบุคคล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	2,347	38,505.00	308,040,000
	รวม	2,347	38,505.00	308,040,000
4	สมาคมคนพิการ มูลนิธิ และองค์กรการกุศล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	1,188	153,382.50	1,227,060,000
	รวม	1,188	153,382.50	1,227,060,000
	รวมทั้งสิ้น	40,407	370,000.00	2,960,000,000

ข้อมูล ณ วันที่ 16 กันยายน 2558

ภาพที่ 1.8 แสดงการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ
ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558)

- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้จัดพิมพ์สลากการกุศลจำหน่ายงวดละ 22 ล้านฉบับคู่ (ฉบับคู่ละ 80 บาท) หรือ 220,000 เล่มคู่ (เล่มละ 8,000 บาท) โดยในปีงบประมาณ 2558 (1 ตุลาคม 2557 – 16 สิงหาคม 2558) เพื่อจัดสรรให้กับหน่วยงานหรือโครงการที่ขอออกสลากการกุศล (หน่วยงานหรือโครงการที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้การดำเนินการ) ดังภาพที่ 1.9

ลำดับที่	หน่วยงาน/โครงการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
1	โครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	3,000
2	โครงการพัฒนารามาธิบดีสู่คณะแพทยศาสตร์รึมนำในเอเชีย คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล	3,000
3	โครงการจัดหารายได้สมทบทุนมูลนิธิมิราเคิล ฮอฟไคท์	3,000
4	โครงการก่อสร้างศูนย์เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ และโรงพยาบาลในเขตบางขุนเทียน มูลนิธิวีรพยาบาล	1,000
5	โครงการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือและครุภัณฑ์ทางการแพทย์ โรงพยาบาลตำรวจ	1,000

โดยมีรายละเอียดการจัดสรรให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ลำดับที่	ตัวแทนจำหน่าย	จำนวนราย	จำนวนเล่ม (แต่ละ 8,000 บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
1	นิติบุคคล (บริษัท หจก.)	956	38,932.50	311,460,000.00
2	สมาคมผู้พิการ มูลนิธิ องค์กรผู้พิการ	2,404	61,067.50	488,540,000.00
รวม		3,360	100,000.00	800,000,000.00

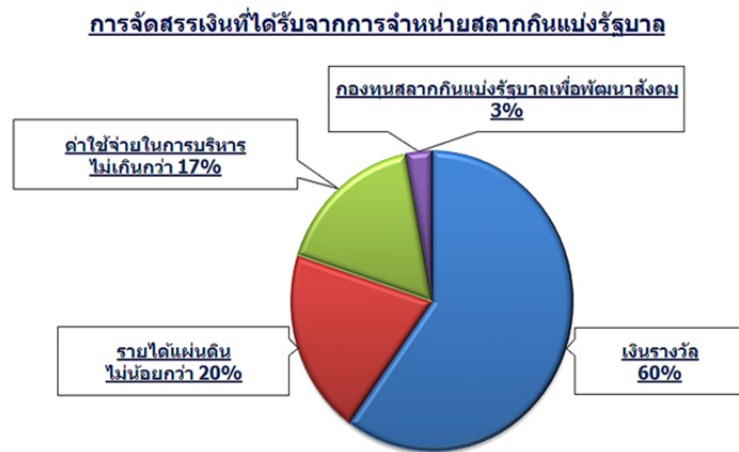
ข้อมูล วันที่ 16 สิงหาคม 2558

ภาพที่ 1.9 แสดงการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับตัวแทนจำหน่ายกลุ่มต่างๆ
ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558)

ทั้งนี้ รายได้จาก การจองสลากกินแบ่งรัฐบาลนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารประเทศเป็นอย่างมาก ตามรายงานประจำปี 2558 โดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้รายงานการนำรายได้ส่งเข้าเป็นงบประมาณแผ่นดินได้มากถึง 15,433 ล้านบาท นับเป็น 1 ใน 5 รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลังที่ส่งรายได้สูงสุดเข้าเป็นงบประมาณแผ่นดิน และนำไปใช้เพื่อพัฒนาประเทศตลอดมา โดยรายได้ที่ได้จากสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้มานั้น จะถูกจัดสรรเพื่อการดำเนินโครงการที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (โครงการ CSR) ในรูปแบบต่าง ทั้งด้านการศึกษาและกีฬา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสาธารณสุข ด้านศาสนา และด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยงบประมาณ 270 ล้านบาท (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2558)

โดยกราฟแสดงการจัดสรรเงิน สถิติการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินรายปีงบประมาณ และเงินรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล ดังตารางภาพ ที่ 1.10, 1.11 และ 1.12 ตามลำดับ

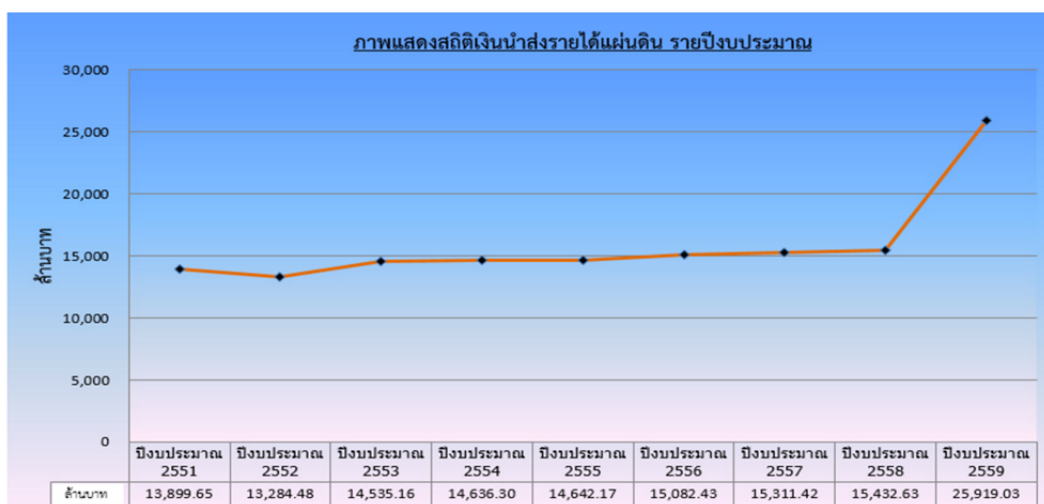
การจัดสรร รายได้นำส่งรัฐ

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล นำส่งเงินรายได้ตามหน้าที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ.2517 และ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11, 25/2558 สมทบเป็นรายได้แผ่นดินเป็นประจำรายได้นี้ประกอบด้วย

ภาพที่ 1.10 แสดงการจัดสรรเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล
ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558)

เพื่อให้รัฐนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ สรุปสถิติเงินนำส่งรายได้แผ่นดิน ได้ดังนี้

ภาพที่ 1.11 แสดงการนำส่งรายได้แผ่นดินรายปีงบประมาณ
ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558)

จำนวนรางวัลมีดังนี้ (อัปเดตล่าสุด ไร่ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2558 เป็นต้นไป)

รางวัลที่	มีจำนวน	รางวัลละ
รางวัลที่ 1	1 รางวัล	3,000,000 บาท
เลขท้าย 2 ตัว	1 รางวัล	1,000 บาท
เลขท้าย 3 ตัว	2 รางวัล	2,000 บาท
เลขหน้า 3 ตัว	2 รางวัล	2,000 บาท
รางวัลที่ 2	5 รางวัล	100,000 บาท
รางวัลที่ 3	10 รางวัล	40,000 บาท
รางวัลที่ 4	50 รางวัล	20,000 บาท
รางวัลที่ 5	100 รางวัล	10,000 บาท

ภาพที่ 1.12 แสดงจำนวนรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาล

ที่มา: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558)

จากความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ารายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลถือเป็นรายได้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะรายได้จากการจำหน่ายไม่น้อยกว่า 20% ต้องนำส่งเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งนับเป็นเงินมูลค่าจำนวนมาก โดยรายได้ดังกล่าวได้รับการจัดสรรเพื่อนำไปช่วยสนับสนุนการบริหารงานสำหรับหน่วยงานต่างๆของภาครัฐฯ รวมถึงมูลนิธิเพื่อสังคม และกลุ่มผู้พิการในประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม การจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลยังต้องเผชิญกับกลุ่มคู่แข่งที่สำคัญ อันได้แก่หวยใต้ดิน และการพนันอื่นๆอย่างเช่นฟุตบอล ซึ่งเงินของประชาชนที่จ่ายให้กับการพนันเหล่านี้มิได้เป็นรายได้ที่เข้าสู่งบประมาณแผ่นดิน แต่เข้ากระเป๋าของผู้ทำธุรกิจใต้ดินแทน โดยตามรายงานประจำปี 2558 ของสำนักงานสลากกินแบ่ง ได้อ้างถึง สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ที่ได้สำรวจสถานการณ์การพนันในปี 2553 พบว่า ในปี 2553 หวยใต้ดินยังคงครองอันดับหนึ่งของการพนันคนไทยควบคู่กับสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีการพนันในบ่อน และการพนันฟุตบอลเป็นอันดับตามมา และประมาณเงินที่สะพัดในอุตสาหกรรมการพนันตลอดทั้งปี สูงถึง 357,275 ล้านบาท

จากข้อมูลของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (2558) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภค รวมถึงทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้ตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้นไป รวมทั้งเพื่อค้นหาแนวทางในการชักนำให้ผู้บริโภคหันมามุ่งเน้นที่การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว โดยไม่ซื้อสลากผิดกฎหมาย เช่น หวยใต้ดิน หรือนำเงินไปเล่นการพนันอื่นๆ ที่รายได้ไม่ได้นำมาเข้ามาสนับสนุนในการบริหารประเทศ

1.2 คำถามงานวิจัย

ผู้บริหารโภคมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อและมีทัศนคติต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล (ลอตเตอรี่) อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล
2. ศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในปัจจุบัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รับรู้และเข้าใจพฤติกรรมในการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภค
2. รับรู้และเข้าใจทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล
3. ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อนำไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ตลอดจนการวางแผนนโยบายเพื่อปราบปรามการซื้อสลากผิดกฎหมายอันเป็นคู่แข่งของสลากกินแบ่งรัฐบาลและไม่ก่อให้เกิดรายได้ในวงจรเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 ประเด็นที่ศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภค

1.5.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้มาจากประชากรผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 30 คน

1.5.3 พื้นที่

งานวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

1.5.4 ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยรวม 3 สัปดาห์ ตั้งแต่ วันที่ 20 มิถุนายน - 10 กรกฎาคม 2560

1.6 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. พนัน หมายถึง หมายถึง เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่น โดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบและฝีมือรวมทั้งโชคด้วย
2. สลากกินรวบ หมายถึง การพนันเสี่ยงโชคอย่างหนึ่งที่ผิดกฎหมาย เจ้ามือรับแทงตัวเลข ซึ่งใช้ตัวเลขท้ายของรางวัลที่หนึ่งหรือรางวัลเลขท้ายสองตัว สามตัว ของสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นตัวเลข ถูกรางวัล ถ้าผู้เล่นแทงถูก เจ้ามือจ่ายเงินให้ตามอัตราที่กำหนดไว้ เช่น เขาถูกสลากกินรวบกินจนหมดตัว, ภาษาปากว่า กินรวบ หวยได้ดิน หรือ หวยเดือน
3. รางวัล หมายถึง สิ่งของหรือเงินที่ได้มาเพราะความดีความชอบหรือความสามารถ เช่น รางวัลผู้มีมารยาทงาม รางวัลสังข์เงิน รางวัลตุ๊กตาทอง หรือเพราะชนะในการแข่งขัน เช่น รางวัลชนะเลิศในการแต่งหนังสือ รางวัลชนะเลิศฟุตบอล หรือเพราะโชค เช่น ถูกสลากกินแบ่งรางวัลที่ 1
4. ล็อกเลข หมายถึง หยุดตัวเลขตามที่ต้องการ
5. หวยล็อก หมายถึง เลขที่ผู้เล่นเชื่อว่าจะออกในงวดนั้นๆ เพราะมีการล็อกเลขรางวัลล่วงหน้าจากเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
6. งวด หมายถึง ระยะเวลาที่หวยออกแต่ละครั้ง คือ ทุกวันที่ 1 และวันที่ 16 ของแต่ละเดือน (1 เดือน มี 2 งวด)
7. โคน หมายถึง ถูกหวย
8. ยี่บัว หมายถึง เจ้ามือรายย่อย
9. เรียงเบอร์ หมายถึง ไปปลิวสำหรับตรวจผลรางวัลลอตเตอรี่ มีขายทั่วไปหลังการออกรางวัล ราคาประมาณแผ่นละ 2-3 บาท
10. เลขเด็ด หมายถึง ตัวเลขที่มีคนซื้อกันมากในงวดนั้นๆ โดยอาจได้มาจากแหล่งไป๋หวย ที่มีชื่อเสียง หรือแหล่งที่ไป๋หวยแม่น

11. วันหยุดออก หมายถึง วันที่มีการประกาศผลรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล คือ ทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาดังนี้

- 2.1 ความหมายและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 พฤติกรรม

พฤติกรรมหมายถึง การกระทำของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกทั้งที่สังเกตได้และไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ ความคิด ความรู้สึก โดย พรพิมพ์ ตันตสุขธิกุล (2558) แบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.1.1 พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นมองเห็นสังเกตได้จากภายนอก 2 ลักษณะ ได้แก่

- พฤติกรรมแบบ molor เป็นพฤติกรรมหน่วยใหญ่ที่สังเกตได้ด้วยตาเปล่า โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือวัดและตรวจสอบ เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย ยืน เดิน นั่ง
- พฤติกรรมแบบ molecular เป็นพฤติกรรมหน่วยย่อยที่ต้องอาศัยเครื่องมือช่วยในการสังเกต เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การไหลเวียนของโลหิต การเต้นของหัวใจ

2.1.1.2 พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่ผู้อื่นไม่อาจมองเห็นสังเกตได้ด้วยตา เป็นสิ่งที่อยู่ภายใน ได้แก่

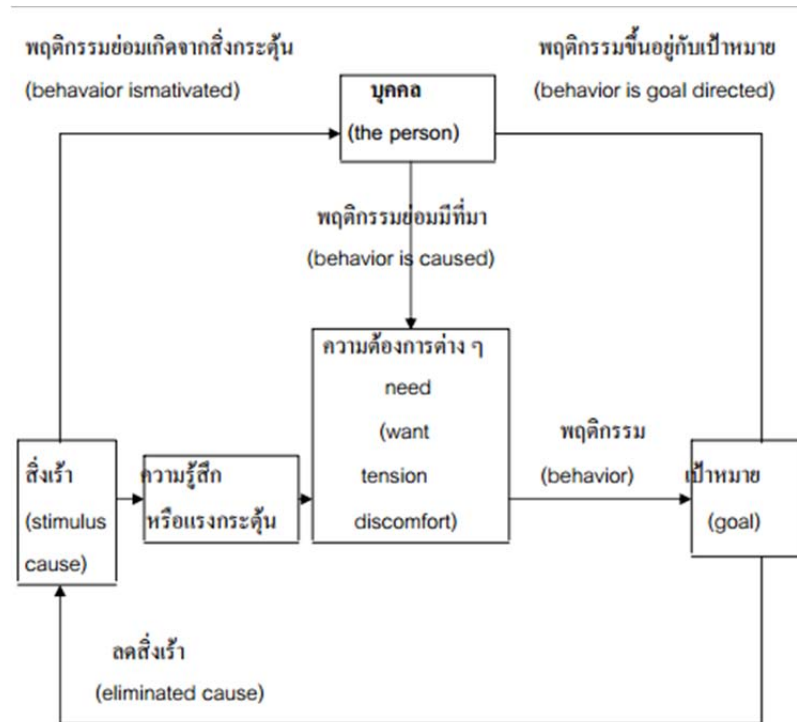
- ความรู้สึก หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยอวัยวะ สัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เช่น สัมผัสรสหวาน ได้กลิ่นหอม เป็นต้น

- การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายหรือการตีความที่ได้จากการสัมผัส
- การจำ หมายถึง ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ที่เคยผ่านมา สามารถเก็บเป็นภาพและสามารถดึงออกมาใช้ได้ทุกครั้ง
- การคิด และการตัดสินใจ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสิ่งเร้าต่างๆ และวิเคราะห์หาสาเหตุและพิจารณาตัดสินใจ

พฤติกรรมโดยทั่วไปของมนุษย์จะตั้งอยู่บนสมมุติฐาน 3 ประการ ดังนี้

1. สาเหตุ คือ พฤติกรรมมนุษย์ต้องมีสาเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นอิทธิพลจากภายนอกและอิทธิพลภายในร่างกาย โดยอาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมและกรรมพันธุ์
2. สิ่งเร้า คือ การที่มนุษย์มีพฤติกรรมมุ่งในทางใดทางหนึ่งอันเนื่องมาจากมีสิ่งมาเร้าหรือพฤติกรรมนั้นถูกเร้าให้เกิดขึ้น
3. การสู่เป้าหมาย คือ นอกจากพฤติกรรมมนุษย์จะมีสาเหตุและสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังคงนำไปสู่เป้าหมายในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อบรรเทาสิ่งเร้า จนในที่สุดจะลดความถึงเครียดและความต้องการต่างๆ

การแสดงออกพฤติกรรมมนุษย์เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านตัวบุคคลและสภาพแวดล้อม โดยด้านตัวบุคคลนั้น พิจารณาได้จากสรีระที่ประกอบด้วยกรรมพันธุ์และประสาทอวัยวะเกี่ยวกับความรู้สึก ตลอดจนกลิ่นเนื้อต่างๆ ที่แสดงออกถึงสรีระภาพในแง่สภาพจิตใจอันประกอบด้วย การรับรู้ การเรียนรู้ การจูงใจและบุคลิกภาพ ส่วนองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมนั้น พิจารณาที่สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ บรรยากาศ ภูมิประเทศ ทรัพยากร ตลอดจนนิเวศวิทยาและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมสังคม แบบพฤติกรรมขั้นมูลฐาน ดังตารางภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แบบพฤติกรรมขั้นมูลฐาน

ที่มา: อรุณ รักธรรม (2537)

2.1.2 พฤติกรรมส่วนบุคคล

ตามทฤษฎีของ คิว ชุมสาย (2508) ได้กล่าวไว้ว่า ในทางจิตวิทยาในเรื่องของพฤติกรรมและการจูงใจในมนุษย์สามารถนำมาใช้อธิบายถึงพฤติกรรมการเสี่ยงในการซื้อหน่วยได้คืนของผู้ซื้อได้ โดยตามทฤษฎี กล่าวว่า ไม่ว่าคนเชื้อชาติใด ภาษาใด ย่อมมีเหตุจูงใจเกิดขึ้นได้ ซึ่งเรียกว่าเหตุจูงใจในตติยภูมิ หรือเหตุจูงใจในส่วนบุคคล โดยธรรมชาติ มนุษย์จะมีความปรารถนาที่ให้ความรู้สึกใหม่ๆ เกิดขึ้น มนุษย์ไม่เพียงแต่คอยให้สิ่งเร้ามากระทบ แต่หาที่แสวงหาสิ่งเร้ามาสู่ตัวเอง มนุษย์ชอบที่จะขยายเขตความรู้สึกร่างกายออกไป ชอบผจญภัย ชอบเสี่ยง ชอบพอเห็นและได้ลองของใหม่ๆ แปลกๆ การที่มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นและชอบค้นหาลึกลับต่างๆ หรือชอบเสี่ยงนั้น เป็นเพราะมีความปรารถนาที่จะรู้สึกใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอ

2.1.3 พฤติกรรมผู้บริโภค

Kotler (1999) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมผู้บริโภคว่า หมายถึง การกระทำของบุคคลอันเกี่ยวข้องกับการจัดหาเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ ทั้งนี้ รวมถึงกระบวนการตัดสินใจ และการกระทำ

ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและการใช้สินค้า โดยผ่านการคิดวิเคราะห์ และแสดงออกมาในรูปแบบการปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมผู้บริโภคนั้น ประกอบด้วย จะซื้ออะไร ซื้อที่ไหน ซื้ออย่างไร ซื้อบ่อยแค่ไหน และ ซื้อทำไม

2.1.4 ทักษคติ

Roger (1997) ได้ให้ความหมายของ ทักษคติ ว่าหมายถึง ความคิดเห็น ความเข้าใจ ความรู้สึกที่บุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสามารถแสดงออกมาในทางที่ดีหรือไม่ดี ซึ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของ และบุคคลกับสถานการณ์

2.1.5 ความเสี่ยง

Francis (1963 อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2526) อธิบายถึงความเสี่ยงว่าเป็นโอกาสของการเกิดอันตรายความเสียหายหรือการสูญเสีย โดยความเสี่ยงมีโอกาที่จะสูญเสียของบางอย่าง ในขณะที่เรากำลังพิจารณาจะลงทุนมักจะพบปัญหาที่ได้แย้งกัน 2 ประการ คือ

- ความปลอดภัยของเงินลงทุน
- อัตราผลตอบแทนที่ต้องการจะได้รับจากเงินลงทุนนั้น

นักลงทุนจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนที่คาดหวังสูง ณ ระดับความเสี่ยงหนึ่ง หรือในทางกลับกันจะเลือกหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด ณ ระดับผลตอบแทนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจะมี ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในทางบวก (Positive correlation) หลักทรัพย์ใดที่มีความเสี่ยงมากก็จะให้ผลตอบแทนที่คาดหวังมาก ขณะที่หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อย ก็จะให้ผลตอบแทนน้อยลง

2.1.6 ความคาดหวัง

ตามทฤษฎีตามคาดหวัง โดยสิทธิโชค วรรณสันติกุล, (2525) มนุษย์ถือเป็นสัตว์ใหญ่ ที่ใช้ปัญญาหรือความคิดในการตัดสินใจว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่งเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมาย ที่สนองความต้องการของตนเอง ความเชื่อดังกล่าวก่อให้เกิดฐานคติ (Assumptions) ดังนี้

- พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้นโดยผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเอง และแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม
- มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนา และเป้าหมายแตกต่างกัน
- บุคคลตัดสินใจที่จะพฤติกรรม โดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง สิ่งที่เป็นข้อมูล ให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่ได้รับภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ

การจูงใจ (motivation) หมายถึง การกระตุ้นให้กระทำหรือดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือ พลังสิ่งกระตุ้นที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติ และ แรงจูงใจ คือ ความต้องการที่ได้รับการกระตุ้นของบุคคลหนึ่งที่ต้องมีการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย ซึ่งแรงจูงใจโดยปกติก็คือแรงกระตุ้น แรงกระตุ้น คือ ตัวที่ทำให้เกิดการกระตุ้นความต้องการอย่างแรงเพื่อให้ได้รับการตอบสนองที่พึงพอใจ นักการตลาดอาจจัดแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นความต้องการอย่างแรง เพื่อจะได้เกิดการตอบสนองที่พึงพอใจ นักการตลาดอาจจะจัดแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นความต้องการ อาจจะเป็นด้านเหตุผล อารมณ์

โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ (Maslow's General Theory of Human & Motivation) ของ Maslow (1954) ได้อธิบายถึงความต้องการมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นความต้องการจากต่ำไปสูง (Hierarchy Theory of Needs) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ ดังนี้

- บุคคลมีความต้องการหลายประการ และไม่มีที่สิ้นสุด โดยสิ่งที่มีมนุษย์ต้องการขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยังขาด แต่หากความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่
- ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช้สิ่งจูงใจอีกต่อไป เพียงแค่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม
- ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไปทันที
- ตามทฤษฎี ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) แบ่งได้เป็น 5 ขั้นจากต่ำสุด ไปสูงสุด

โดยลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy Theory of Needs) ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์

ที่มา: Maslow (1954)

ทั้งนี้ Maslow (1954) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงทฤษฎีตามภาพได้เป็นลำดับจากต่ำสุดไปสูงสุดไว้ดังนี้

- ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการการยกย่อง และความต้องการทางเพศ ฯลฯ เป็นต้น
- ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เป็นต้น
- ความต้องการด้านสังคม (Social needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and belongingness needs) ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้การยอมรับ เป็นต้น

- ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ซึ่งเป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว (Self-esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จกตั้งคม ตลอดจนเป็นความพยายามที่จะให้มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบุคคลอื่น เช่น ความต้องการให้ได้การเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ ศักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคมและมีชื่อเสียงในสังคม
- ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลใดบรรลุความต้องการในขั้นนี้ได้ จะได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ นักร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

2.2.2 พฤติกรรมการบริโภค (Model 5W1H)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) ได้วิเคราะห์ว่าพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นแนวทางในการจัดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองความพึงพอใจได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัยคำถามพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค 7 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 ใคร (Who) หมายถึง ใครเป็นลักษณะกลุ่มเป้าหมาย ใครที่อยู่ในตลาดเป้าหมาย

2.2.2.2 อะไร (What) หมายถึง ผู้บริโภคต้องการซื้ออะไร ซึ่งรวมไปถึงสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการ ซื้อหรือคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์

2.2.2.3 ทำไม (Why) หมายถึง วัตถุประสงค์ในการซื้อ ผู้บริโภคซื้อเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจซึ่งได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในและปัจจัยเฉพาะบุคคล

2.2.2.4 ใคร (Who) หมายถึง ใครที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ องค์การบทบาทของบุคคล ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ ประกอบด้วยผู้ริเริ่ม ผู้มีอิทธิพล ผู้ตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อ และผู้ใช้

2.2.2.5 เมื่อไหร่ (When) หมายถึง โอกาสในการซื้อ ผู้บริโภคจะซื้อเมื่อไหร่

2.2.2.6 ที่ไหน (Where) หมายถึง แหล่งหรือช่องทางในการซื้อของผู้บริโภค ผู้บริโภคซื้อที่ไหน

2.2.2.7 อย่างไร (How) หมายถึง ผู้บริโภคซื้ออย่างไร ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ปัญหาหรือความต้องการ การค้นหาหรือความต้องการ การประเมินผลพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อ และความรู้สึกหลังการซื้อ

2.2.3 กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Buyer Decision Process)

Kotler (2004) ได้แบ่งกระบวนการตัดสินใจซื้อ (Buyer Decision Process) เป็น 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.3.1 ตระหนักถึงความต้องการ (Need Recognition) คือ ผู้บริโภคตระหนักถึงความต้องการ หรือความจำเป็นของตนเมื่อได้รับแรงกระตุ้น ซึ่งอาจมาจากภายนอกหรือภายในตัวเองก็ได้

2.2.3.2 แสวงหาข้อมูล (Information Search) เมื่อผู้บริโภคได้รับแรงกระตุ้นจนตระหนักถึงความต้องการอย่างแท้จริงแล้ว จึงเริ่มแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล อันได้แก่ แหล่งบุคคลใกล้ชิดที่รู้จัก แหล่งพาณิชย์ที่โฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูล และแหล่งสาธารณะองค์กรของรัฐที่กระจายข้อมูล

2.2.3.3 ประเมินทางเลือก (Alternative Evaluation) เมื่อผู้บริโภคได้รับข้อมูลจนเพียงพอแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาประเมินถึงข้อดีข้อเสียของสินค้าหรือบริการที่มีข้อเสนอที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมกับความต้องการของตนเองที่สุด

2.2.3.4 ตัดสินใจซื้อ (Purchasing Decision) ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการที่ชอบหรือลงตัวกับตนเองที่สุด แต่อาจมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น กลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลทางความคิด

2.2.3.5 พฤติกรรมหลังการซื้อ (Post Purchasing) ผู้บริโภคจะประเมินสินค้าหรือบริการด้วยความพึงพอใจของตนเป็นหลัก ว่ามีคุณสมบัติเป็นไปตามที่คาดหวังมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจนำมาซึ่งความภักดีต่อตัวสินค้าหรือหันหลังให้กับสินค้านั้นไปเลยก็ได้

2.2.4 ส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P (Service Marketing Mix)

ส่วนประสมทางการตลาด (Service Marketing Mix) ที่ถูกนำเสนอโดย Kotler (1997) หรือที่รู้จักโดยทั่วไปว่า 7P คือ เครื่องมือหรือปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งธุรกิจนำมาใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ทฤษฎีเรื่องส่วนประสมทางการตลาดนับเป็นแนวคิดที่มีบทบาทสำคัญทางการตลาด เนื่องจากเป็นการรวมการตัดสินใจทางการตลาดทั้งเพื่อนำมาใช้ให้สอดคล้องกับธุรกิจ และความต้องการของตลาดเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบดังนี้

2.2.4.1 ผลิตภัณฑ์ (Product) คือ สิ่งที่ตอบสนองความต้องการหรือความจำเป็นของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้า โดยลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของ

ผลิตภัณฑ์นั้นๆ ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ อยู่ในรูปแบบการบริการ หรือสินเชื่อ

2.2.4.2 ราคา (Price) คือ คุณค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคานับเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ซึ่งลูกค้าจะเปรียบเทียบคุณค่าของผลิตภัณฑ์กับราคาของผลิตภัณฑ์นั้นๆ หากคุณค่าสูงกว่าราคาก็จะตัดสินใจซื้อ ฉะนั้นแล้ว การกำหนดกลยุทธ์ด้านราคาจึงต้องคำนึงถึงคุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดมูลค่าในการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการในรูปแบบของเงิน โดยในการกำหนดราคาต้องคำนึงถึงคุณค่าที่รับรู้ (Perceived Value) ในสายตาของลูกค้าด้วย

2.2.4.3 สถานที่ (Place) คือ สถานที่ รวมถึงช่องทางที่ผู้บริโภคต้องไปรับสินค้าหรือบริการจากผู้ขายหรือผู้ให้บริการ โดยทำเลและที่ตั้งของธุรกิจถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นตัวกำหนดกลุ่มผู้บริโภคที่จะเข้ามาใช้บริการหรือซื้อสินค้า ดังนั้น สถานที่หรือช่องทางให้บริการควรครอบคลุมพื้นที่การให้บริการกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด และต้องคำนึงถึงทำเลที่ตั้งของกลุ่มด้วย ทั้งนี้ ความสำคัญของทำเลที่ตั้งจะมีความสำคัญมากขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของธุรกิจแต่ละประเภท สำหรับธุรกิจให้บริการนั้น ยิ่งช่องทางในการส่งมอบสินค้าสู่ผู้บริโภคมีมากเท่าไร ผลกำไรก็ยิ่งเพิ่มสูงขึ้นตามมาด้วย

2.2.4.4 การส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือ เครื่องมือในการสื่อสารข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสาร หรือชักจูงให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกซื้อหรือใช้บริการ ประกอบด้วย 4 ลักษณะ ได้แก่

- การโฆษณา (Advertising) เป็นการสื่อสารสินค้าหรือบริการผ่านสื่อต่างๆ โดยผู้อุปถัมภ์รายการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณาที่ผ่านสื่อ เช่น โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา
- การขายโดยใช้พนักงาน (Personal Selling) เป็นการสื่อสารทางตรงระหว่างผู้ขายลูกค้าที่มีอำนาจซื้อ โดยใช้พนักงานขาย
- การส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) เป็นเครื่องมือ หรือกิจกรรมทางการตลาดที่ทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นความสนใจในการใช้บริการของลูกค้า
- การประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relation) คือ แผนงานการนำเสนออย่างต่อเนื่อง เพื่อชักจูงกลุ่มสาธารณะให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างธุรกิจและกลุ่มลูกค้า

2.2.4.5 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) คือ การสร้างคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) หรือการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของสินค้าและบริการผ่านการใช้หลักฐานที่มองเห็นได้เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เช่น โลโก้ สัญลักษณ์ ซึ่งต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะง่ายต่อการจดจำและพูดถึง

2.2.4.6 กระบวนการ (Process) คือ การมีระเบียบ ขั้นตอนในการบริหาร
จัดการ

2.2.4.7 บุคลากร (People) คือ การมีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมี
ประสิทธิภาพที่จะจูงใจลูกค้าหรือผู้บริโภคให้เข้ามาสนใจและนำไปสู่การตัดสินใจเลือกซื้อ

2.2.5 ทฤษฎีทางรายได้

สถาบันทรัพยากรมนุษย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2553) เชื่อว่าการตัดสินใจที่จะซื้อ
สลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้ซื้อจะมีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับรายได้ ในขณะที่คนรายได้น้อยนิยมซื้อสลาก
ทั้งนี้ ทฤษฎีได้อธิบายสมมุติฐานเพิ่มเติมว่า ปกติแล้วคนที่มียาได้น้อยมากมักชอบเล่นการพนันที่มี
โอกาสถูกน้อย แต่ถ้าถูกจะได้เงินรางวัลมาก แต่โอกาสที่จะเสียมีมาก แต่ถ้าเสียก็จะเสียเงินเป็นจำนวน
น้อย หรืออีกนัยหนึ่งคือ คนที่มียาได้น้อยยินยอมที่จะเสียเงินจำนวนไม่มากในการซื้อสลาก โดยหวังว่า
จะถูกรางวัลแม้โอกาสถูกจะน้อยก็ตาม ขณะเดียวกัน คนที่มีฐานะดีมักจะไม่นิยมซื้อสลากกินแบ่ง
รัฐบาลเพราะโอกาสที่จะได้รางวัลมีน้อย จากข้อสมมุติฐานดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า คนที่ซื้อสลากส่วนใหญ่
จะเป็นผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลงานการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการซื้อสลากกิน
แบ่งรัฐบาลและทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นมีให้เห็นอยู่พอสมควร
ทั้งการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเขตกรุงเทพมหานคร (ปัญญาสมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็น
สาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552; วิจิต อุ๋ฮัน, 2550; อุเทน เจนสระคู, 2538 และ สุพรรณิการ์ รัตนกุล,
2548) และในต่างจังหวัด (รัชญา ณ์ทวารานนท์, 2555, ปัญญาสมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะ
แห่งประเทศไทย, 2552; ชนวนล คณานุกูล, 2542; นิตกร คำนาคภูมิ, 2543 และ อุเทน เจนสระคู, 2538)
แต่การศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นไปในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และผลการศึกษาค่อนข้างมี
ความหลากหลาย บางประเด็นยังมีความขัดแย้งกันอยู่บ้าง ซึ่งจะแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ ที่	ชื่อผู้ศึกษา	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการศึกษา
1	รัชญา ณ์ทวารานนท์ (2555)	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การตัดสินใจซื้อสลากกิน แบ่งรัฐบาลของประชาชน ในเขตอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี	ประชาชนที่อาศัย อยู่ในเขตอำเภอ หนองใหญ่จังหวัด ชลบุรี จำนวน 393 คน	ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มี ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของ ประชาชนในเขตอำเภอหนอง ใหญ่จังหวัดชลบุรี
2	สุพรรณิการ์ รัตนกุล (2548)	พฤติกรรมการซื้อสลากเลข ท้ายของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร	กลุ่มประชากรที่มี อายุ 15 ปีขึ้นไป และมีพฤติกรรม เคยซื้อสลาก โดย จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง 410 คน	ส่วนใหญ่ซื้อสลากทั้ง 2 ประเภท ทั้งเลขท้าย2ตัว และ เลขท้าย3ตัว และสลากกินแบ่ง รัฐบาล สาเหตุที่ซื้อ เพราะ อยากถูกรางวัลมากที่สุด มี ความถี่ในการซื้อเลขท้ายทุก งวด สถานที่ซื้อ ได้แก่ แผงลอย ทั่วไป ทั้งนี้ ผู้ที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจ คือ ตนเอง ขณะที่ ช่วงเวลาในการซื้อส่วนใหญ่ จะอยู่ในช่วงก่อนออกรางวัล 1 วัน และประชากรส่วนมากมัก ซื้อเลขท้ายงวดละ 2-3 ฉบับ มูลเหตุจูงใจอันดับแรกคือ อยากรวย รองลงมาคือ ซื้อเพื่อ ความบันเทิงสนุกสนาน โดย ประชากรมีทัศนคติโดยรวม เกี่ยวกับ ผลตอบแทน ราคา การ จัดจำหน่าย และด้านส่งเสริม การตลาดในระดับที่ดี

ตารางที่ 2.1 แสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อผู้ศึกษา	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการศึกษา
3	ปัญญาสมพันธ์ เพื่อการวิจัย ความเห็น สาธารณะแห่ง ประเทศไทย (2552)	พฤติกรรมและ ปัจจัยในการเสี่ยง โชคของคนไทย	ประชาชนที่มีอายุ มากกว่า 18 ปี กระจาย ในทุกระดับการศึกษา กลุ่มอาชีพ และระดับ รายได้ของครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 4,487 ตัวอย่าง ในพื้นที่ 42 จังหวัดครอบคลุม 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ ประกอบด้วย 1) กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 897 ตัวอย่าง 2) ภาคเหนือ 900 ตัวอย่าง 3) ภาคกลาง 894 ตัวอย่าง 4) ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 899 ตัวอย่าง และ 5) ภาคใต้ 897 ตัวอย่าง	โดยส่วนใหญ่เริ่มเสี่ยงโชคตั้งแต่อายุยัง น้อย โดยช่วงอายุที่เริ่มเสี่ยงโชคของกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 16-20 ปี (ร้อยละ 39.9) รองลงมาคืออายุน้อยกว่า 15 ปี (ร้อยละ 22.2) โดยส่วนใหญ่มี ความถี่ในการเสี่ยงโชคประมาณ 1-4 ครั้ง ต่อเดือน (ร้อยละ 74.8) และมีค่าใช้จ่ายใน การเสี่ยงโชคประมาณ 101-500 บาทต่อ เดือน (ร้อยละ 38.5) รองลงมาคือน้อยกว่า 100 บาท (ร้อยละ 23.0) สำหรับเหตุผลใน การเสี่ยงโชคนั้น มีผู้ตอบว่าอยากรวยมาก ที่สุด (ร้อยละ 38.6) รองลงมาคืออยากลอง (ร้อยละ 35.8) และชอบการเสี่ยงทาย (ร้อยละ 20.9) นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ เช่นสงสารคนขาย ซื้อตามเพื่อน และเพื่อ ความสนุกสนานคลายเครียด คนไทยเลือก เสี่ยงโชคประเภทสลากกินแบ่งรัฐบาล มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 38) อันดับสอง คือ หวยใต้ดิน (ร้อยละ 34.4) รองลงมาได้แก่ ส่งชิงโชค/ ตอบปัญหาชิง รางวัล สลากออมสิน/ สลาก รทส. (ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร) และเล่นหุ้น ตามลำดับ และนับตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ไม่เคยถูกรางวัลจากการเสี่ยงโชค (ร้อยละ 58.9)
4	ชนวนล คณานุกุล (2542)	พฤติกรรมการเล่น และเครือข่ายการ สื่อสารของผู้เล่น หวยใต้ดิน	แบ่งกลุ่มประชากรใน การวิจัยเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้เล่นหวยทุกเดือนหรือ ทุกครั้งจำนวน 10 คน ผู้เล่นหวยและบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดิน	นักเล่นหวยประกอบด้วยหญิงและชาย จำนวนมาก ทั้งที่มีฐานะดีและไม่ดี ซึ่งมี อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และครอบคลุม แทบทุกสาขาอาชีพ ทั้งนี้ กลุ่มผู้เล่นหวยที่ ใหญ่ที่สุดได้แก่ชาวบ้านที่มีรายได้น้อยถึง ปานกลาง นักเล่นหวยจะมีแหล่งข้อมูลใน

ตารางที่ 2.1 แสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อผู้ศึกษา	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการศึกษา
			ในเขตอำเภอโพธาราม จ.ราชบุรี จำนวน 8 คน	การเล่นหอยจาก 9 แหล่ง ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์พิศตรธรรมชาติ พระสงฆ์เกจิอาจารย์ ความฝัน สิ่งรอบตัวและเหตุการณ์รอบๆ ตัว เอกสาร ญาติพี่น้องเพื่อผู้สูงและนักเรียน หอยคนอื่นๆ รวมถึงสื่อมวลชน
5	นิติกร ด้านภาคภูมิ (2543)	พฤติกรรมการซื้อ สลากกินแบ่ง รัฐบาลของ ประชากรในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	ประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ซื้อสลากจำนวน 315 ราย	พฤติกรรมการซื้อสลากคือ ซื้อทุกงวด จากแผงขายทั่วไปที่พบ มีนิสัยชอบเสี่ยงโชค ไม่เลือกโอกาสสำคัญและช่วงเวลา การซื้อ จะซื้อสลากเกินราคาที่กำหนดไว้ ฉบับละ 1-5 บาท ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปริมาณสลากฯ ที่มีจำหน่าย ราคาที่กำหนด เงินรางวัล ทั้งหมดเหมาะสมดีแล้ว แต่ จำนวนรางวัลมีน้อยเกินไป
6	วิจิต อู่อัน (2550)	พฤติกรรมการซื้อ สลากกินแบ่ง รัฐบาลและรายได้ คืนของประชากร ในเขต กรุงเทพมหานคร	ประชากรในเขต กรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขต รวมทั้งสิ้น 375 คน	เพศมีผลต่อการรับรู้ในการซื้อสลากกินแบ่ง รัฐบาลผ่านสื่อทางวิทยุ รวมถึงได้รับ คำแนะนำจากเพื่อน คนรู้จัก ร้านค้าที่ตั้งตู้ขาย คนเดินขายตามสถานที่ต่างๆ และมี ส่วนร่วมในการบริจาคการกุศลและการศึกษามีส่วนช่วยเหลือในกิจกรรมทางสังคม จากผลสำรวจด้านแรงจูงใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่ซื้อสลากกินแบ่ง รัฐบาลพบว่า บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ ชอบความท้าทาย รักสนุก มีความต้องการ เงินรางวัล และการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล นั้น ผู้ซื้อสลากฯชอบในความหลากหลายของเงินรางวัล อีกแรงจูงใจในเชิงบวกคือ เงินที่ตนเองและผู้อื่นใช้ซื้อสลากฯนั้น มี ส่วนช่วยเหลือในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เป็นหลัก และในการซื้อแต่ละครั้งนั้น ผู้ซื้อมีความเชื่อมั่นว่า สลากกินแบ่งรัฐบาล มีความน่าเชื่อถือและสะดวกในการติดต่อ รับเงินรางวัล

ตารางที่ 2.1 แสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อผู้ศึกษา	ชื่อเรื่อง	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการศึกษา
7	อุเทน เจนสระภู (2538)	ความคิดเห็น ของประชาชนที่ มีต่อกิจการ สำนักสลากกิน แบ่งรัฐบาล	ผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไปรวม 2,000 คน กรุงเทพมหานคร 1,800 คน ภูมิภาค 4 ภาค ภาค ละ 100 คน รวม ทั้งสิ้น 400 คน	ประชากรส่วนใหญ่ชอบซื้อสลากกินแบ่ง รัฐบาล แต่นานๆ ซื้อ และไม่เจาะจงว่า จะต้องซื้อจากผู้ขายใดเป็นประจำ ช่วงที่ ซื้อสลากมากคือ ช่วงใกล้วันออกรางวัล และวันสำคัญเกี่ยวกับตนเองจะต้องซื้อ สลากมากเป็นพิเศษ ในจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างมีทั้งผู้ที่เคยถูกรางวัลและไม่ถูก รางวัลเป็นจำนวนเท่าๆกัน แต่ส่วนใหญ่ ต้องซื้อสลากเกินราคากำหนด เนื่องจาก หาซื้อสลากตามราคากำหนดไม่ได้ และ คิดว่าสาเหตุที่ต้องซื้อสลากเกินราคานั้นจะ มาจากระบบการจัดจำหน่ายไม่ดี มากกว่า สาเหตุจากจำนวนสลากมีไม่พอขาย โดย ส่วนใหญ่เห็นว่าการเล่นสลากกินแบ่ง รัฐบาลจะมีผลเสียต่อผู้เล่นน้อยมาก พอๆ กับการเล่นการพนันมวย และมีผลเสียต่อ เศรษฐกิจของประเทศน้อยๆพอกัน ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสลากกินแบ่ง รัฐบาลที่ออกอยู่ในปัจจุบันเป็นรูปแบบที่ เหมาะสมอยู่แล้ว เพราะเล่นง่ายและหาก จะปรับปรุงราคาก็ไม่ควรเกิน 40 บาทต่อ 1 ฉบับ และเห็นว่า การเปลี่ยนสลากเป็น แบบใหม่จะเป็นการมอมเมาประชาชน มากยิ่งขึ้น ในด้านความน่าเชื่อถือในการ ออกรางวัล มีกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อว่าการ ออกรางวัลเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมเพียงร้อยละ 51.4

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลงานการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อสลากกิน
แบ่งรัฐบาลและทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นมีให้เห็นอยู่พอสมควร
ทั้งการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเขตกรุงเทพมหานคร(ปัญญาสัมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะ

แห่งประเทศไทย, 2552; วิจิต อู๋อั้น, 2550; อุเทน เจนสระคู, 2538 และ สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548) และในต่างจังหวัด (รัชญา ณ์ทวารานนท์, 2555, ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552; ชวนวล คณานุกูล, 2542; นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543 และ อุเทน เจนสระคู, 2538) แต่การศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นไปในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และผลการศึกษาค่อนข้างมีความหลากหลาย บางประเด็นยังมีความขัดแย้งกันอยู่บ้าง

การทบทวนวรรณกรรมด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผลการศึกษายังค่อนข้างมีความแตกต่าง โดย รัชญา ณ์ทวารานนท์, 2555 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ในขณะที่งานวิจัยอื่นๆ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ยังมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยในส่วนของปัจจัยด้านการศึกษาและอาชีพ พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรี (นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543, สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548) และ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าจะซื้อบ่อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า (นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543) ในขณะที่ ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่า อาชีพอิสระ/ค้าขาย/เจ้าของกิจการจะซื้อสลากปริมาณมากกว่าอาชีพอื่น และส่วนใหญ่ของผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543) ในด้านของรายได้ พบว่า ผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลส่วนใหญ่มีรายได้น้อยถึงปานกลาง โดยมีรายได้ระหว่าง 5,000-14,999 บาท/เดือน (นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543 และ สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548) และ กลุ่มรายได้สูงกว่าซื้อสลากปริมาณมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านช่องทางหรือสถานที่ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล คือ จากแผงขายทั่วไป ไม่เจาะจงว่าจะต้องซื้อจากผู้ขายใดเป็นประจำ (นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543; อุเทน เจนสระคู, 2538 และ สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548) ทั้งนี้ การทบทวนพบว่า มีความแตกต่างการในด้านผลการศึกษา โดยการศึกษาในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ผู้ซื้อส่วนใหญ่ไม่เลือกโอกาสสำคัญและช่วงเวลาการซื้อ (นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543) ในขณะที่ งานวิจัยในเขตกรุงเทพฯ และทุกภูมิภาคพบว่า ช่วงที่ซื้อสลากมากคือ ช่วงใกล้วันออกรางวัล 1 วัน และวันสำคัญเกี่ยวกับตนเองจะต้องซื้อสลากมากเป็นพิเศษ (อุเทน เจนสระคู, 2538 และ สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548)

การทบทวนวรรณกรรมในแง่ของพฤติกรรมการซื้อสลากฯ พบว่า ความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อทุกงวด (สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548 และ นิตกร คำนภาคภูมิ, 2543) ส่วนค่าใช้จ่ายที่ผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลใช้เพื่อซื้อสลากฯ หรือเสี่ยงโชค จะอยู่ประมาณ 101-500 บาท ต่อเดือน (ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552) โดยส่วนใหญ่ซื้อ

สลากกินราคาที่กำหนดไว้มีบับละ 1-5 บาท เนื่องจากหาซื้อสลากตามราคากำหนดไม่ได้ (อุเทน เจนสระภู, 2538 และ นิติกร ด้านภาคภูมิ, 2543)

สำหรับเหตุผลหรือแรงจูงใจในการซื้อพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อเพราะ อยากรวย อยากรวยรางวัล (ร้อยละ 38.6) รองลงมาคือ ซื้อเพราะ อยากรอง (ร้อยละ 35.8) และชอบการเสี่ยงทาย (ร้อยละ 20.9) นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ เช่น สงสารคนขาย ซื้อตามเพื่อน และเพื่อความสนุกสนานคล้ายเครียด (ปัญหาสัมพันธภาพเพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552 และ สุพรรณนิการ์ รัตนกุล, 2548) รวมถึงเหตุผลเชิงบวกอื่นๆอีก ได้แก่ ความชอบในความหลากหลายของเงินรางวัล การมีแรงจูงใจในเชิงบวกอื่นๆ คือ เชื่อว่า เงินที่ตนเองและผู้อื่นใช้ซื้อสลากานั้นมีส่วนช่วยเหลือในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมเป็นหลัก และในการซื้อแต่ละครั้งนั้น ผู้ซื้อมีความเชื่อมั่นว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลมีความน่าเชื่อถือและสะดวกในการติดต่อรับเงินรางวัล (วิจิต อุอิน, 2550)

การทบทวนวรรณกรรมในแง่ของลักษณะการเสี่ยงโชคที่คนไทยนิยมกันมากที่สุด พบได้ว่า คนไทยเลือกเสี่ยงโชคประเภทสลากกินแบ่งรัฐบาลมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 38) อันดับสอง คือ หวยใต้ดิน (ร้อยละ 34.4) รองลงมาได้แก่ ส่งชิงโชค/ตอบปัญหาชิงรางวัล สลากออมสิน/สลากชกส. (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) และเล่นหุ้น (ปัญหาสัมพันธภาพเพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552) ส่วนแหล่งที่มาของตัวเลข โดยการศึกษาอ้างอิงจากพฤติกรรมการเล่นหวยใต้ดิน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ถูกกฎหมายนั้น พบว่า บุคคลที่เล่นหวยใต้ดิน จะมีแหล่งข้อมูลในการเล่นหวยจาก 9 แหล่ง ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ผิตรีชนชาติ พระสงฆ์เกจิอาจารย์ ความฝัน สิ่งรอบตัวและเหตุการณ์รอบๆตัว เอกสาร ญาติพี่น้องเพื่อผู้ส่งและนักเล่นหวยคนอื่นๆ รวมถึงสื่อมวลชน (ชวนวน คณานุกูล, 2542)

การทบทวนวรรณกรรมด้านทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล พบว่า ประชากรมีทัศนคติโดยรวมเกี่ยวกับ ผลตอบแทน ราคา การจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาดในระดับที่ดี โดยมองว่า ปริมาณสลากที่มีจำหน่าย ราคากำหนด เงินรางวัล ทั้งหมดเหมาะสมดีแล้ว (นิติกร ด้านภาคภูมิ, 2543; สุพรรณนิการ์ รัตนกุล, 2548 และ อุเทน เจนสระภู, 2538) แต่จำนวนรางวัลนั้นยังมีน้อยเกินไป (นิติกร ด้านภาคภูมิ, 2543) ส่วนสาเหตุที่ต้องซื้อสลากกินราคานั้นจะมาจากระบบการจัดจำหน่ายไม่ดี มากกว่าสาเหตุจากจำนวนสลากมีไม่พอขาย หากจะปรับปรุงการจัดจำหน่าย มีความเห็นว่า ราคาก็ไม่ควรเกิน 40 บาทต่อ 1 บับ และเห็นว่า การเปลี่ยนสลากเป็นแบบใหม่จะเป็นการมอมเมาประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในด้านความน่าเชื่อถือในการออกรางวัล มีกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อว่าการออกรางวัลเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมเพียงร้อยละ 51.4 (อุเทน เจนสระภู, 2538)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาวรรณกรรมทบทวน พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ยังเป็นไปในลักษณะเชิงปริมาณ (Quantitative) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผลการศึกษาที่ได้มานั้น ยังเป็นไปในเชิงกว้าง ยังไม่

เจาะลึกและเข้าถึงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง และถึงแม้จะมีงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ที่ทำมาบ้างแล้ว แต่ก็ยังเป็นงานวิจัยที่มีขอบเขตพื้นงานวิจัยที่แตกต่างจากพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือก จะศึกษา และยังไม่ครอบคลุมประเด็นเพื่อเจาะลึกถึงพฤติกรรมผู้บริโภคและทัศนคติต่อการจัดจำหน่าย ทั้งหมด ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยประสบการณ์จากการเป็นบุตรสาวของผู้ค้าปลีกสลากกินแบ่ง รัฐบาล และคลุกคลีอยู่ในวงการสลากกินแบ่งรัฐบาลมาตั้งแต่เด็ก จึงมีโอกาสดำเนินงานวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับวงการสลากกินแบ่งรัฐบาลรวมถึงธุรกิจหวยใต้ดิน จึงได้นำประสบการณ์ที่สั่งสมมา และผสมผสานเข้ากับทฤษฎีเชิงวิชาการ อันได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค (Model 5WH) ทฤษฎี กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Buyer Decision Process) และทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (7P Service Marketing Mix) มาปรับใช้กับคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้มาซึ่งงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยพยายามเจาะลึกถึงพฤติกรรมผู้บริโภคและเข้าถึงทัศนคติต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้มากขึ้น รวมทั้งต่อยอดนอกเหนือจากประเด็นที่งานวิจัยตามวรรณกรรมทบทวนได้ เคยศึกษามา เช่น การอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียของสลากกินแบ่งรัฐบาล การตัดสินใจในการซื้อและอิทธิพลของผู้จำหน่ายที่มีต่อผู้บริโภค พฤติกรรมการเสี่ยงโชคอื่นๆ นอกเหนือจากการเล่นสลากกินแบ่งรัฐบาล ทัศนคติและความเชื่อมั่นที่ผู้บริโภคมีต่อกิจการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล รวมทั้ง การเปรียบเทียบอ้างอิงถึงการเล่นหวยใต้ดิน และทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อธุรกิจหวยใต้ดิน รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขของผู้บริโภคในการพัฒนาปรับปรุงธุรกิจสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันกับธุรกิจหวยใต้ดินที่เป็นคู่แข่งสำคัญในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ตลอดจนการวางนโยบายเพื่อปราบปรามการซื้อสลากผิดกฎหมายอันเป็นคู่แข่งของสลากกินแบ่งรัฐบาลและไม่ก่อให้เกิดรายได้ในวงจรรัฐกิจได้อย่างเหมาะสมต่อไป

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล” ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของขอบเขตและขั้นตอนในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการค้นคว้าที่เกิดจากสภาวะการณ์ในปัจจุบัน โดยอธิบายตามความจริง เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะใช้การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์และวิเคราะห์ข้อมูล (พิพิธ สติพิศักดิ์, 2554)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีประสบการณ์ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล

โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างโดยใช้ดุลพินิจและการตัดสินใจของผู้วิจัยเป็นหลักในการพิจารณาเลือกตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีข้อดีคือ เป็นวิธีที่มีความสะดวก รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย ส่วนข้อเสียคือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ของผู้ทำวิจัย ดังนั้นจึงไม่มีวิธีการทางสถิติที่จะมาคำนวณความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการสุ่มตัวอย่างได้ (หทัยชนก พรคเจริญ,

2555) ผู้ทำวิจัยทำการเก็บตัวอย่างผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นจำนวนตามที่ต้องการ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบ่งคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามด้านประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- รายได้ต่อเดือน
- ความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลต่องวด
- จำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อต่องวด

ส่วนที่ 2 คำถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมกรเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่าย โดยอ้างอิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- พฤติกรรมกรบริโภค (5W1H Model)
- กระบวนการตัดสินใจซื้อ 5 ขั้นตอน
- ส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P Service Marketing Mix)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Dept Interview) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่เรียกว่า Content Analysis พรพิมพ์ ต้นตสุททธิกุล (2558) ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

- อ่านและรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Dept Interview) โดยเน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่สนใจ

- ทบทวนวัตถุประสงค์งานวิจัยและคำถามในการวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
- ใช้วิธีการ Coding เพื่อจับประเด็นคำสำคัญเพื่อสร้างกลุ่มและประเภท (Class and Categories) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Categorize Information) ตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ตลอดจนประเด็นเพิ่มเติมที่พบจากการสัมภาษณ์
- จัดหมวดหมู่รูปแบบ (Pattern) หรือความเชื่อมโยง (Connection) ของข้อมูลในแต่ละกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม พร้อมทั้งสร้างคำอธิบายให้แต่ละหมวดหมู่
- วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของแต่ละหมวดหมู่

บทที่ 4

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (จำนวนคน)	ร้อยละ	คำอธิบาย
เพศ			
เพศหญิง	19	63.3	
เพศชาย	11	36.7	
รวม	30	100	
อายุ			
ช่วงอายุระหว่าง 15 - 20 ปี	1	3.3	
ช่วงอายุระหว่าง 21 – 30 ปี	11	36.7	
ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี	6	20	
ช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี	1	3.3	
ช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี	10	33.3	
อายุมากกว่า 60 ปี	1	3.3	
รวม	30	100	
สถานภาพ			
โสด	18	60	
สมรส	12	40	
รวม	30	100	

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (จำนวนคน)	ร้อยละ	คำอธิบาย
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่ามัธยมต้น/ ปวช.	5	16.7	
มัธยมปลาย/ ปวส	3	10	
ปริญญาตรี	16	53.3	
ปริญญาโท	6	20	
รวม	30	100	
อาชีพ			
พนักงานบริษัทเอกชน	13	43	
รับราชการ/ พนักงานรัฐ/ ลูกจ้างประจำ	6	20	
ลูกจ้างของหน่วยงานรัฐ	1	3	
รับจ้าง/ ค้าขาย/ อาชีพอิสระ	4	13	
เจ้าของกิจการ/ ธุรกิจส่วนตัว	1	3	
นักเรียน/ นักศึกษา	2	7	
ราชการเกษียณ	1	3	
พ่อบ้าน/ แม่บ้าน	2	7	
รวม	30	100	
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2	6.7	
10,001 - 20,000 บาท	8	26.7	
20,001- 30,000 บาท	3	10	
30,001 - 40,000 บาท	6	20	
40,001 - 50,000 บาท	7	23.3	
มากกว่า 50,000 บาท	4	13.3	
รวม	30	100	
ความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล			
ซื้อทุกงวด	13	43.3	
ซื้องวดเว้นงวด	8	26.7	
ซื้อ 2-3 งวด/ครั้ง	6	20	
ซื้อมากกว่า 5 งวด/ครั้ง	3	10	
รวม	30	100	

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (จำนวนคน)	ร้อยละ	คำอธิบาย
ค่าใช้จ่ายในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลต่องวด			
0-100 บาท	11	36.7	
101-500 บาท	11	36.7	
501- 1,000บาท	7	23.3	
1,001- 1,500 บาท	1	3.3	
รวม	30	100	
จำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อต่องวด			
0-3 ใบ	20	66.7	
4-6 ใบ	6	20	
7-10 ใบ	3	10	
มากกว่า 10 ใบ	1	3.3	
รวม	30	100	
ภูมิลำเนาเดิมของกลุ่มตัวอย่างผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล			
กรุงเทพมหานคร	10	33	กรุงเทพมหานคร 10 คน
ภาคกลาง	8	27	อยุธยา 3 คน, นครปฐม 3 คน, ปราจีนบุรี 1 คน และลพบุรี 1 คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9	30	ร้อยเอ็ด 2 คน, สุรินทร์ 2 คน, ขอนแก่น 1 คน, ชัยภูมิ 1 คน, เลย 1 คน, สกลนคร 1 คน และ อุดรธานี 1 คน
ภาคตะวันออก	3	10	สระแก้ว 2 คน และ ชลบุรี 1 คน
รวม	30	100	

ทั้งนี้ จากการศึกษาด้านข้อมูลประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลนั้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 อายุของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 21-31 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นคนโสด ถึง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ขณะเดียวกัน เกินครึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี นับได้ 16 คนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 53.3 โดยจากทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์

ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชนเสียเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 43 จากทั้งหมด รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยส่วนใหญ่ จำนวน 8 คนจาก 30 คน มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาคือจำนวน 7 คน จาก 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.3 มีรายได้ระหว่าง 40,001-50,000 บาท ในด้านข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล พบว่าส่วนใหญ่ 13 คน จาก 30 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 43.3 จะซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลทุกงวด และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยโดยส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง มีทั้ง 0-100 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และ ระหว่าง 1001-500 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ซึ่งเป็นคำตอบที่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม เมื่อถามถึงจำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อต่องวด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 20 คนจาก 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 66.7 ตอบว่า ซื้อสลากฯอยู่ที่ประมาณ 0-3 ใบต่องวด ในส่วนของภูมิลำเนาเดิมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ที่เคยซื้อสลากฯส่วนใหญ่ จาก 10 ใน 30 คน มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนกรุงเทพมหานครอยู่แล้ว ในขณะที่อีก 8 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลาง ในจังหวัดอยุธยา นครปฐม ปราจีนบุรี และลพบุรี ในขณะที่อีก 9 คน มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่จังหวัดร้อยเอ็ด สุรินทร์ ขอนแก่น ยโสธร เลย สกลนคร และอุดรธานี ส่วนอีก 3 คน มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี และสระแก้ว

4.2 ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติต่อการจัดจำหน่าย

4.2.1 ผลลัพธ์ หรือ สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อและแหล่งที่มาของตัวเลข

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับตัวเลขที่ผู้บริโภคซื้อ พบว่า มีเพียงแค่ 9 คนเท่านั้นที่ซื้อสลากฯ โดยการซุ่มตัวเลขแบบไม่เฉพาะเจาะจง ในขณะที่ ผู้บริโภคสลากกินแบ่งฯส่วนใหญ่ 19 คน จาก 30 คน มีเลขที่ต้องการในใจที่เฉพาะเจาะจงอยู่แล้ว และอีก 2 คนที่เหลือ จะซื้อแบบซุ่มตัวเลขบ้าง หรือมีตัวเลขเฉพาะเจาะจงในใจอยู่แล้วบ้าง ขึ้นอยู่กับโอกาส

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาของเลขในใจจากการแสวงหาข้อมูลแหล่งที่มาของตัวเลข โดยอันดับแรก มีผลคำตอบที่เท่ากัน คือ จาก 12 ใน 30 คน ตอบว่า มาจากการตีความจากความฝัน และอีก 12 ใน 30 คน ตอบว่าใช้เลขที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เช่น อายุ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนรถ อายุบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว

“มีเลขในใจอยู่แล้ว กลางคืนฝัน เข้าซื้อ” (หญิง, 31-40 ปี, ลูกจ้างหน่วยงานรัฐ)

“เลขจากความฝัน แล้วเอามาตีเลข บางทีก็ฝันตรงๆ แต่ถ้าเห็นเลขตรงๆ ตามฝันถูกเลย เลขที่บ้าน เลขทะเบียนรถ” (หญิง, 51-60 ปี, รับราชการ)

“ได้เลขจากการฝัน” (หญิง, 21-30 ปี, เจ้าของธุรกิจส่วนตัว)

“เลขทะเบียนบ้าน ทะเบียนรถ ไม่ซื้อตามกระแส ใช้เรื่องเกี่ยวกับตัวเองมาซื้อ” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

รองลงมา 6 คน เปิดเผยว่าได้เลขมากจากคนไข้วางในวงการและสื่อต่างๆ ที่รู้จักในวงการ คนเล่นหวย เช่น อินเทอร์เน็ต SMS ไข้วาง แอปพลิเคชันบอกหวย เป็นต้น ขณะที่ อีก 6 คน ตอบว่า เชื่อมโยงเลขจากเหตุการณ์หรือวันสำคัญต่างๆ เลขวันเกิด อายุ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนมีชื่อเสียง คนดังหรือบุคคลสำคัญต่างๆ

“มีเลขในใจ เอาเลขจากหวยใต้ดิน เลขมาช่วงใกล้หวยออก” (หญิง, 21-30 ปี, นักศึกษา)

“มีคนบอกเลข พวกญาติพี่น้อง ครอบรอบวันตายพุ่มพวง เหตุการณ์เมื่อวานรถชน ก็ไปถามทะเบียนรถ” (หญิง, 21-30 ปี, เจ้าของธุรกิจส่วนตัว)

ขณะที่ 4 ใน 30 คน ใช้วิธีการนึกเลขขึ้นมาเรื่อยๆ ชุ่มเลขที่มีในแง่ หรือคิดขึ้นมาเองแบบ ไม่มีที่มาที่ไป และส่วนน้อย 2 คน ใน 30 คน ที่ใช้เลขจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เลขเจ้าพ่อ เจ้าแม่ต่างๆ มาเล่นเลข

“ได้เลขจาก คำชะโนด แม่ย่านาง” (หญิง, 21-30 ปี, เจ้าของธุรกิจส่วนตัว)

ขณะที่มี 2 ใน 30 คนเช่นกัน ที่ใช้วิธีการคำนวณด้วยสูตรคำนวณเฉพาะจากผู้เชี่ยวชาญในวงการหรืออาศัยหลักการสถิติศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข

“มีสูตรของคนอื่น เลขจากสูตร ที่มีผู้เชี่ยวชาญในวงการที่คำนวณสูตรมาแล้ว” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและการเสี่ยงโชครูปแบบอื่น พบว่า ผู้บริโภคสลากฯส่วนใหญ่ ไม่ได้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว แต่มีการซื้อหรือเสี่ยงโชคกับอย่างอื่นร่วมด้วย

จากผลการสัมภาษณ์ มีเพียง 5 คน จาก 30 คนเท่านั้น ที่ตอบว่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลอย่างเดียว ไม่เสี่ยงโชคอื่นใดอีก ในขณะที่ 25 คน ที่เหลือ มีการเสี่ยงโชคอย่างอื่นด้วย

“ไม่เล่นเลย ซื้อแต่ลอตเตอรี่ ซื้อจำๆด้วย ไม่จริงจัง ถ้าอยากให้คนซื้อเยอะๆ น่าจะทำสถิติว่าส่วนใหญ่ออกเลขไหนบ่อย” (ชาย, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

โดย 24 คน จาก 30 เปิดเผยว่า มีการเล่นหวยใต้ดินควบคู่ไปกับการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล และ 6 คน จาก 30 คน เลือกที่จะเสี่ยงโชคกับสิ่งที่ไม่ใช่หวยใต้ดิน ควบคู่ไปกับการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เช่น สลากออมสิน หุ้ และ เบอร์ทอง

“ใต้ดินเล่นเหมือนกัน รางวัลใต้ดินเยอะกว่า มีเงินสองร้อย ซื้อลอตเตอรี่ได้แค่สองใบ ถูกได้รางวัลแค่ 4,000 จากเลขท้ายสองตัว ถ้าเอาไปซื้อใต้ดิน ถูกสองตัวได้ 6,000 บาท จะเล่นก็บาท

เท่าไรก็ได้ แต่ไม่ได้ลุ้นรางวัลใหญ่เหมือนลอตเตอรี่ แต่ก็ได้รางวัลเลขท้ายสองตัวสามตัว ถ้าถูกได้คืน จ่ายแพงกว่า ได้คืนให้เครดิต ชื่องวดนี้ จ่ายงวดหน้า มีส่วนลดด้วย ให้รางวัลมากกว่า แรงจูงใจมากกว่า เงินรางวัลมากกว่า สองพันต่อหกพัน ไม่มีตั้งก็ซื้อได้ สลากออมนินก็เล่นด้วย เพราะมีรางวัลใหญ่ 10 ล้าน 30 ล้าน จริงๆ แล้วไม่คุ้มหรือกรางวัลพอๆกับดอกเบี้ยอะ ถือเป็นการเสี่ยงโชคอีกทางหนึ่ง แต่ถ้ามันดันถูกก็ถือว่าได้โชค” (ชาย, 51-60 ปี, พนักงานรัฐฯ)

“เล่นหวยได้คืน เพราะ หวยได้คืนเป็นสิ่งแควล้อม ทำงานอุตสาหกรรม ที่โรงงานเป็น เจ้ามือ รับแทงหวย ก็เลยเล่นๆไปด้วย ก็ซื้อเกือบทุกงวดเหมือนลอตเตอรี่ บางครั้งครั้งไม่ซื้อลอตเตอรี่ แต่ได้คืนทุกงวด ซื้อได้คืนเป็นหลัก เพราะได้คืนไม่ต้องเอาเงินสดซื้อเหมือนลอตเตอรี่ ซื้อติดไว้ได้ สิ้นเดือนจ่าย” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ซื้อได้คืนก็แล้วแต่จังหวะ บางทีเล่นซะหน่อย ไม่ได้ซื้อลอตเตอรี่ ไม่ได้ออกตลาด พอดี ขับรถผ่านเจอร้านได้คืน เลยซื้อ แบบมีเลขประจำต้องซื้อ ก็ซื้อซะหน่อย เลขที่ตามมันต้องซื้อทุกงวด ไม่ได้คืน ก็ลอตเตอรี่ ไม่เสียตั้งแล้วนอนไม่หลับอะ ซื้อประมาณไม่ถึงร้อย ไม่ได้ซื้อลอตเตอรี่ 80 บาท มาแบ่งเป็นได้คืนได้หลายเลข บน ล่าง ตรง โต้ด แล้วแต่ เอาให้ครบ 100 ว่างั้น” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

4.2.2 การตัดสินใจซื้อ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ถึงขั้นตอนและการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลว่า จะทำอะไรหากไม่มีเลขที่ต้องการหรือไม่สามารถหาเลขที่ต้องการในใจได้ คำตอบสูงสุดในจำนวนที่ เท่ากันคือ 9 คน ตอบว่า จะหาต่อไปจนกว่าจะเจอ และ 9 คน เช่นกันที่ตอบว่าเปลี่ยนไปซื้อเลขอื่นที่ หาได้ ในขณะที่ 6 คน ตอบว่า จะตัดสินใจเปลี่ยนไปซื้อหวยได้คืนแทน และอีก 6 คนตอบว่า ตัดสินใจ ไม่ซื้อ ปล่อยให้ผ่านไป

“ไม่เปลี่ยนแวง ในนั้นมีอะไรก็ไปซื้ออันนั้นไม่เปลี่ยนแวง” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงาน บริษัทเอกชน)

“ซื้อเลขอื่น เปลี่ยนเลขที่มีในแวงนั้น” (ชาย, 21-30 ปี, ลูกจ้างรัฐฯ)

“เปลี่ยนแวง เคนจนกว่าจะมี” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ถ้ามีเลขในใจ เปลี่ยนไปจนกว่าจะเจอ” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

4.2.3 ผู้มีส่วนร่วมหรือสิ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเริ่มซื้อสลากฯ เป็นครั้งแรกในชีวิต

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบุคคล หรือปัจจัย หรือเหตุการณ์ใดๆ ที่สนับสนุน จูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลตั้งแต่ครั้งแรกในชีวิต พบว่า

ครั้งแรกของการตัดสินใจซื้อสลากฯของผู้บริโภคส่วนใหญ่ 13 คน จาก 30 คน ตอบว่าเกิดจากอิทธิพลของคนรอบข้าง ได้แก่เพื่อน หรือคนใกล้ชิดในครอบครัว ส่วนใหญ่เหล่านี้เลือกที่จะซื้อตามคนรอบข้าง ซื้อตามเพื่อน ตามพ่อ ตามแม่ เห็นคนรอบข้างซื้อแล้วถูกรางวัล เลยลองซื้อบ้าง หรือซื้อเพื่อสร้างเครือข่าย (Connection) ทำให้ตนมีเรื่องคุย เรื่องสนทนากับสังคมรอบตัว

“ตอนนั้นเห็นคนอยากถูกหวยก็อยากถูกบ้าง ถูกง่าย รางวัลใหญ่ไม่ต้องลงทุน ได้เงินเป็นแสนไม่ต้องเหนื่อยมาก” (ชาย, 51-60 ปี, พนักงานรัฐฯ)

“เห็นเพื่อนซื้อ คนที่ทำงานซื้อ ซื้อกันเยอะ ก็เลยลองบ้าง จะได้มีเรื่องคุย กับเสียดวงเล่นทำงานมีช่วงเบื่อ อยากไปทำธุรกิจของตัวเอง ไม่มีทุน เอาไว้เป็น Inspiration ในการทำงาน” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ช่วงที่เข้ามาอยู่กรุงเทพฯ ประมาณอายุสี่สิบห้าสิบปี ตัดสินใจซื้อเพราะว่าเขาบอกถ้าถูกแล้วได้เงิน ก็เลยลองเสี่ยงดู แล้วเห็นข่าวคน โฉนคนนี้ถูก” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

ขณะที่ 6 จาก 30 คน ตอบว่า ที่ตัดสินใจซื้อเพราะมีเหตุการณ์บางอย่างมาดลใจ ให้รู้สึกว่าจะลองเสี่ยง โชคคุด แล้วถูกรางวัลตั้งแต่ครั้งแรกที่ตัดสินใจซื้อ เช่น ท้อง สุนัขคลอดลูก ญาติผู้ใหญ่เสียชีวิต

“ครั้งแรกที่ซื้อคือตอน ป.สี่ ตอนนั้นยายเสียชีวิต มีเลขตรงเหตุการณ์หลายเรื่อง เวลาที่เสียชีวิต ศาลาไว้ศพ เลขที่ประจำตัวตัวเอง เลยลองซื้อแล้วถูก เลขเชื่อมมาเรื่อยๆ” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ตอนนั้นได้เสียงหมาจิ้งจอก หมาท้อง ให้ข้าวให้น้ำมัน บอกหมาว่าถ้าถูกลอตเตอรี่จะเลี้ยงดีๆ ซื้อมนมให้กิน หมากออกลูกมา เก้าตัว เลยเอาเลขหมามาซื้อ สองใบ แล้วก็ถูก สามตัว เป็นจุดเริ่มต้นของการซื้อลอตเตอรี่” (หญิง, 51-60 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่ 4 ใน 30 คน ตอบว่าเลือกที่จะซื้อสลากฯ เพราะจุดเริ่มต้นจากการที่มีบุคคลใกล้ชิดซื้อให้ หรือให้ช่วยเลือกเลขให้ แล้วเกิดถูกรางวัลตั้งแต่ครั้งแรก ในขณะที่ส่วนน้อย 3 คน ที่ตอบว่าซื้อเพราะแค่อยากจะทำบุญ สงสารคนขาย หรือซื้อเพราะผ่านไปบริเวณที่มีคนขายก็แค่อยากลองเสี่ยงโชค ไม่ได้มีสิ่งใดหรือใครมีอิทธิพลให้ซื้อ

“อยากซื้อเองเล่นๆ เพราะคนขายเป็นคนตาบอด” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“อายุประมาณ 20 ปี ไปวัดไปทำบุญแล้วเจอคนขายพิการในวัด เลยรู้สึกว่าจะอยากช่วยอุดหนุนเค้ามากกว่า การอยากซื้อเพื่อถูกรางวัลจริงๆ” (หญิง, 21-30, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ครั้งแรกซื้อตอนเด็กๆ ที่บ้านชอบให้หยิบให้ สามสี่ขวบ แล้วถูกเลข หลายเป็นว่าเราให้ หวยถูกลอต หลังจากนั้นก็ติดใจกับการเล่นลอตเตอรี่ ว่าแบบซื้อก็คินะ บางทีก็ซื้อตามๆ เพื่อน” (หญิง, 31-40, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.4 เหตุผลที่ยังคงซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุผลหรือแรงจูงใจ พบว่า เหตุผลอันดับแรกของผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เพราะอยากรวย อยากได้เงินต้อง รองลงมาคือต้องการลดความเสี่ยงโชค

โดย 12 จาก 30 คน ตอบว่าที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เพราะอยากรวย อยากได้เงินจากการถูกลอตเตอรี่สลากกินแบ่งรัฐบาล มองว่าการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นหนทางที่ช่วยให้รวยทางลัด ได้เงินโดยไม่ต้องลงแรง

“เพราะอยากมีเงินเยอะๆ รวยทางลัด” (ชาย, 41-50 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“เพราะว่าอยากได้เงินโดยไม่ต้องลงแรง ชอบเสี่ยงโชค ชอบอะไรที่สนุก ที่ทำงานมีคนให้ลุ้น เวลาถูกไปเกทับคนอื่นได้ มีเรื่องคุยกับคนอื่นมากขึ้น” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่รองลงมา 11 คนจาก 30 คน ตอบว่าที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เพราะอยากจะลองเสี่ยงโชคเล่นๆ ซื้อเก็บไว้ลุ้นเพื่อบังเอิญถูกรางวัล มองว่าการเสี่ยงโชคเป็นเรื่องสนุก มีเรื่องให้คุยกับคนอื่นได้ หรือลองเช็คดวงตนเองเท่านั้น ไม่ได้คาดหวังจากการเสี่ยงโชคมาก ทั้งนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น ซื้อเพราะอยากทำบุญหรือสงสารคนขาย ซื้อเพื่อต่อเติมความหวังในชีวิต การได้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลทำให้ตัวเองมีความสุขจากการมีความหวังว่าเขาเหล่านั้นจะถูกรางวัลขึ้นมาในสักวัน และบางคนซื้อเพราะมองว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลหาซื้อง่ายและถูกกฎหมาย

“เห็นเพื่อนซื้อ คนที่ทำงานซื้อ ซื้อกันเยอะ ก็เลยลองบ้าง จะได้มีเรื่องคุย กับเสี่ยงดวงทำงานมีช่วงเบื่อ อยากไปทำธุรกิจของตัวเอง ไม่มีทุน เอาไว้เป็น Inspiration ในการทำงาน” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“คิดว่าเสี่ยงโชค ถ้าถูกรักก็ได้ตั้ง ถ้าเสียเงินก็เป็นการทำบุญไปเงินรายได้ส่วนหนึ่งเป็นการกุศล” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

ก็เลยลองบ้าง จะได้มีเรื่องคุย กับเสี่ยงดวง ทำงานมีช่วงเบื่อ อยากไปทำธุรกิจของตัวเอง ไม่มีทุน เอาไว้เป็น inspiration ในการทำงาน (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“รู้สึกว่าเป็นเงินเพียงไม่มาก เมื่อเทียบกับเงินเดือนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ และเป็นสิ่งถูกกฎหมาย จึงสามารถลองเสี่ยงโชคเล่นๆ ได้โดยไม่ต้องรู้สึกเสียดาย” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.5 ความถี่ และช่วงโอกาสในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความถี่ในการซื้อ พบว่า ส่วนใหญ่ 13 จาก 30 คนซื้อสลากทุกงวด รองลงมา 8 จาก 30 คน ซื้องวดเว้นงวด หรือเฉลี่ยแล้วเดือนละ 1 ครั้ง

“ทุกงวด งวดเป็นปีก็ อย่างน้อยต้องมีเลขชุด 1 ชุด ไปทำบุญหน้าวัดก็จะขายก็ซื้อ เพื่อนซื้อก็ด้วย เลขวันเกิดตัวเอง เลขเกี่ยวกับตัวเรา ซื้อก่อนออก 2-3 วัน ขอเวลาสังเคราะห์เลขก่อน หาเลขดังบ้าง แล้วค่อยวิเคราะห์ว่าจะซื้ออะไร วิเคราะห์ความน่าจะเป็น ไม่เล่นเลขซ้ำ เลขที่ออกบ่อยไม่ซื้อ เลขตอง เลขซ้ำไม่ชอบ มีสูตรส่วนตัว” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ซื้อทุกงวด ซื้อตอนใกล้หวยออก” (หญิง, 51-60 ปี, อาชีพอิสระ)

“ซื้อทิ้งไว้เกือบทุกงวด ถ้าเจอจะซื้อ ไม่ได้มีการตั้งใจออกจากบ้านเพื่อซื้อ ไม่มีแบบนั้น ก่อนหวยออกประมาณ 1อาทิตย์” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“เดือนละใบ งวดเว้นงวด ใกล้เคียง ออก ไม่เคยซื้อต้นงวด ไม่ได้ตั้งใจซื้อจนกว่าจะนึกขึ้นได้ว่าใกล้ออกแล้ว ไปฝันมาก่อน ค่อยซื้อ ไม่ได้มีเลขที่ต้องตามทุกงวด เป็นเรื่องโชคไม่ต้องตั้งใจ” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ขณะที่บางส่วนของผู้สัมภาษณ์จะซื้อวันละ 2-3 งวด หรือซื้อเดือน เว้น เดือน และนานๆ ซื้อที คือวันละมากกว่า 5 งวด เฉลี่ยแล้วซื้อปีละ 2-3 ครั้ง แต่แต่ละครั้งของการซื้อวันละไป 5-6 เดือน

“ไม่ซื้อทุกงวด นานที สองสามเดือนครั้ง ซื้อใกล้ออก 1 อาทิตย์ก่อนออก (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานราชการ)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับจังหวะ และโอกาสในการซื้อ พบว่า ส่วนใหญ่ 15 จาก 30 คน จะซื้อช่วงที่สลากฯ ใกล้วันประกาศรางวัล หรือใกล้วันหวยออก โดยจะซื้อในช่วง 1-5 วัน ก่อนหวยออก ไม่ซื้อต้นงวด เพราะต้องใช้เวลาในการฝันหรือหาเลขที่จะซื้อมาก่อน

“ซื้อทิ้งไว้เกือบทุกงวด ถ้าเจอจะซื้อ ไม่ได้มีการตั้งใจออกจากบ้านเพื่อซื้อ ไม่มีแบบนั้น ก่อนหวยออกประมาณ 1อาทิตย์” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ซื้อทุกงวด ซื้อตอนใกล้หวยออก” (หญิง, 51-60 ปี, อาชีพอิสระ)

ในขณะที่รองลงมา 5 คนตอบว่าไม่มีโอกาสและจังหวะในการซื้อ จะซื้อก็ต่อเมื่อเจอคนมาขาย หรือผ่านบริเวณที่มีการจำหน่ายสลาก และอีก 5 คน ตอบว่า จะซื้อก็ต่อเมื่อมีโอกาสพิเศษ เช่น ไปงานศพ มีคนรู้จักเสียชีวิต มีหมอลูกทักมา ช่วงวันเกิด หรือช่วงที่ไปวัดทำบุญ

“ไม่มีช่วงเวลา เจอคนมาขายเลยซื้อ ส่วนใหญ่เป็น โอกาสที่ไปทำบุญ เพราะรู้สึกดวงจะดี” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ซื้อเรื่อยๆ มีคนมาขายก็ซื้อ” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.6 ช่องทาง (Where) และสถานที่ (Place)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ช่องทางหรือสถานที่ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อสลากฯ นั้น 15 จาก 30 คน ตอบว่าเป็นแผงขาย หรือคนที่เดินขายอยู่ตามสถานที่ต่างๆ ทั่วๆ ไป เช่น ปุ่มน้ำมันที่ขับรถผ่าน ย่านสำนักงานที่ทำงานของตนเอง ตลาดแถว ๆ บ้าน โดยไม่ได้ระบุเจาะจงสถานที่

“ซื้อแถวที่ทำงาน เป็นแผงมั่ง เดินขายมั่ง หรือไปทำบุญที่วัดก็จะซื้อ แล้วแต่จะเจอ ถ้าเจอเลขที่อยากซื้อ โคนใจก็ซื้อ” (หญิง, 31-40 ปี, ลูกจากหน่วยงานรัฐ)

“ตามแผงลอตเตอรี่ ตลาดบ้าง ออฟฟิศบ้าง แล้วแต่ มีซื้อคนเดินขายบ้าง” (ชาย, 41-50 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

รองลงมา 6 ใน 30 คน จะซื้อที่แผงขายหรือร้านที่เป็นหลักแหล่ง ไม่ซื้อคนเดินขาย โดยให้เหตุผลที่แตกต่างกันไปว่า สามารถซื้อได้ถูกกว่า ในราคา 80 บาท ถ้าเดินขายจะบวกราคาเพิ่ม มีความน่าเชื่อถือ เพราะมีหลักแหล่งแน่ชัด และสะดวกในกรณีที่ถูกละเมิดขืนรางวัลกับแผงขายได้เลย ไม่ต้องไปถึงสำนักงานสลากฯ ในขณะที่ ถ้าซื้อคนเดินขายจะไม่สามารถตามหาตัวได้อีก และมีความกังวลว่าอาจเป็นสลากปลอม

“ซื้อตามแผงลอตเตอรี่ทั่วไป ไม่ได้เข้าเมือง แผงแถวออฟฟิศตรงสะพานควาย คนเดินขายไม่ค่อยซื้อ เลือกซื้อคนที่บุคลิกดูสะอาด ดูมีออร่า เพื่อสงวนใจที่ดี คนขายหน้าตาฟ่องใสก็เกือหนุนกับลอตเตอรี่ของเรา” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ส่วนที่เหลือของกลุ่มตัวอย่าง 3 คน จาก 30 คน จะเลือกซื้อที่คนเดินขายบ้าง ซื้อเมื่อมีโอกาสได้ไปวัดทำบุญบ้าง ก็จะซื้อที่วัด เพราะคิดว่าเป็นโอกาสที่ดีมีโชค และอีก 3 คน จาก 30 คน จะซื้อที่คนพิการ เพราะสงสาร คิดว่าเป็นการทำบุญช่วยเหลือคนพิการ

“เวลาไปทำบุญ มีขายก็ซื้อที่วัดเลย” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ไม่แน่นอน บ้างเชิญเดินผ่านคนพิการ/คนตาบอดเมื่อไหร่ก็ซื้อ” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.7 ประเมินทางเลือก (Alternative Evaluation)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียที่ผู้บริโภคใช้ในการประเมินทางเลือกในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล และกำหนดปริมาณในการเล่นของตนเอง พบว่า

ด้านข้อดี ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง 14 คน จาก 30 มองว่า การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ช่วยเพิ่มโอกาสในการเสี่ยงโชคให้ประชาชนให้มีโอกาสรวยทางลัด โดยไม่ต้องลงแรงทำงาน คนทุกคน ไม่ว่าจะจนหรือรวยก็มีสิทธิ์ลุ้นโชค หากถูกรางวัล จะได้เงินรางวัลที่สูงมาก สามารถเพิ่มฐานะทางการเงิน เหมือนกับการได้คืนภาษี ในขณะที่อีก 5 คน มองว่าการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นช่องทาง

หารายได้เข้ารัฐบาล เหมือนเป็นช่องทางการเก็บภาษีอีกทางหนึ่ง ทำให้รัฐมีเงินนำมาบริหารประเทศ ช่วยประชาชนได้อีกทางหนึ่ง หากซื้อมาแล้วไม่ถูกรางวัล ก็ถือว่าเป็นการช่วยเหลือเงินเพื่อการกุศล ในขณะที่อีก 2 คน มองว่าเป็นการช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ ช่วยให้ประชาชนรวมถึงคนพิการและคนในชนบทได้มีอาชีพ “คนขายลอตเตอรี่” “ช่วยกระจายรายได้ ทำให้ประเทศมีเงินหมุนมากขึ้น และอีก 2 คนที่มองว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นเป็นการเสี่ยงโชคถูกกฎหมายที่หาซื้อง่าย มีเลขให้เลือก หลากหลาย จำนวนผู้จำหน่ายมีมากมาย ประชาชนมีทางเลือก ไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกโกง

“ข้อดี คือ เอาเงินไปช่วยรัฐบาล ย้อนมาหาประชาชน คนจนคนรวยมีสิทธิ์ลุ้น ซื้อถูกก็รวย ไม่ถูกก็ช่วยคนจน ช่วยการกุศล ปัญหาคือคนที่ได้ไปขึ้นอยู่กับคนบริหาร ถ้าใช้ถูก ก็ดี จริงๆ รายได้จากลอตเตอรี่เยอะมาก” (ชาย, 51-60 ปี, พนักงานรัฐ)

“ข้อดี คนซื้อ ถ้าใครที่ถูกรางวัลก็ยิ้มตาอำปากได้ 2 ถ้ารัฐเอาไปแก้ปัญหาก็เกิดผลดีเช่นกัน คนซื้อ ได้ลุ้น ประเทศได้ตั้งไปพัฒนา” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ข้อดี คือ ทำให้คนรวยได้ในพริบตา โดยไม่ต้องทำงาน” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ด้านข้อเสีย ส่วนใหญ่ของผู้ซื้อสลากฯ จำนวน 14 ใน 30 คน ยังคงมองว่า สลากกินแบ่งรัฐบาล คือ รูปแบบหนึ่งของการพนัน ซึ่งการพนันเป็นสิ่งเป็นการสิ้นเปลืองและมอมเมาประชาชน ให้ติดการพนันและมีความเชื่อมงาย หากเล่นมากเกินไปไปสู่การล้มละลาย ไม่มีเงินออม เกิดปัญหาหนี้สิน และอาจตามมาด้วยปัญหาอาชญากรรม ในขณะที่ 5 จาก 30 คน มองว่า การแบ่งระยยะเงินรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาลยังห่างไป ทำให้โอกาสถูกรางวัลใหญ่น้อยลง ขณะเดียวกัน โอกาสในการถูกรางวัลเลขท้ายก็ยากด้วยเช่นกัน เพราะจำนวนรางวัลมีน้อย ขณะที่ 3 คน มองว่า ราคาขั้นต่ำของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่กำหนดไว้ที่ 80 บาท ยังแพงไป เมื่อเทียบกับราคาหวยใต้ดินที่ไม่มีการกำหนดขั้นต่ำ และอีก 3 คน มองว่าจำนวนเงินรางวัลยังน้อยเกินไป โดยเฉพาะรางวัลเลขท้าย 2 ตัว และ 3 ตัว ที่ได้เพียงแค่ 2,000 บาทต่อคู่ ไม่มีรางวัล “แจกพ็อด” หรือการสะสมเงินรางวัลเหมือนสลากที่เล่นกันในต่างชาติ

“ข้อเสีย โอกาสถูกรางวัลยาก เปอร์เซนต์ที่เลขจะถูก ตามหลักความน่าจะเป็นมันยาก” (หญิง, 21-30 ปี, นักศึกษา)

“ข้อเสีย ทำให้คนไม่มีเงินออม ทำให้คนไม่มีกิน เป็นหนี้เป็นสินถ้าซื้อเยอะ เกินทางคิด สิ้นฆ่าตัวตายเนื่องจากหมดตัวจากการพนัน” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ข้อเสีย ใครคุมตัวเองไม่ได้ เหมือนเป็นการมอมเมา แค่ซื้อสลากยังพอได้ บางคนซื้อทั้งสลากทั้งใต้ดิน เยอะเกินตัว”(ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.8 พฤติกรรมหลังการซื้อ (Post Purchasing)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสถิติการถูกรางวัล พบว่า ส่วนใหญ่ 9 จาก 30 คน ตอบได้ว่าเคยถูกรางวัลเพียงแค่ 1-3 ครั้งในชีวิต ในขณะที่รองลงมาเคยถูก 6-10 ครั้งในชีวิต และ 5 ใน 30 คน ตอบว่าไม่เคยถูกรางวัลเลยสักครั้งในชีวิตที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลมา ส่วนใหญ่ 22 จาก 30 คน เคยถูกรางวัลรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัว มีเพียงแค่ 3 จาก 30 คนเท่านั้นที่เคยถูกรางวัลใหญ่ เช่น รางวัลที่ 4 รางวัลใหญ่ที่เงินรางวัลหลัก 100,000- 500,000 บาท

“ถูกรางวัล 2-3 ครั้งในชีวิต แต่ถูกได้ดินเยอะกว่า” (หญิง, 21-30 ปี, เจ้าของธุรกิจส่วนตัว)

“ถูกรางวัลบ้าง เลขท้ายสองตัวสามตัว รางวัลใหญ่ไม่เคยถูกเลย” (ชาย, 51-60 ปี, พนักงานรัฐฯ)

“ประมาณ 8 ครั้ง คือช่วง ม.6 ขึ้นปี 1 เคยซื้อแปดครั้งก็ถูกแปดครั้งเลย รางวัลเลขท้ายสามตัว ไม่เคยถูกรางวัลใหญ่กว่านี้” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“รางวัลใหญ่ไม่เคยถูก ถูกสามตัวสองตัว ลอตเตอรี่ถูกน้อยกว่า ถ้าซื้อได้ดินจะถูกมากกว่า” (หญิง, 51-60 ปี, รับราชการ)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความคุ้มค่าในการลงทุน พบว่า ส่วนใหญ่ คือ 18 คน จากทั้งหมด 30 คน รู้สึกว่าเงินที่เสียไปไม่คุ้มค่ากับการลงทุนซื้อสลากฯ ที่ผ่านๆ มา เพราะไม่ถูกรางวัลใหญ่ และรางวัลที่ถูกแค่บางครั้งเป็นเพียงรางวัลเลขท้าย 2 ตัว หรือ 3 ตัว ได้เงินจำนวนไม่กี่บาท แต่ส่วนใหญ่ก็ยังไม่รู้สึกย่อท้อที่จะเสี่ยงโชคต่อไป และคิดว่าเงินที่เสียไปนั้นไม่ได้เสียเปล่า แต่คิดว่าเป็นการช่วยสนับสนุนรัฐ หรือช่วยการกุศลไป

“ไม่คุ้ม แต่คิดว่าเงินที่ซื้อไปก็คงมีประโยชน์ ได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจบ้าง” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“รู้สึกขาดทุน แต่ไม่ย่อท้อ เหมือนเป็นการเสี่ยงๆ ไป เสี่ยงดวงไป สนุกตอนได้ตรวจหวย” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

ขณะที่ 8 คน รู้สึกว่าคุ้มค่าที่ลงทุนไป เพราะจำนวนเงินที่ลงทุนไปนั้นไม่มาก แต่ก็ถูกรางวัลเมื่อห้กลับแล้วก็ยังมิกำไรเหลืออยู่

“คุ้ม เพราะไม่ได้มองว่าเป็นการลงทุน มองว่าเงินที่ซื้อสลากกินแบ่งไม่ใช่เงินต้น แต่เป็นเงินทิ้ง เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะถูกเท่าไร นั่นคือกำไร” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ส่วนน้อย คือ 4 คน ที่รู้สึกเฉยๆ ไม่ได้รู้สึกว่าจะคุ้มหรือไม่คุ้ม เพราะไม่ได้คาดหวังกับการถูกรางวัลแต่แรกแล้ว แค่ซื้อไว้สนุกๆ เพื่อให้มีเรื่องได้สนทนากับเพื่อนๆ ให้ตลกขำหรือลุ้นกันเมื่อถึงวันหวยออก

“ไม่คิดอะไร แค่เสี่ยง โชคถ้าไม่ถูกก็ไม่ใช่โชค ไร่รอบหน้า ไม่คิดจะหยุด” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานรัฐฯ)

“รู้สึกเป็นความสนุกสนานมากกว่า เหมือนมีเรื่องคุยกับเพื่อน มีเรื่องให้ลุ้นให้ตอกย้ำเวลา หวยออก หวยสร้างสังคม ไม่ได้สนใจว่าคุ้มไม่คุ้ม บางครั้งซื้อไปไม่คิดหรือกว่าถูกไม่ถูก” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.9 ค่าใช้จ่ายในการซื้อและทัศนคติต่อราคาขาย (Price)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปริมาณและค่าใช้จ่ายในการซื้อสลากฯ ในแต่ละงวด พบว่าส่วนใหญ่ 23 ใน 30 คน มีค่าใช้จ่ายและปริมาณที่ซื้อสลากฯต่องวด อยู่ที่ จำนวน 1-3 คู่ มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 80 – 300 บาท ขณะที่ 5 คน จะซื้อประมาณ 5 ใบ ด้วยค่าใช้จ่ายประมาณ 400 – 600 บาท ซึ่งขึ้นอยู่กับราคาบวกเพิ่มของผู้จำหน่ายด้วย หากเป็นเลขชุด ซึ่งเป็นเลขนิยมก็จะราคาแพงกว่ามาตรฐานกำหนด อยู่ที่ 520-540 บาท และมีเพียง 2 คน ที่ซื้อปริมาณ 10 ใบขึ้นไป โดยมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1,000 บาทขึ้นไป

“งวดละใบสองใบ 160 ใบละ 80 เมื่อก่อนใบละร้อยไม่ค่อยซื้อ” (หญิง, 51-60 ปี, รับราชการ)

“ซื้อ 1 ใบ นอกนั้นได้ดิน” (หญิง, 51-60 ปี, ค้าขาย)

“2-3 คิดเป็นเงินไม่เกิน 300” (ชาย, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ตั้งลิมิตว่าไม่ควรเกิน 300 บาทต่องวด” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อราคาของสลากที่กำหนดไว้ที่ คู่ละ 80 บาท พบว่า ส่วนใหญ่ 20 คน เห็นว่า ราคา 80 บาทที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมดีแล้ว เมื่อเทียบกับสมัยก่อนที่ราคาพุ่งขึ้นสูงถึงใบละ 100 บาท ในราคา 80 บาทเป็นราคาที่ไม่แพงเกินไป อยู่ในระดับที่ผู้บริโภคมีกำลังจ่าย และหากถูกรางวัลก็ถือว่าคุ้มค่ามาก

“โอเคที่ 80 บาท เพราะถ้าถูกก็ได้คุ้ม ถ้าเสียก็ยังไม่พอรับได้” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“80 บาท เหมาะสม เพราะเป็นราคาที่ทุกคนชั้นพอจะจับต้องได้” (หญิง, 15-20 ปี, นักศึกษา)

ขณะที่ อีก 10 คน ตอบว่า ราคา 80 บาทนั้น แพงเกินไป โดยทั้งนี้ บางส่วนได้นำไปเปรียบเทียบกับราคาของหวยได้ดินที่ไม่มีมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ 10-20 บาทก็สามารถซื้อได้ ราคาของสลากกินแบ่งรัฐบาล 1 คู่ สามารถนำไปซื้อหวยได้ดินได้ในจำนวนที่มากกว่า บางส่วนได้อ้างถึงต้นทุนของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ทำจากกระดาษ จึงไม่น่ากำหนดราคาถึง 80 บาท โดยช่วงราคาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ อยู่ระหว่าง 50 -70 บาท

“ราคา 80 แพงไป ชัก 50 กำลังดี ถ้าขายถูกลงจะซื้อบ่อยขึ้น 80 เกือบร้อย ไม่อยากเสีย” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ไม่เหมาะสม ราคาแพงไป เมื่อเทียบกับโอกาสที่จะได้รับรางวัล ได้ไม่คุ้มเสีย” (ชาย, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการซื้อสลากกินราคาและทัศนคติต่อการจำหน่ายสลากกินราคา พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน 18 คน จาก 30 คน เคยซื้อสลากกินราคา โดยราคาที่เคยซื้ออยู่ระหว่าง 100 – 150 บาท

ส่วนในประเด็นของทัศนคติต่อการจำหน่ายสลากกินราคา พบว่า ส่วนใหญ่ 16 คน จาก 30 คน มองว่ามีสาเหตุมาจากระบบการจัดจำหน่ายและต้นทุนที่พ่อค้าคนกลางรับเพิ่มมา เมื่อรับมาแพง จึงต้องขายแพง และมีต้นทุนอื่นๆ เพิ่มเข้ามาเช่น ค่าเหนื่อยจากการเดินขาย ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขระบบจัดจำหน่าย จัดการยี่ปี่ว ซาปี่ว หรือพ่อค้าคนกลางได้ สลากผ่านการส่งต่อหลายทอดกว่าจะถึงมือผู้บริโภคที่แท้จริง ทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงมากขึ้นกว่าที่จะขาย 80 บาทได้

“เคย ซื้อสลากกินราคา ซื้อ 100 บาท รู้สึกหยวนๆ เหตุที่ทำให้ขายกินราคา จากการเหลื่อมล้ำทางรายได้ อย่างคนขายที่ต้องเดินขายมีต้นทุนมากกว่าขายตามแผง ค่าเดินทาง ค่าเหนื่อย ค่ากิน สิ่งที่ย่อยเพิ่มเป็นสิ่งที่คนขายสมควรได้รับจากความเหนื่อยยากที่ทำมา แต่ขายกับที่ควรขายแค่ 80 เหมือนซื้ออาหารหน้าร้าน กับจ่ายเพิ่มเวลาให้มาส่ง” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ขายกินราคาเยอะ บ่อยๆ 95-100 จะแซวทุกครั้งว่าทำไมขายกินราคา แต่จำๆ แต่ถ้าเลขชอบมากก็ซื้อ คิดว่าสาเหตุมาจาก ช่องว่าง ผลประโยชน์ของคนที่เป็นคนขาย ยี่ปี่วรับมา กระจายขายต่อ ทำให้เกิดช่องว่าง อยากให้กระจายรายได้ จัดการการจัดจำหน่ายให้ชัดเจน ว่าตั้งแต่รายใหญ่ คนขายรายย่อยยังได้กำไรอยู่ ให้เค้าได้กำไรตามความเหมาะสม ตั้งราคาได้เหมาะสม ทำให้ได้ก่อน ตั้งบทลงโทษคนขายกินราคาให้ชัดเจน” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“เจอเยอะ ซื้อ 90-100 ถ้าเลขชุด 5 ใบควร 400 แต่นี่ 500 -550 รู้สึกไม่ดี แต่จำใจ เพราะอยากได้ สาเหตุ เพราะว่ากองสลากจัดการไม่เป็น ใช้วิธีขายลอตเตอรี่ให้ตัวแทน ให้ตัวแทน ไปกระจาย ตัวแทนก็ต้องบวกเพิ่มไปอีก ตกเป็นทอดๆ กินหัวคิวไปเรื่อยๆ ควรทำเป็นอัตโนมัติ ราคาตายตัวไปเลย ตัดปัญหาคนกลาง เลขสวย ดีมานเยอะ บวกเพิ่ม ไม่เอาไม่ต้องมี” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัท เอกชน)

ในขณะที่รองลงมา อีก 8 คน มองว่า การจำหน่ายสลากกินราคาเกิดจากความเห็นแก่ได้ของผู้ขาย อยากจะได้กำไรเพิ่มมากขึ้น จึงปรับราคาให้สูงขึ้น

“เคยซื้อสลากกินราคา ใบละ 100 บาท หวยชุดใบละ 100 บาท รู้สึกจำใจซื้อเพราะอยากได้ ก็มันก็ไม่ได้แพงไป 100 บาท คิดซะว่าซื้อดวงไป ปัญหาสาเหตุ อยู่ที่คนที่รับเข้ามาขายแล้วขึ้นราคา กินเป็นทอดๆ ยี่ปี่ว ซาปี่วคนซื้อปลายทางก็แบกรับส่วนต่างตรงนี้ไป” (ชาย, 51-60 ปี, รับราชการ)

“เคยซื้อ แพงกว่า 20บาท คิดว่าไม่ผิด ไม่แปลก แล้วรัฐก็ไม่จำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซง หรือออกมาตรการอะไร คนขายสลาก ก็เหมือนคนทำงานทั่วไป อยากได้โอที อยากได้โบนัสเยอะๆ อยากได้อะไรที่มากกว่าเงินเดือนประจำที่ควรจะได้ トラบายใดก็ตามที่ผู้ซื้อยินดีจะจ่าย ผู้ขายก็สมควร จะได้รับส่วนต่างราคาตามที่สามารถหาได้ แต่ถ้าผู้ซื้อไม่ยินดีจ่าย ในที่สุดผู้ขายก็ต้องยอมขายที่ราคา มาตรฐานเอง คิดว่ากฎกลไกตลาด supply demand จะเป็นตัวกำหนดราคาการซื้อขายที่ได้อยู่แล้ว รัฐ ไม่ควรทำอะไร ควรเอาเวลาไปทำอย่างอื่น” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

มี 4 คน ที่มองว่า เกิดจากการฉวยโอกาสในกรณีเลขดัง หรือเลขที่คนนิยมเล่นกัน เมื่อมีความต้องการ (Demand) สูงขึ้น บรรดาผู้จำหน่ายรายย่อยจึงฉวยโอกาสขึ้นราคา

“เคยซื้อเกินราคาประจำ เลขดัง เลขที่คนปล่อยมา เลขคนมีบาร์มีในประเทศ คนขายชอบ บอกว่า รับมาก็เท่านี้แล้ว อีกอย่างเลขดัง ดีมานสูง ก็ถือโอกาสขึ้นราคา” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัท เอกชน)

ในขณะที่เดียวกัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับมูลค่า หรือค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปกับการลงทุนเสี่ยงโชค พบว่า 15 คน ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 30 คน ใช้เงินกับการเล่นหวยใต้ดิน สูงที่สุด โดยเงินค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อหวยใต้ดินแต่ละงวด อยู่ระหว่าง 200-1,000 บาท และสูงสุด จากการสัมภาษณ์ อยู่ที่ 3,000 – 4,000 บาทต่องวด ในขณะที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ซื้อเพียงแค่สลากกินแบ่ง รัฐบาลอย่างเดียว ไม่ซื้ออย่างอื่น มีเพียง 9 คน จาก 30 คน

“เสียกับหวยใต้ดินเยอะกว่า ซื้อเท่าไร ก็อบพันทุกงวด บนดินสามร้อย ห้าร้อย ชุดบาง งวด ใต้ดิน 500-700 ขึ้นต่ำต่องวด ทุกงวด ปังจัยห้าของชีวิต” (หญิง, 21-30 ปี, เจ้าของธุรกิจส่วนตัว)

“เสียกับหวยใต้ดินเยอะสุด เพราะซื้อทุกงวด ไม่ค่อยซื้อลอตเตอรี่เท่าไรเพราะโอกาส ถูกน้อย ลงทุนสูง เลย์รู้สึกว่าจะซื้อใต้ดินจะครอบคลุมตัวเลขได้มากกว่า ดูแล้วนำลงทุนมากกว่า ซื้อ หวย ใต้ดินงวดละ 1,000 บาท” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“หวยใต้ดิน เสียไปประมาณ 3000-4000 ต่องวด แต่จะถูกด้วย ดีไปแล้วได้กำไรจากการ ถูกเป็นหลักแสน” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.10 ทศนคติต่อรูปแบบสลากฯและวิธีการจัดจำหน่าย

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบสลากฯและวิธีการจัดจำหน่าย สลากฯในปัจจุบัน พบว่า 16 ใน 30 คนของผู้ให้สัมภาษณ์ คิดว่ารูปแบบและวิธีการจัดจำหน่ายที่เป็นอยู่ ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีก

“รู้สึกเหมาะสมแล้ว มีคนเดินเร่ขายก็ดี ไม่เกื่อนกลาดมาก พอมีให้เลือกซื้อ ชอบที่มีคน เดินขาย” (หญิง, 31-40 ปี, ลูกจ้ำรัฐฯ)

“รูปแบบสลากใช้ได้แล้ว เหมาะสมแล้ว คนเดินขาย ต่างถิ่นมาไม่มีจุดตั้งแผง ก็เป็นการเข้าถึงคนซื้อเลย ก็ดี บางที่ปั่นจักรยาน มอเตอร์ไซค์ก็มี” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

“รู้สึกโอเค เหมาะสม รู้สึกให้คนมีงานทำ ถอดจากตู้ก็ให้คน ไม่มีโควต้ามียโอกาสขาย คนซื้อก็มีโอกาสได้หาซื้อเลขที่ต้องการได้ง่ายขึ้น” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่ 6 คน เห็นว่าความหลากหลายและจำนวนของตัวเลขนั้นยังมีน้อยเกินไป โดยเฉพาะเลขดัง เลขเด็ดหรือเลขที่เป็นที่นิยม มักมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ หาซื้อยาก อยากให้ปรับปรุงการจัดจำหน่าย ให้ผู้บริโภคสามารถเลือกเลขได้ตามที่ตนต้องการ อยากได้เลขไหนก็สามารถเลือกได้เลย ไม่ต้องพยายามตามหาเลขตามแผงและสถานที่ต่างๆ

“วิธียขายตามแผง หน้าออฟฟิศ ก็โอเคในระดับหนึ่ง แต่อยากได้ระบบเหมือนห่วยใต้ดิน ที่อยากได้เลขไหนก็ซื้อได้ สามารถซื้อได้ทุกเลขที่เราต้องการ เลือกเลขได้แบบได้แบบห่วยใต้ดิน ไม่ต้องเจอปัญหาว่าร้านนี้ไม่มีต้องไปหาร้านอื่น เช่น ลุ่มเลขดังๆ มา เลขก็หายไป เลขมีจำกัด” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่สัดส่วนที่เท่ากันอีก 6 คน เสนอให้มีการเพิ่มช่องทางการจำหน่าย โดยการติดตั้งระบบอัตโนมัติ ที่แค่เสกนตัวสลากก็รู้ได้ทันทีว่าถูกรางวัลหรือไม่ และสามารถเลือกซื้อเลขที่ต้องการได้โดยไม่ต้องตามหา มีแอปพลิเคชัน หรือระบบออนไลน์ เพื่อเป็นช่องทางการใช้ในการสั่งซื้อที่ง่ายขึ้น เพราะบางครั้งก็จะนึกเลขออกหรือได้เลขมาก็ใกล้วันออกรางวัลแล้ว ไม่มีเวลาตามหาเลข เลขที่อยากได้ก็ไม่มีขายแล้ว ช่องทางการจ่ายเงินควรให้จ่ายผ่านระบบออนไลน์ได้เลย โดยการหักเงินจากบัญชี จะทำให้สะดวกยิ่งขึ้น

“แบบในปัจจุบันไม่ควร วิธียขายปัจจุบันบ้านๆ เหมาะสมกับเมืองไทย แต่ในต่างประเทศ ขายในห้าง อัตโนมัติ สามารถเลือกเลขได้หมด ตรวจสอบได้อัตโนมัติแค่เสกนตัวสลากก็จะรู้ถูกรางวัลป่าว คนไทยไม่รู้เทคโนโลยีต้องตรวจสอบแมนวล ใช้ใบตรวจ อนาคตใช้เนตตรวจ สรุปรูปเหมาะกับสภาพสังคมไทย แต่ไม่ใช่วิธียที่เหมาะสมในระดับสากล ควรปรับให้มีมาตรฐาน สะดวก ใช้เทคโนโลยีมาเลย เมืองไทย นับถือผี ต่างประเทศเล่นพอประมาณ”

(ชาย, 21-30 ปี, พนักงานรัฐ)

“บางที่อยากให้มีแบบ คัดเลขออกก็ใกล้ออกแล้ว สำหรับคนสมัยใหม่อยากให้ออนไลน์ สั่งผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ก็ได้ เพิ่มช่องทาง บางที่ทำงาน ไม่มีเวลาออกไปซื้อ บางที่อยากซื้อวันใกล้ๆออก ก็ไม่มีเวลาไปซื้อ หรือบางที่ซื้อเข้าไปไม่มีเลขที่ชอบแล้ว น่าจะมีให้ซื้อก่อนรางวัลออกได้ก่อน 1 ชั่วโมง” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.11 ทศนคติต่อจำนวนรางวัลและจำนวนเงินรางวัล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของจำนวนรางวัลและจำนวนเงินรางวัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ ยังอยากให้มีการปรับปรุงแก้ไข

โดย 13 คน เห็นว่าจำนวนรางวัลยังมีน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความน่าจะเป็นหรือโอกาสในการถูกรางวัล อยากให้ปรับปรุงจำนวนรางวัลให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจจะกระจายแตกออกจากรางวัลใหญ่มาเป็นรางวัลเล็กๆ เช่น เลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัวให้มากขึ้น หรือจะเพิ่มจำนวนรางวัลเข้ามาก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการถูกรางวัลให้มากขึ้น และกระจายเงินรางวัลให้ทั่วถึง ไม่ใช่กองอยู่ที่คนๆ เดียว ที่เหลือไม่ได้อะไรเลย จึงอยากให้กระจายจำนวนรางวัลให้มากขึ้นให้เหมาะสมกับสัดส่วนของประชาชนที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วย

“จำนวนรางวัลยังไม่สมดุลกับประชากรที่เป็นผู้ซื้อ คนซื้อเยอะ เล่นเกือบทั่วประเทศ แต่จำนวนรางวัลมีน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณคนซื้อ ควรเพิ่มจำนวนรางวัล” (ชาย, 21-30 ปี, พนักงานรัฐ)

“ควรมีรางวัลให้เยอะเพื่อเพิ่มโอกาสการถูก ตัวเงินรางวัลโอเค คนซื้อก็อยากได้ โอกาสถูกได้ไม่เยอะ แต่ก็โอกาสถูกให้เยอะกว่านี้ ไม่ใช่ซื้อแล้วขาดทุน ไม่ถูกเลย บางคนเล่นเป็นหมื่นเป็นแสน ไม่ถูกเลย เพิ่มโอกาสการถูกให้หน่อย เงินรางวัลไม่เยอะก็ได้” (หญิง, 21-30 ปี, นักศึกษา)

“การออกรางวัลดีแล้ว แต่อยากให้เพิ่มจำนวนรางวัลจะดี เงินรางวัลที่ได้ถือว่าเยอะแล้ว แต่เลขท้ายสองตัว เพิ่มจำนวนรางวัลกับเงินรางวัลให้มากกว่า 2000 จะดี เพื่อดึงดูดคนซื้อได้มากขึ้น” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ขณะที่ 12 คน มองว่า จำนวนเงินรางวัลที่แจกรับยังน้อยเกินไป โดยเฉพาะรางวัลเล็กๆ อย่างเช่นเลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัว ที่มีโอกาสถูกได้มากกว่า แต่จำนวนเงินเพียง 2,000 บาท ต่อรางวัล ยังถือว่าน้อยเกินไป เมื่อเทียบกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน จึงยังไม่พอใจเพียงพอ อยากให้เพิ่มเป็น 4,000 น่าจะน่าสนใจมากกว่าทั้งนี้ บางคนยังได้เสนอว่าควรจะมีการแจกรางวัล “แจกฟืด” หรือการสะสมเงินรางวัลทบไปเรื่อยๆ ในกรณีที่งวดนั้นๆ ไม่มีคนถูกรางวัลด้วย

“รางวัลที่ 1 เหมาะสมแล้ว รางวัลที่ 2- อื่นๆ เหมาะสมแล้ว รางวัลข้างเคียงรางวัลที่ 1 ไม่เหมาะสม น้อยไปมาก ไม่สามารถชดเชยความผิดหวังครั้งใหญ่ได้ รางวัลเลขท้ายสองตัว น้อยเกินไป สองพัน ให้มาทำไม ไม่รู้สึกเพิ่ม wealth เลย” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“รางวัลใหญ่เหมาะสมแล้ว แต่รางวัลเล็กๆ ไม่เหมาะสมเนื่องจากเมื่อโดนหักภาษีก็จะได้ลดลงจากเดิม” (หญิง, 21-30 ปี, นักศึกษา)

ทั้งนี้ มีเพียง 9 คน จาก 30 คน ที่มองเห็นว่า ทั้งจำนวนรางวัลและเงินรางวัลนั้นเหมาะสมดีแล้ว

“จำนวนรางวัลไม่น้อยไป เหมาะสมแล้ว ไม่ได้อยากให้เปลี่ยนแปลง จำนวนเงินรางวัล โอเคแล้ว” (หญิง, 31-40 ปี, ลูกจ้างหน่วยงานรัฐ)

4.2.12 ทศนคติเกี่ยวกับรูปแบบการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมายอื่นนอกเหนือจากสลากกินแบ่งรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความปรารถนาอยากให้มีรูปแบบการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมายอื่นนอกเหนือจากสลากกินแบ่งรัฐบาล พบว่า โดยส่วนใหญ่ อยากให้มีการเสี่ยงโชครูปแบบอื่นควบคู่ไปกับสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วย โดยรูปแบบการเสี่ยงโชคที่กลุ่มตัวอย่างเสนอว่าอยากให้เกิดเสรีให้ถูกกฎหมายมากที่สุด

จาก 10 ใน 30 คน ตอบว่า อยากให้เกิดเสรีคาสีโนและการพนันทุกชนิดให้เหมือนต่างประเทศ โดยให้รัฐบาลเอ้าขึ้นมาทำให้ถูกกฎหมายและอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลเองเลย ทั้งนี้เพื่อเป็นการนำรายได้เข้ารัฐไม่ต้องให้เงินจมไปกับเจ้ามือเถื่อน และเป็นการดึงรายได้จากนักท่องเที่ยว แต่ก็มีบางส่วนที่ยังกังวลเกี่ยวกับอุปนิสัยคนไทยที่อาจเล่นจนหมดเนื้อหมดตัวไม่ประมาณตัวเอง จึงเสนอให้รัฐจัดทำในรูปแบบที่สามารถควบคุมได้ มีการกำหนดขอบเขตการเล่นให้ชัดเจน

“มีคาสีโน เพราะดูน่าสนุกดี เป็นเครื่องมือในการผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน เหมือนเสียตังไปดูหนังร้อยหนึ่ง ได้ความสนุกสนาน พักผ่อน ได้เล่น ได้เสี่ยง แค่อ้อมมือลิ้มลิ้ม กำหนดว่า ต่อวันต่อคนห้ามเล่นเกินเท่าไร กำหนด Budget มาเลย กำหนดคุณสมบัติคนที่เข้าคาสีโนก็ได้ ทำเหมือนบัตรเครดิต เงินเดือนเกินหมื่นห้าไม่มีหนี้ ประวัติดีหน่อย” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“น่าจะมีย บ่อนแบบต่างประเทศ เปิดบ่อนให้ถูกกฎหมายไปเลย รายได้เยอะ เข้าประเทศเยอะ บริหารดี เพราะตอนนี้ถึงเราไม่ได้ คนอื่นก็ได้ ติดแค่ศาสนา แต่เอาจริงทุกคนก็เสื่อม พระก็เสื่อม บ่อนในต่างประเทศ คนมีตังเล่น เปิดในไทยกลัวคนไม่มีเงินจะเล่น ฮ่องกงรวยเพราะมีบ่อน เจ้าเอาเงินมาพัฒนา ไม่ได้กินแบบไทย คนต่างชาติมาเล่นด้วยซ้ำ อยากมีรายได้ก็เปิด” (ชาย, 51-60 ปี, พนักงานราชการ)

9 ใน 10 คน เสนอให้นำหวยใต้ดินขึ้นมาทำให้ถูกกฎหมาย โดยให้เหตุผลว่า หวยใต้ดินมีวิธีการที่เล่นง่าย อยากได้เลขไหน ผู้บริโภครสามารถกำหนดเลขเองได้เลย และมีรูปแบบการขายแบบไม่กำหนดขั้นต่ำ มีเงิน 10 บาทก็สามารถซื้อได้ เสี่ยงโชคได้ และยังมองว่า หวยใต้ดินนั้นไม่ใช่สิ่งที่ทำลายชาติบ้านเมืองจนถึงขั้นต้องผิดกฎหมาย

“อยากให้หวยใต้ดินขึ้นมาบนดิน หรืออีกวิธีหนึ่งคือ ขายแบบไม่กำหนดขั้นต่ำ เช่น จ่าย 10 บาท ก็ซื้อได้ มีโอกาสได้เงิน ทำเป็นสัดส่วนเงินรางวัลมาเลย ซื้อเยอะได้เยอะ ซื้อน้อยได้น้อย ตาม

กำลังซื้อ ทำไมต้องแปดสิบ แค่กระดาษธรรมดา พออะไรที่ข้อมบังคับเยอะ โดยเฉพาะเรื่องเงิน คนก็จะยิ่งหาทางหลีกเลี่ยง ที่ตัวเองไม่ซื้อห่วยได้คืนเพราะมองว่ามันผิดกฎหมาย แต่ราคาลอตเตอรี่ทำให้คนยอมผิดกฎหมาย เพื่อไปลุ้นสิ่งที่มีโอกาสและกำลังใจตามอัธยาของตนเอง ลอตเตอรี่โอกาสถูกน้อยจ่ายแพง” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่ 6 ใน 30 คนมีการเสนอรูปแบบการเสี่ยงโชคอื่นๆ ที่อยากให้มีและถูกกฎหมาย นอกจากสลากกินแบ่งรัฐบาลแตกต่างกันไป เช่น การเปิดโอกาสลุ้นรางวัลหรือของสมนาคุณจากรัฐ จากกิจกรรมต่างๆที่ประชาชนจ่ายไปเพื่อเสียบาย และค่าสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนอยากจ่ายบายี หากถูกรางวัลก็เหมือนกับได้คืนบายี และเป็นวิธีการที่ประชาชนมีสิทธิ์ร่วมลุ้นโชคได้ หรือการลุ้นรางวัลจากเลขบาร์โค้ดในใบเสร็จชำระสินค้าต่างๆ เช่น ใบเสร็จสินค้าตามเซเว่น ใช้บาร์โค้ดตรงใบเสร็จ ทุกเดือนจะประกาศรางวัลว่าบาร์โค้ดไหนถูกรางวัล เอาใบเสร็จไปแลกรางวัลได้ ชื่อของก็บาทที่มีสิทธิ์ลุ้น

“น่าจะลุ้นรางวัลอะไรอย่างอื่น นอกจากการที่ประชาชนเสียบายีให้รัฐ เช่น เสียบายี ค่าน้ำ ค่าไฟ ลุ้นรางวัลนิดๆ หน่อยๆ สมนาคุณ จากการจ่ายบายี จ่ายค่าสาธารณูปโภคที่เราจ่ายเข้ารัฐ คล้ายๆ สลากกาชาด เล็กๆก็ได้ไม่ต้องแสนล้านเหมือนลอตเตอรี่ กระตุ้นให้ทุกคนมีสิทธิ์ได้ กระตุ้นให้จ่ายบายีจ่ายไปก็ได้มา รัฐบาลเห็นความสำคัญ เป็นของก็ได้ หม้อข้าง กระตักน้ำ ไม่ต้องเป็นเงิน เหมือนเป็นการคืนบายี” (หญิง, 31-40 ปี, พนักงานรัฐ)

อย่างไรก็ตาม จาก 30 คน ของผู้ให้สัมภาษณ์ มี 10 คน ที่ตอบว่า ไม่อยากให้มีรูปแบบการเสี่ยงโชคใดๆอื่นนอกเหนือจากสลากกินแบ่งรัฐบาลอีกแล้ว เพราะรู้สึกว่าการเสี่ยงโชคที่น่าจะเพียงพอแล้วสำหรับการลุ้นโชค และกังวลเรื่องอุปนิสัยคนไทย หากเปิดโอกาสให้มีการเสี่ยงโชคหรือการพนันอื่นๆ มากเกินไปอาจเป็นการมอมเมาประชาชนให้ติดการพนันจนเสียการเสงาน และหมดเนื้อหมดตัว

“ไม่อยากให้มีการเสี่ยงโชคอื่นแล้ว ไม่อยากให้มีการพนัน มันไม่ช่วย ทำให้คนเสียนิสัย ประเทศไทยคนไทยไม่ควรมีการพนันผิดกฎหมาย ควรสนับสนุนด้านอาชีพ คาสี โนยัง ไปถึงมอมเมา ถ้ามันมาจะมอมเมา คุณคนไทยไม่ได้ เพราะคนไทยไม่มีระเบียบ” (ชาย, 51-60 ปี, ค้าขาย)

4.2.13 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าถึงการรับรู้คุณภาพของสินค้าและบริการผ่านการใช้หลักฐานที่มองเห็นได้เป็นรูปธรรมจับต้องได้ พบว่า สิ่งที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะนึกถึงและรับรู้เกี่ยวกับสลากกินแบ่งรัฐบาลก็คือ เงินรางวัล โดยเฉพาะรางวัลที่ 1 (10 คน ตอบว่ารางวัล และ อีก 10 คน ตอบว่า รางวัลที่ 1)

4.2.14 อิทธิพลของบุคลากร (People)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับอิทธิพลของผู้จำหน่ายต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่า โดยส่วนใหญ่ 14 ใน 30 คน จะอ่อนไหวกับคนพิการ หรือคนชรา โดยจะพยายามซื้อกับคนพิการ และคนชราเพราะว่าสงสาร อยากช่วยเหลือ และถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เลขที่ต้องการ แต่ถ้าเป็นคนพิการหรือคนชรา มาเสนอขายก็จะช่วยซื้อ ในขณะที่

“คนพิการจะเน้น อยากช่วยมาก ถึงไม่มีเลขที่อยากได้ จะซื้อ ถ้าคนปกติไม่มีเลขไม่ซื้อ คนไหนเคยซื้อแล้วถูกจะซื้ออีก จริงๆไม่มีแม่ค้าประจำ” (หญิง, 21-30 ปี, เจ้าของธุรกิจส่วนตัว)

“มีผล ถ้าเป็นคนพิการมาขายจะซื้อเลขง่ายกว่า ถึงไม่มีเลขต้องการก็ซื้อ เพราะบางทีซื้อเพราะทำบุญ” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“มีผล ถ้าเป็นคนพิการก็อยากจะช่วยเหลือ ถึงไม่ยอมได้ ซื้อแล้วก็ซื้อเพิ่มอีก” (ชาย, 41-50 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

รองลงมา 12 ใน 30 คน ตอบว่า ผู้จำหน่ายสลากฯ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเลย ถ้าหากไม่มีเลขที่ต้องการ ไม่ว่าจะอย่างไรก็จะไม่ซื้อ

“ไม่มีผล แต่ถ้าไปเจอคนพิการ คนแก่ มาขอให้ช่วยก็จะช่วย หาเลขที่ชอบที่สุดที่มีในแผง ใครยึดเลขให้ไม่เอา เอาแต่เลขที่ชอบ ถ้าแก่พิการมาก็ให้หยิบให้เลย” (ชาย, 51-60 ปี, พนักงานรัฐ)

มีบางส่วน 3 คน ที่จะซื้อแค่เฉพาะกับคนขายที่มีลักษณะ โหงวเฮ้งตามที่ตนถูกโฉลกด้วย เช่น ไม่ซื้อกับคนผิวคล้ำ ซื้อกับคนผิวขาวที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะเชื่อว่าคนขายเหล่านี้จะนำโชคมาให้ และบางส่วนคือ 3 คน จะไม่ซื้อกับคนที่มึนตึ๊งมึนต๋อง ไม่น่าเชื่อถือ และจะยอมซื้อเลขที่ไม่ต้องการได้ เช่น กันถ้าแม่ค้าพูดจาโน้มน้าวเชิญชวน

“เราไม่ถูกโฉลก ไม่ซื้อกับเพศตรงข้าม ผิวคล้ำไม่ซื้อ ต้องซื้อคนผิวขาว ซื้อกับคนที่ถูกโฉลก หรือซื้อมีดวงกับคนพิการ” (ชาย, 51-60 ปี, ค้าขาย)

“มีผล ความเชื่อถือ การแต่งตัว ถ้าแต่งตัวมอซอ ไม่ซื้อ หวยออกยับยู่ยี่ไม่ซื้อ ดูไม่น่าเชื่อถือ มีเจ้าประจำ เป็นญาติๆ กันกะใกล้บ้าน” (ชาย, 21-30 ปี, ลูกจ้างหน่วยงานรัฐ)

4.2.15 ทักษะติดต่อกระบวนการและขั้นตอนการทำงานของสำนักงานสลากฯ (Process)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างถึงทัศนคติในภาพรวมที่มีต่อกิจการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยการตั้งคำถามว่า “การบริหารจัดการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ภายใต้คำขวัญที่ว่า “ช่วยราษฎร์ เสริมรัฐ ยืนหยัดยุติธรรม” เห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ อย่างไร” คำตอบส่วนใหญ่ 23 จาก 30 คน ไม่เห็นด้วยกับคำขวัญดังกล่าว

โดยมี 21 คน จาก 30 คน ที่ไม่เห็นด้วยกับคำว่า “ยื่นหัตถ์ยุติธรรม” เพราะมองว่าการประกาศรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลยังไม่โปร่งใส ขาดความน่าเชื่อถือ โดยส่วนใหญ่เชื่อว่า การออกสลาก ยังมี การ “ลื้อคเลข” จากผู้มีอิทธิพลในวงการอยู่ ในขณะที่บางส่วนมองว่า คำว่า “ยุติธรรม” ดูเป็นคำย้อนแย้ง ฟังแล้วน่าขบขันเพราะรัฐบาลปราบปรามการพนันอย่างอื่น ในขณะที่สลากกินแบ่งรัฐบาลก็ถือว่าเป็นการพนันรูปแบบหนึ่ง นอกจากนี้ ทั้งระบบการจัดจำหน่ายของรัฐเองที่ขาดความยุติธรรมแล้ว ราคาขายก็ยังแพงเกินไป การกระจายเงินรางวัลและเงินรางวัลที่ได้ ยังคิดว่าไม่ยุติธรรมเพียงพอ

“ไม่เห็นด้วย ก็ลื้อคหวย จะเอาอะไรมายุติธรรม ช่วยราษฎร์เสริมรัฐ หึม! ไม่รู้สิ ก็เป็นการพนันอย่างหนึ่ง คือ ปราบปรามการพนันทุกทุกอย่าง แต่ขายลอตเตอรี่เอง ย้อนแย้ง งงๆ ธรรมดาไม่ให้เห็นการเล่นการพนันแต่รัฐ เออ ก็ดีเนอะ งงๆ ห้ามเล่นหวยได้ดินเพราะเงินไม่เข้ารัฐ เออ ทำให้ทุกอย่างผิดกฎหมายไปซะ แต่ของรัฐถูกอะ ประมาณนั้น” (หญิง, 21-30 ปี, นักศึกษา)

“การออกรางวัล รู้สึกเหมือนลื้อคเลข ไม่ได้เชื่อถือร้อยเปอร์เซ็นต์ เชื่อแค่ 70 คิดว่ามีทุจริตบ้างไรบ้าง” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ยื่นหัตถ์ยุติธรรม ไม่รู้ยุติธรรมรีปาว ไม่เต็มที รู้ว่าประชาชนงงมายังไงก็ขายหมด แย่งกันขาย สลากไม่พอ ตกกับเจ้ามือใหญ่ ไม่ยุติธรรม มันไม่เต็มที การรางวัล โปร่งใสใหม่ ไม่รู้ว่ามันน่าเชื่อถือจริงๆ หรือเปล่า แต่ยังสงสัยอยู่จริงๆ รีปาว แต่คนก็เชื่อว่ายังมีการลื้อคเลข” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

ในขณะที่เดียวกัน 5 คน จาก 30 คน ไม่เห็นด้วยกับคำว่า “ช่วยราษฎร์ เสริมรัฐ” เพราะคิดว่าราคาที่กำหนดขายที่แพงเทียบกับโอกาสที่จะถูกรางวัล และเงินรางวัลและจำนวนรางวัลที่แจกยังน้อยเกินไป จึงไม่ได้ช่วยราษฎร์อย่างแท้จริง โดยมองว่า ปกติประชาชนก็ต้องเสียภาษีอยู่แล้ว ซึ่งรัฐก็มีรายได้จากการเสียภาษีของประชาชนอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมาเอาเงินกับประชาชนอีก

“รู้สึกไม่เห็นด้วย ไม่รู้สิกว่าช่วยราษฎร์เพราะราคาแพง ทำให้หลายคนไม่เข้าถึง ไม่ซื้อเพื่อเสี่ยงดวง คิดว่ารางวัลกับราคาไม่ balance กัน เลยไม่ยุติธรรม (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“ไม่เห็นด้วยเพราะประชาชนช่วยเสริมรัฐจากเงินด้านภาษีอยู่แล้ว ไม่ใช่ซื้อสลากเพื่อเสริมรัฐ” (หญิง, 15-20 ปี, นักศึกษา)

“มันเป็นคำพูดที่รัฐบาลก็รู้อยู่แล้วว่าเงินที่ให้รางวัลมากับสลากที่จำหน่ายหมดทุกงวด คือ รัฐบาลได้เงินเยอะกว่ารัฐบาลที่แจก ไม่เห็นด้วยประเด็นช่วยราษฎร์ แค่ว่าที่ดูดี” (ชาย, มากกว่า 60 ปี, พ่อบ้าน)

“รัฐที่พูดคือรัฐของสลากกินแบ่งรัฐบาล ไม่เชื่อว่าเสริมรัฐเพื่อเอาเงินมาช่วยประเทศ เพราะเงินไปอยู่ที่หน่วยงานเดียว เช่น เวลาไม่มีรางวัลที่ 1 เงินก็ไม่สะสมให้ประชาชนแต่ไปตกเป็น

สวัสดิการของกองสลากขึ้นหัตถ์ยุติธรรม ไม่เชื่อ เพราะว่าเชื่อว่ายังมีการล็อกเลข ไม่โปร่งใส ชัดเจน มาก โดยเฉพาะนายคนก่อน มันล็อกเลขชัดเจนมาก” (หญิง, 21-30 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่ 6 คน จาก 30 คน รู้สึกเห็นด้วยกับคำกล่าวทั้ง 2 ประเด็น คือ ด้านการช่วยราษฎร์ เสริมรัฐ และ ขึ้นหัตถ์ยุติธรรม โดยมองว่า การออกรางวัลนั้นเป็นไปด้วยความโปร่งใสยุติธรรมดี และการซื้อสลากจะเป็นการสนับสนุนกิจการของรัฐ ไม่นำเงินไปเล่นหวยใต้ดิน รวมถึง การจำหน่ายสลากฯ มีส่วนช่วยในการสนับสนุนรายได้ให้คนที่ไม่มีงานทำ คนพิการ

“เห็นด้วย รมธงไม่ให้เล่นใต้ดิน ให้ช่วยรัฐดีกว่า การออกรางวัล น่าเชื่อถือหมุนเลขน่าจะ โปร่งใส วิธีการก็ดูโปร่งใสดี” (หญิง, 51-60 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

3 ใน 30 คน ยังไม่เข้าใจคำขวัญดังกล่าว ไม่สามารถรับรู้ความหมายของคำขวัญที่ต้องการ จะสื่อได้

4.2.16 ทศนคติต่อธุรกิจหวยใต้ดินและการเล่นหวยใต้ดิน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ 14 จาก 30 คน มองธุรกิจหวยใต้ดินและการ เล่นหวยใต้ดินในเชิงบวก โดยมองว่า หวยใต้ดินนั้น เป็นกิจกรรมเสี่ยงโชค เป็นช่องทางหารายได้ อีกทางหนึ่งของผู้ที่มีรายได้น้อย เป็นเรื่องปกติ เป็นการพนันเช่นเดียวกับสลากกินแบ่งรัฐบาล ที่ ไม่ควรเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ควรทำให้ถูกกฎหมาย และมีการควบคุมดูแลอย่างถูกต้อง เป็นทางเลือก ที่สะดวกและหาซื้อง่าย มีวิธีการที่คล้ายกันกับสลากฯ ของรัฐแต่ทำได้ดีกว่า ยุติธรรมกว่า ราคาถูกกว่า มี 10-20 บาทที่ซื้อได้ จ่ายน้อยกว่า โอกาสถูกรางวัลสูงกว่า มีรางวัลมากกว่า เงินรางวัลมากกว่า และ ยังมีโปรโมชัน ซึ่งงวดนี้จ่ายงวดหน้าได้

ในขณะที่ 10 ใน 30 คน มีทัศนคติกลางๆ ต่อธุรกิจและการเล่นหวยใต้ดิน ไม่ได้สนับสนุน แต่ก็ไม่ได้มองว่า ธุรกิจหวยใต้ดินก็ผิดกฎหมาย แต่อย่างน้อยก็ไม่ได้ไปฆ่าใคร โกงใคร แต่ผิดกฎหมาย คนที่เล่นก็เรื่องของเขา นอกจากนี้ ยังมองในเชิงว่าธุรกิจหวยใต้ดินเป็นเรื่องปกติที่จะคงอยู่ตลอดไป ห้ามกันไม่ได้

“ไม่ใช่สิ่งดี ไม่ได้แย่ ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน ถ้าเรารู้จักพอก็คือพอ ไม่ได้สร้างปัญหา ระดับชาติ ไม่ได้ฆ่าปล้น ควรแก้ที่จิตสำนึกคน ไม่ใช่แก้ที่ หวย หวยก็แค่ทางเลือกเงินในการหาเงินเฉยๆ” (ชาย, 31-40 ปี, อาชีพรับราชการ)

“ใต้ดินคือ เป็นธุรกิจที่ได้เงิน คนขายได้เงิน ถ้าลูกค้าซื้อถูกก็ได้ มีแต่ได้กับได้ ยกเว้น ตำรวจไม่ให้ ไม่จ่ายส่วยให้ ก็เล่นซะหน่อย เป็นธุรกิจที่อยู่กับการส่งส่วยให้ตำรวจ เหมือนเล่นไพ่แหละ” (ชาย, 51-60 ปี, ข้าราชการปลดเกษียณ)

“มันเป็นสิ่งที่จะอยู่ตลอดไป ห้ามไม่ได้ ผู้ใหญ่เป็นคนขายเอง คนมีอำนาจขายเอง ปราบก็ ปราบไม่ถึงตัวใหญ่ๆ ยังไงคนไทยก็ซื้อ เล่นสนุกๆ ไป” (ชาย, 51-60 ปี, รัฐบาล)

อย่างไรก็ตาม พบว่า จาก 6 ใน 30 คน ยังรู้สึกในเชิงลบกับธุรกิจหวยใต้ดินและการเล่น หวยใต้ดิน เนื่องจากเป็นเงินที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ไปอยู่ในมือเจ้ามือ ซึ่งบางที่ก็เป็นผู้มีอิทธิพล ในย่านนั้น ก็อาจเป็นการต่อ ยอดความไม่ดีทั้งหลาย หากไม่ใช่เจ้ามือ อยู่ในธุรกิจนี้ก็มีแต่เสียไม่มีได้

“รู้สึกไม่ดี เทียบกับลอตเตอรี่ยังดีกว่าเอาเงินเข้ารัฐ เป็นเงินประเทศ ใต้ดินเป็นของ บุคคลคนเดียว” (ชาย, 51-60 ปี, ค้าขาย)

“เจ็บมาเยอะ ไม่ควรเล่นหวยใต้ดิน เป็นอะไรที่เหมือนเอาเงินไปขว้างทิ้ง คนที่ระดับเงินเดือน ต่ำๆ จะซื้อห่วยมากกว่าเงินเดือนสูงกว่า ก็เลยรู้สึกเค้าโดนมอมเมา” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

4.2.17 ทศนคติต่อการนำสลากลอตโต้ หรือ สลากออนไลน์เข้ามาใช้ในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า 19 ใน 30 คน สนับสนุนให้สลากลอตโต้เข้ามาให้ บริการในประเทศไทย เนื่องจากมองว่า เป็นอีกวิธีหนึ่งของการเลี่ยงโชค เป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ ผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นรูปแบบสมัยใหม่ตามหลักสากลที่มีความน่าเชื่อถือ และง่ายต่อการซื้อและจำหน่าย ผู้บริโภคสามารถเลือกเลขได้ตามที่ต้องการ ขจัดปัญหาเลขดังที่หาเลขไม่ได้ อีกทั้งยังมีการสมทบ เงินรางวัล เป็นเงินแจกพ้อตที่น่าดึงดูดใจ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่รู้สึกกังวลเกี่ยวกับสังคมไทย เป็นห่วงสังคม เนื่องจากอบายมุขเพิ่มขึ้น ไม่มั่นใจวิจารณ์ญาณคนในประเทศไทยว่าจะควบคุมตัวเองได้

“อยากให้มา เพราะเป็นรูปแบบที่สมัยใหม่ สากล น่าเชื่อถือ เมืองไทยยังอยากเป็น 4.0 แต่หลายอย่างเป็น 0.4 (ชาย, 21-30 ปี, พนักงานรัฐฯ)

“อยากให้เข้ามา เพราะ มันให้ทางเลือกกับคนซื้อ เลือกเลขเอง เงินรางวัลสมทบไปเรื่อย” (ชาย, 41-50 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

ในขณะที่เดียวกัน มีเพียง 4 คน เท่านั้น ที่ไม่อยากจะนำสลากดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากมองว่าการพนันที่มีอยู่ก็ทำให้ประเทศแย่เพียงพอแล้ว

“ไม่มีดีกว่า แค่มีลอตเตอรี่ก็จนจะแยละ มีบ่อน มีคาสี โน่นนี่นั่น ไปกันใหญ่ อยากไป เล่นต่างประเทศ ก็หมดเนื้อหมดตัวมาแล้ว” (ชาย, 51-60 ปี, รัฐบาล)

ในขณะที่อีก 7 คน ตอบว่าไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินสลากลอตโต้มาก่อน จึงไม่สามารถ ให้ข้อมูลได้

4.2.18 ทศนคติต่อความเป็นไปได้ที่ประชาชนจะเลิกซื้อหวยใต้ดินหรือการพนันผิดกฎหมายอื่นและหันมาซื้อแค่สลากกินแบ่งรัฐบาลอย่างเดียว

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 24 จาก 30 คนของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งคิดเป็นเสียงส่วนใหญ่ ลงความเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนจะเลิกเล่นหวยใต้ดินหรือการพนันอื่น และเล่นแค่สลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว โดยให้เหตุผลว่า ตามธรรมชาติของมนุษย์ไม่ชอบอยู่ในกรอบหรือกฎใดๆ ต่อให้ห้ามจนหวยใต้ดินหายไปได้ ก็ต้องมีการพนันรูปแบบอื่นเข้ามาแทนที่ อีกทั้งหวยใต้ดิน ยังมีรูปแบบการเล่นที่ง่ายกว่า ลงทุนน้อยกว่า เงินรางวัลดึงดูดใจมากกว่า โอกาสในการถูกรางวัลมากกว่า และตราใบที่ยังไม่สามารถปราบปรามหวยใต้ดินที่เป็นตัวการใหญ่ได้ อีกทั้งในวงการหวยใต้ดินหรือการพนันอื่นๆ ยังมีผู้มีอิทธิพลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้ปราบปรามเท่าไรก็ไม่หมดสิ้น ตราใบที่ยังมีคนขาย ก็ย่อมมีคนซื้อ

“เป็นไปไม่ได้ เพราะ ความอยากของคน ไม่มีที่สิ้นสุด ทุกประเทศทั่วโลกล้วนมีการพนัน”
(ชาย, 21-30 ปี, พนักงานราชการ)

“จะเป็นไปได้อีกต่อเมื่อไม่มีตำรวจ เพราะรัฐกิจพวกนี้ส่งส่วยให้ตำรวจ ตำรวจไม่ตรวจไม่จับ ดึงดูด คือมันทำไม่ได้ เพราะใต้ดินมันอยู่ในสายเลือดคนไทยไปแล้ว และเป็นธุรกิจใหญ่โต มีเงินเครือข่าย ถ้าหลักดี ส่งส่วยก็ไม่โดนจับ ก็ยุคก็สมัยก็ทำไม่ได้” (ชาย, 41-50 ปี, พนักงานราชการ)

4.2.19 ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างในการดึงความสนใจให้ประชาชนหันมานิยมซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแทนการพนันผิดกฎหมายอื่น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ 12 ใน 30 คน เสนอให้ใช้มาตรการราคา การเพิ่มเงินรางวัลและจำนวนรางวัลเข้ามาดึงดูดใจให้นิยมซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลให้มากขึ้น ดังนี้

- ต้องปรับราคาให้ลดลง และควบคุมราคาสลากฯ ให้ขายเท่ากันทั้งหมดให้ได้จริงจัง
- มีการจัดสรรและกระจายสลากฯ ออกไปเพื่อให้ขายกับผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง
- มีการเพิ่มรางวัลเข้ามาให้มีหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะรางวัลเล็กๆ อย่างรางวัลเลขท้าย 2 ตัว และ 3 ตัว เพื่อเพิ่มโอกาสในการถูกรางวัลให้มากขึ้น
- มีการเพิ่มจำนวนเงินรางวัล โดยเฉพาะรางวัลเล็กๆ อย่างเลขท้าย 2 ตัว 3 ตัว ที่มีโอกาสถูกรางวัลมากกว่า ควรเพิ่มจำนวนเงินให้มากกว่า 2,000 บาท ต่อคู่ฉบับ หรือเพิ่มรอบการออกรางวัล จาก 2 ครั้งต่อเดือน (ทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน) เป็น 3 รอบต่อเดือน
- มีการจัดโปรโมชัน เช่น ซื้อ 1 แกรม 1 หรือการสะสมสลาก ซื้อครบ 10 คู่ฉบับ สามารถนำไปแลกฟรีได้อีก 1 คู่ฉบับ

ในขณะที่ รองลงมา 10 ใน 30 คน เสนอว่า ควรใช้แนวทางการจัดจำหน่ายเช่นเดียวกับ หวยไต้ดิน คือ ไม่มีการกำหนดราคาขั้นต่ำในการซื้อ มี 10 บาท ก็ซื้อได้ จ่ายเท่าที่ยินดีจ่าย โดยอัตราส่วนของรางวัลที่จะได้ให้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ไป เพิ่มโอกาสในการถูกรางวัล เพิ่มวิธีการเล่นให้ง่าย ผู้ซื้อสามารถเลือกเลขได้เอง และอยากให้มีการสะสมเงินรางวัลในกรณีทีงวดนั้นไม่มีคนถูกเข้ามา มีส่วนน้อย 3 ใน 30 คน เสนอว่า ควรมีการเพิ่มช่องทางการซื้อขาย โดยให้ผ่านแอปพลิเคชัน หรือทางออนไลน์ สามารถเลือกเลขอะไรก็ได้โดยไม่จำกัด และจ่ายเงินหักผ่านบัญชีธนาคาร มีการตั้งราคาให้เท่ากันเป็นมาตรฐาน เพิ่มความหลากหลายและความสะดวกสบายในการซื้อ

“รัฐน่าจะลดราคาลอตเตอรี่ลง เป็นใบละ 60 บาทน่าจะดี มีคนซื้อเยอะขึ้น คือให้รัฐบาลขายเอง กองสลากขายเอง ไม่ต้องผ่านยี่ปั้ว” (ชาย, 31-40 ปี, พนักงานบริษัทเอกชน)

“เนื่องจากการลงทุนของสลาก ยังไม่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนเท่าที่ควร และยังคงเสียภาษีเมื่อถูกอีก ควรเพิ่มรางวัลและมูลค่าของรางวัลให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจ” (หญิง, 15-20 ปี, นักศึกษา)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและทัศนคติต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภคสลากฯ ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะประชากรกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑลเท่านั้น จำนวน 30 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบและสร้างความสัมพันธ์ในแต่ละส่วน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและทัศนคติต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภคสลากฯ ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า

5.1.1 กลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนกรุงเทพมหานครและพื้นที่ในเขตภาคกลาง ได้แก่ ออยุธยา นครปฐม ปราชินบุรี และลพบุรี

5.1.2 ผลិតภัณฑ์ หรือ สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ

แม้จะเป็นสลากกินแบ่งรัฐบาลเหมือนกัน แต่ผู้บริโภคสลากกินแบ่งรัฐบาลส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเลือกซื้อสลากฯแบบจำเพาะเจาะจงตัวเลขที่ตนเองต้องการในใจ มิใช่ว่าจะสุ่มซื้อเลขใดก็ได้ เลขที่ผู้บริโภคจะเลือกซื้อที่มีมาที่ไปจากเหตุผลที่แตกต่างกัน

ผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์สลากกินแบ่งรัฐบาลส่วนใหญ่ ไม่ได้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว แต่มีการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อการเสี่ยงโชคอื่นควบคู่กันไปด้วย โดยผลิตภัณฑ์เพื่อการ

เสี่ยงโชคอื่นที่ผู้ซื้อสลากเลือกซื้อควบคู่ไปด้วยนั้น ได้แก่ หวยใต้ดิน และเมื่อเปรียบเทียบจากค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนซื้อ พบว่าผู้บริโภคร้อยละส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเลือกเสี่ยงโชคกับการเล่นหวยใต้ดินมากที่สุด และมากกว่าการเสี่ยงโชคกับสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งขัดแย้งกับวรรณกรรมทบทวนที่เคยวิจัยว่า คนไทยเลือกเสี่ยงโชคประเภทสลากกินแบ่งรัฐบาลมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 38 อันดับสอง คือ หวยใต้ดิน ร้อยละ 34.4 (ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552)

5.1.3 การตระหนักถึงความต้องการและวัตถุประสงค์ในการซื้อ

เหตุผลหรือแรงจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพราะอยากรวย อยากได้เงินจากการถูกลอตเตอรี่กินแบ่งรัฐบาล ซื้อเพราะอยากจะได้เสี่ยงโชค มองว่าการเสี่ยงโชคเป็นเรื่องท้าทายและสนุกสนาน ทำให้มีเรื่องให้คุยกับคนอื่นได้ ทั้งนี้ยังมีบางส่วนที่เลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพราะอยากทำบุญหรือสงสารคนขาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า เหตุผลหรือแรงจูงใจในการซื้อส่วนใหญ่ซื้อเพราะ อยากรวย อยากถูกรางวัล (ร้อยละ 38.6) รองลงมาคือ ซื้อเพราะ อยากลอง (ร้อยละ 35.8) และชอบการเสี่ยงทาย ร้อยละ 20.9 นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ เช่น สงสารคนขาย ซื้อตามเพื่อน และเพื่อความสนุกสนานคลายเครียด (ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552, สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548)

5.1.4 ผู้มีส่วนร่วมหรือสิ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ

ผู้บริโภคสลากกินแบ่งรัฐบาลส่วนใหญ่ เริ่มพฤติกรรมการซื้อสลากฯ เนื่องจากอิทธิพลของคนรอบข้าง ได้แก่ เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ที่มีประสบการณ์ในการถูกลอตเตอรี่กินแบ่งรัฐบาลฯ ทั้งนี้ตัวอย่างประสบการณ์การถูกรางวัลของคนรอบข้างใกล้ชิด ได้กลายเป็นสิ่งเร้าให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกที่เป็นแรงกระตุ้นนำไปสู่ความต้องการที่จะเริ่มพฤติกรรมการซื้อสลากฯ โดยมีรางวัลเป็นสิ่งจูงใจ และเป็นเป้าหมายของพฤติกรรมการซื้อสลากฯ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมโดยทั่วไปของมนุษย์ (อรุณ รักธรรม, 2537) ที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้น ตั้งอยู่บนสมมติฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1. พฤติกรรมมนุษย์ต้องมีสาเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นอิทธิพลจากภายนอกและอิทธิพลภายใน 2. การที่มนุษย์มีพฤติกรรมมุ่งในทางใดทางหนึ่งอันเนื่องจากมีสิ่งมาเร้าหรือพฤติกรรมนั้นถูกเร้าให้เกิดขึ้น 3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นต้องนำไปสู่เป้าหมายในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อบรรเทาสิ่งเร้า จนบรรลุนิเวศความต้องการต่างๆ ได้

5.1.5 ความถี่ และช่วงโอกาสในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเฉลี่ยทุกงวด และโอกาสหรือช่วงเวลาในการซื้อจะเป็นช่วงใกล้วันประกาศรางวัลหรือวันหวยออก โดยจะซื้อก่อนวันประกาศรางวัล 1-5 วัน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณกรรมทบทวนที่พบว่า ความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อทุกงวด (สุพรรณนิการ์ รัตนกุล, 2548, นิตกร คำนภาภูมิ, 2543) และงานวิจัยในเขตกรุงเทพฯ และทุกภูมิภาคที่พบว่า ช่วงที่ซื้อสลากมากคือ ช่วงใกล้วันออกรางวัล ในช่วงก่อนออกรางวัล 1 วัน (อุเทน เจริญธรรม, 2538 และ สุพรรณนิการ์ รัตนกุล, 2548)

5.1.6 ช่องทาง และสถานที่

ช่องทางหรือสถานที่ซึ่งผู้บริโภคสลากกินแบ่งรัฐบาล คือ แผงขาย หรือคนที่เดินขายอยู่ตามสถานที่ต่างๆ ทั่วไป เช่น ปั๊มน้ำมันที่ขับรถผ่าน ย่านสำนักงานที่ทำงานของตนเอง ตลาดแถวๆ บ้าน โดยไม่ได้รับเจาะจงสถานที่ในการเลือกซื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า ช่องทางหรือสถานที่ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล คือ จากแผงขายทั่วไป ไม่เจาะจงว่าจะต้องซื้อจากผู้ขายใดเป็นประจำ (นิตกร คำนภาภูมิ, 2543, อุเทน เจริญธรรม, 2538, สุพรรณนิการ์ รัตนกุล, 2548)

5.1.7 ขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ การแสวงข้อมูล และการตัดสินใจซื้อ

เมื่อผู้บริโภคได้รับแรงกระตุ้นจากการเห็นผู้คนรอบข้างถูกรางวัลจากสลากกินแบ่งรัฐบาลทำให้เกิดความต้องการที่จะซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีเงินรางวัลเป็นแรงจูงใจแล้ว จึงเริ่มเข้าสู่การกำหนดเป้าหมายซึ่งได้แก่ ตัวเลขที่ต้องการ จึงเริ่มเข้าสู่กระบวนการค้นหาแหล่งที่มาของตัวเลข โดยแหล่งที่มาของตัวเลขที่ผู้บริโภคใช้จำเพาะเจาะจงในการเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ส่วนใหญ่มาจากากการตีความจากความฝัน และตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เช่น อายุ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนรถ อายุบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว หรือเลขจาก สื่อออนไลน์ เช่น SMS ใ้ห่วย แอปพลิเคชันใ้ห่วย เป็นต้น ได้จากการเชื่อมโยงตัวเลขจากเหตุการณ์วันสำคัญหรือบุคคลสำคัญ คนมีชื่อเสียงต่างๆ เป็นเลขจากสถิติความน่าจะเป็นที่ผ่านการวิเคราะห์คำนวณสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญในวงการและอ้างอิงจากการวิเคราะห์ด้วยระบบสถิติศาสตร์ ซึ่งบางส่วนมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเทียบเคียงกับงานวิจัยหวยใต้ดินที่พบว่า บุคคลที่เล่นหวยใต้ดิน จะมีแหล่งข้อมูลในการเล่นหวยจาก 9 แหล่ง ได้แก่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผิดธรรมชาติ พระสงฆ์เกจิอาจารย์ ความฝัน สิ่งรอบตัวและเหตุการณ์รอบๆ ตัว เอกสาร ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงและนักเล่นหวยคนอื่นๆ รวมถึงสื่อมวลชน (ชวนวล คณานุกูล, 2542) จากนั้นจึงเข้าสู่การประเมินหาช่องทางในการซื้อ โดยจะเลือกซื้อจาก แผงขาย หรือคนที่เดินขายอยู่ตามสถานที่ต่างๆ ทั่วไป

เช่น ปืมน้ำมันที่ขับรถผ่าน ย่านสำนักงานที่ทำงานของตนเอง ตลาดแถวๆบ้าน โดยไม่ได้ระบุเจาะจงสถานที่ และนำไปสู่การตัดสินใจซื้อในที่สุด ทั้งนี้ผู้ชายมีอิทธิพลกับการตัดสินใจซื้อ โดยผู้ชายที่เป็นคนพิการ และคนชราจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมากกว่าผู้ชายสุขภาพดีที่เป็นคนหนุ่มสาวหรือมีความปกติทางร่างกาย โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่จะให้ความสงสาร อยากช่วยเหลือ ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เลขที่ต้องการ แต่ถ้าเป็นคนพิการหรือคนชรา มาเสนอขายก็จะช่วยซื้อ

5.1.8 ประเมินทางเลือก

เมื่อผู้บริโภคได้รับข้อมูลจนเพียงพอแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาประเมินถึงข้อดีข้อเสียของสินค้าหรือบริการที่มีข้อเสนอที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมกับความต้องการของตนเองที่สุด

ข้อดีของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่สนับสนุนให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแทนการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อการเสี่ยงโชคอื่นๆจากเหตุผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ช่วยเพิ่มโอกาสในการเสี่ยงโชคให้ประชาชนให้มีโอกาสรวยทางดี โดยไม่ต้องลงแรงทำงาน คนทุกฐานะไม่ว่าจนหรือรวยก็มีสิทธิ์ลุ้นโชค หากถูกรางวัล จะได้เงินรางวัลที่สูงมาก สามารถเพิ่มฐานะทางการเงิน เหมือนกับการได้กินภาษี

- การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นช่องทางหารายได้เข้ารัฐบาล เหมือนเป็นช่องทางการเก็บภาษีอีกทางหนึ่ง ทำให้รัฐมีเงินนำมาบริหารประเทศ ช่วยประชาชนได้อีกทางหนึ่ง หากซื้อมาแล้วไม่ถูกรางวัล ก็ถือว่าเป็นการช่วยเหลือเงินเพื่อการกุศล

- เป็นการช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ ช่วยให้ประชาชนรวมถึงคนพิการและคนในชนบทได้มีอาชีพ ได้แก่ อาชีพคนขายลอตเตอรี่ เป็นการช่วยกระจายรายได้ ทำให้ประเทศมีเงินหมุนมากขึ้น

- สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นเป็นการเสี่ยงโชคถูกกฎหมายที่หาซื้อง่าย มีเลขให้เลือกหลากหลาย จำนวนผู้จำหน่ายมีมาก รายประชาชนมีทางเลือก ไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกโกง

ข้อเสียของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่เป็นปัจจัยทำให้ผู้บริโภคไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือหันไปซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อการเสี่ยงโชคอื่นแทนมากจากเหตุผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- สลากกินแบ่งรัฐบาล คือ รูปแบบหนึ่งของการพนัน ซึ่งการพนันเป็นสิ่งเป็นการสิ้นเปลืองและมอมเมาประชาชนให้ติดการพนันและมีความเชื่อมงาย หากเล่นมากเกินไปสู่การล้มละลาย ไม่มีเงินออม เกิดปัญหาหนี้สิน และอาจตามมาด้วยปัญหาอาชญากรรม

- การแบ่งระยะเงินรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาลยังห่างไป ทำให้โอกาสถูกรางวัลใหญ่น้อยลง ขณะเดียวกัน โอกาสในการถูกรางวัลเลขท้ายก็ยากด้วยเช่นกัน เพราะจำนวนรางวัลมีน้อย

- ราคาขั้นต่ำของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่กำหนดไว้ที่ 80 บาท ยังแพงไป เมื่อเทียบกับราคาหวยใต้ดินที่ไม่มีการกำหนดขั้นต่ำ

- จำนวนเงินรางวัลยังน้อยเกินไป โดยเฉพาะรางวัลเลขท้าย 2 ตัว และ 3 ตัวที่ได้เพียงแค่ 2,000 บาท ต่อคู่ฉบับ ไม่มีรางวัล “แจกพ็อด” หรือการสะสมเงินรางวัลเหมือนสลากที่เล่นกันต่างชาติ

5.1.9 พฤติกรรมหลังการซื้อ

ในด้านของพฤติกรรมหลังการซื้อ ผู้บริโภคสลากฯ ไม่ได้รู้สึกว่าการลงทุนกับสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะโอกาสที่ถูกรางวัลโดยเฉลี่ยมีเพียง 1-3 ครั้งในชีวิต รางวัลที่ถูกส่วนใหญ่นั้นก็ไม่ใช่รางวัลใหญ่ แต่เป็นรางวัลเลขท้ายสองตัว สามตัว ที่ได้จำนวนเงินรางวัลไม่สูงมาก แต่ส่วนใหญ่อีกไม่ย่อท้อที่จะเสี่ยงโชคต่อไป และคิดว่าเงินที่สูญเสียไปนั้นไม่ได้เสียเปล่า แต่เป็นการช่วยสนับสนุนรัฐบาลและการกุศล

5.1.10 ค่าใช้จ่ายในการซื้อและทัศนคติต่อราคาขาย

ราคาและค่าใช้จ่าย ผู้บริโภคจะมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 80-300 บาท โดยจำนวนสลากที่ซื้อต่องวด อยู่ที่ 1-3 คู่ฉบับ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าค่าใช้จ่ายที่ผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลใช้เพื่อซื้อสลากฯหรือเสี่ยงโชค จะอยู่ประมาณ 101-500 บาทต่อเดือน (ปัญญาสัมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552) และเคยซื้อสลากเกิดราคา จากที่กำหนดไว้ที่ 80 โดยราคาที่เคยซื้ออยู่ระหว่าง 100 – 150 บาท ซึ่งเป็นราคาที่เกินกว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เคยค้นพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อสลากเกินราคาที่กำหนดไว้ฉบับละ 1-5 บาท เนื่องจากหาซื้อสลากตามราคากำหนดไม่ได้ (อุเทน เจนสระคู, 2538, นิตกร ด้านภาคภูมิ, 2543)

ทัศนคติต่อราคาขาย ผู้บริโภคสลากฯ เห็นว่า ราคาสลากกินแบ่งรัฐบาลที่กำหนดไว้ที่ 80 บาท ต่อคู่ฉบับนั้นมีความเหมาะสมดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้บริโภคมองว่าราคากำหนดนั้นเหมาะสมดีแล้ว (นิตกร ด้านภาคภูมิ, 2543, สุพรรณิการ์ รัตนกุล, 2548, อุเทน เจนสระคู, 2538)

ทัศนคติต่อการจำหน่ายสลากฯ เกินราคา ผู้บริโภคคิดว่ามีสาเหตุมาจากระบบการจัดจำหน่ายและต้นทุนที่พ่อค้าคนกลางรับเพิ่มมา เมื่อรับมาแพง จึงต้องขายแพง และมีต้นทุนอื่นๆ เพิ่มเข้ามา เช่น ค่าเหนื่อยจากการเดินขาย ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขระบบจัดจำหน่าย จัดการยี่ปู้ว ซาปู้ว หรือพ่อค้าคนกลางได้ สลากฯ ผ่านการส่งต่อหลายทอดกว่าจะถึงมือผู้บริโภคที่แท้จริง ทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงมากขึ้นกว่าที่จะขาย 80 บาทได้ โดยทัศนคติดังกล่าว มีความสอดคล้องและเป็นไปในทางเดียวกันกับกับวรรณกรรมทบทวนที่ค้นพบ ว่าผู้บริโภคคิดว่าสาเหตุที่ต้องซื้อสลากเกินราคานั้นจะมาจากระบบการจัดจำหน่ายไม่ดี มากกว่าสาเหตุจากจำนวนสลากมีไม่พอขาย (อุเทน เจนสระคู, 2538)

5.1.11 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ผู้บริโภคมุ่งเข้าถึงการรับรู้คุณภาพของสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านการใช้หลักฐานที่มองเห็นได้เป็นรูปธรรมจับต้องได้ อันได้แก่ เงินรางวัล โดยเฉพาะรางวัลที่ 1

5.1.12 บุคลากร

ผู้จำหน่ายสลากฯที่เป็นคนพิการ และคนชราที่มีแนวโน้มจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมากกว่าผู้ชายสลากที่เป็นคนหนุ่มสาวหรือมีความปกติทางร่างกาย โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่จะให้ความสงสาร อยากช่วยเหลือ ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เลขที่ต้องการ แต่ถ้าเป็นคนพิการหรือคนชราเสนอขายก็จะช่วยซื้อ

5.1.13 กระบวนการ

- ทักษะคิดต่อรูปแบบสลากฯและวิธีการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคสลากฯมองว่ารูปแบบและวิธีการจัดจำหน่ายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นมีความเหมาะสมดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ อีก ซึ่งมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับงานทบทวนวรรณกรรมที่พบว่า ประชากรมีทัศนคติโดยรวมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย ในระดับที่ดี โดยมองว่า ปริมาณสลากฯที่มีจำหน่าย เหมาะสมดีแล้ว (นิติกร ด้านภาคภูมิ, 2543, สุพรรณนิการ์ รัตนกุล, 2548, อุเทน เจนสระสูง, 2538)

- ทักษะคิดต่อจำนวนรางวัลและจำนวนเงินรางวัล ผู้บริโภคสลากกินแบ่งรัฐบาลยังมองว่าทั้งจำนวนรางวัลและจำนวนเงินรางวัลที่มีอยู่ยังไม่เหมาะสม เนื่องจาก จำนวนรางวัลที่กำหนดไว้สำหรับการถูกรางวัลยังมีน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความน่าจะเป็นหรือโอกาสในการถูกรางวัล ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า จำนวนรางวัลนั้นยังมีน้อยเกินไป (นิติกร ด้านภาคภูมิ, 2543)

ขณะเดียวกัน จำนวนเงินรางวัลที่ให้กับผู้ถูกรางวัลนั้นยังเป็นจำนวนที่น้อยเกินไปเมื่อเทียบกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยเฉพาะรางวัลเล็กๆอย่างรางวัลเลขท้ายสองตัวสามตัว ที่มีโอกาสถูกรางวัลได้มากกว่ารางวัลใหญ่ๆ ซึ่งจ่ายเพียงแค่ 2,000 บาท ต่อรางวัล จึงยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการซื้อได้มากพอ

- ทักษะคิดโดยรวมต่อกระบวนการและขั้นตอนการทำงานของสำนักงานสลากฯ จาก การสำรวจทัศนคติในภาพรวมของผู้บริโภคที่มีต่อกระบวนการและขั้นตอนการทำงานของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ผ่านคำขวัญขององค์กร ที่ว่า “ช่วยราษฎร์ เสริมรัฐ ยืนหยัดยุติธรรม” พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับภาพรวมของกระบวนการและขั้นตอนการทำงานของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมองว่า กระบวนการและขั้นตอนการทำงานยังขาดความยุติธรรม โดยเฉพาะการประกาศรางวัลที่ยังขาดความโปร่งใส ไม่น่าเชื่อถือ เพราะยังคงมีการ “ลือคเลข” ในอีกทางหนึ่ง ขณะที่

รัฐบาลนั้นเป็นผู้ปราบปรามการพนันอย่างอื่น แต่ก็เป็นผู้จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งถือเป็นอีก รูปแบบหนึ่งของการพนันด้วยเช่นกัน นอกจะมีระบบจัดจำหน่ายที่ขาดความยุติธรรมแล้ว การกระจาย จำนวนเงินรางวัลและเงินรางวัลที่แจกให้ยังน้อยเกินไป จึงรู้สึกว่ายังไม่มีความยุติธรรมเพียงพอ ดังนั้น คำว่า “ยื่นหัตถ์ยุติธรรม” จึงกลายเป็นคำที่ฟังดูย้อนแย้ง ในขณะเดียวกัน ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังมองว่า ราคาจำหน่ายเมื่อเทียบกับโอกาสที่จะถูกรางวัล รวมถึงการกำหนดเงินรางวัลและจำนวนรางวัล ยังไม่ได้ถือเป็นการช่วยราษฎร์ได้อย่างแท้จริง และโดยปกติประชาชนก็ต้องเสียภาษีอยู่แล้ว ซึ่งรัฐก็มีรายได้จากการเสียภาษีของประชาชนอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมาเรียกเงินจากประชาชนโดยผ่านการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล และเรียกว่าการ “เสริมรัฐ” อีก

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล

ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อนำไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ตลอดจนการวางนโยบายเพื่อปราบปรามการซื้อสลากผิดกฎหมายอันเป็นคู่แข่งของสลากกินแบ่งรัฐบาล และไม่ก่อให้เกิดรายได้ในวงจรเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม โดยการใช้กลยุทธ์ด้านต่างๆ เพื่อดึงความสนใจให้ประชาชนหันมานิยมซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแทนการพนันผิดกฎหมายอื่น ดังนี้

5.2.1.1 รูปแบบสลากฯ และวิธีการจัดจำหน่าย

เนื่องจากยังมีผู้บริโภคสลากกินแบ่งรัฐบาลบางส่วนมองว่าความหลากหลาย และจำนวนของตัวเลขนั้นยังมีน้อยเกินไป โดยเฉพาะเลขดัง เลขเด็ดหรือเลขที่เป็นที่นิยม มักมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ หากซื้อยาก จึงเสนอว่าควรปรับปรุงการจัดจำหน่าย ให้ผู้บริโภคสามารถเลือก เลขได้ตามที่ตนต้องการ ดังต่อไปนี้

- เพิ่มช่องทางการจำหน่าย โดยการติดตั้งระบบอัตโนมัติ ที่สามารถ ตรวจสอบได้ว่าถูกรางวัลหรือไม่ และสามารถเลือกซื้อเลขที่ต้องการได้โดยไม่ต้องตามหาตามแผงขาย หรือสถานที่จำหน่ายต่างๆ

- มีแอปพลิเคชัน หรือระบบออนไลน์ เพื่อเป็นช่องทางที่ใช้ในการสั่งซื้อ ที่ง่ายขึ้น เพิ่มความสะดวกให้ผู้บริโภคที่ไม่มีเวลาตามหาเลขสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือเลขที่อยากได้ ก็ไม่มีขายตามแผงจำหน่ายแล้วแล้ว และควรเพิ่มช่องทางการชำระเงินผ่านระบบออนไลน์ด้วย โดย อาจใช้วิธีการหักเงินจากบัญชี หรือบัตรเครดิต เป็นต้น

- มีการจัดสรรและกระจายสลากฯ ออกไปเพื่อให้ขายกับผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง ในทุกทุกพื้นที่ ทุกภูมิภาค

- ควรใช้แนวทางการจัดจำหน่ายเช่นเดียวกับหวยใต้ดิน คือ ไม่มีการกำหนดราคาขั้นต่ำในการซื้อ มี 10 บาท ก็สามารถซื้อสลากฯ ได้ จ่ายเท่าที่ยินดีจ่าย โดยอัตราส่วนของรางวัลให้คิดไปตามเปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินที่ซื้อ

5.2.1.2 จำนวนรางวัล

แนวทางในการปรับปรุงจำนวนรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้บริโภคสนใจและหันมาซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลมากขึ้น แทนการซื้อสลากผิดกฎหมายอื่นผ่านวิธีการจัดสรรจำนวนรางวัล สามารถทำได้ดังนี้

- กระจายจำนวนรางวัลให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ให้เหมาะสมกับสัดส่วนของประชาชนที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยอาจจะกระจายแตกออกจากรางวัลใหญ่มาเป็นรางวัลเล็กๆ เช่นเลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัวให้มากขึ้น

- เพิ่มจำนวนรางวัลให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการถูกรางวัล

5.2.1.3 จำนวนเงินรางวัล

แนวทางในการปรับปรุงจำนวนรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้บริโภคสนใจและหันมาซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลมากขึ้น แทนการซื้อสลากผิดกฎหมายอื่นผ่านวิธีการจัดสรรจำนวนเงินรางวัล สามารถทำได้ดังนี้

- เพิ่มจำนวนเงินรางวัลโดยเฉพาะรางวัลเล็กๆ อย่างเลขท้าย 2 ตัว 3 ตัว ที่มีโอกาสถูกรางวัลมากกว่า ควรเพิ่มจำนวนเงินให้มากกว่า 2,000 บาท ต่อคู่ฉบับ จาก 2,000 บาท เป็น 4,000 บาท

- ควรมีการแจกรางวัล “แจกพ็อด” หรือการสะสมเงินรางวัลทบไปเรื่อยๆ ในกรณีที่งวดก่อนๆ ไม่มีคนถูกรางวัล

- เพิ่มรอบการออกรางวัล จาก 2 รอบต่อเดือน (ทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน) เป็น 3 รอบต่อเดือน

5.2.1.4 การปรับปรุงราคา

- ควรปรับราคาให้ลดลง ราคาที่กำหนดที่ 80 บาท อาจเป็นราคาที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมและยอมรับได้ แต่ก็แพงกว่า เมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างเช่น หวยใต้ดิน ควรปรับลดราคาลงมาอยู่ที่ 40-60 บาท ต่อ คู่ฉบับ

- ควบคุมราคาสลากฯ ให้ขายเท่ากันทั้งหมดให้ได้จริงจัง

5.2.1.5 การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การใช้โปรโมชั่น สะสมสลาก ซึ่งครบ 10 คู่ฉบับ สามารถนำไปแลกฟรีได้อีก 1 คู่ฉบับ ภายใน 1 ปี

5.2.2 ข้อเสนอแนะและโอกาสในการพัฒนาธุรกิจการเสี่ยงโชคอื่น นอกจากสลากกินแบ่งรัฐบาล

5.2.2.1 ทักษะคิดและมุมมองต่อหวยใต้ดินของผู้บริโภค

ทัศนคติโดยส่วนใหญ่ของผู้บริโภค ลงความเห็นว่า เป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนจะเลิกเล่นหวยใต้ดินหรือการพนันอื่น และเล่นแค่สลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อธุรกิจหวยใต้ดินและการเล่นหวยใต้ดินในเชิงบวก โดยมองว่า หวยใต้ดินนั้น เป็นกิจกรรมเสี่ยงโชค เป็นช่องทางการหารายได้อีกทางหนึ่งของผู้ที่มีรายได้น้อย เป็นเรื่องปกติ เป็นการพนันเช่นเดียวกันกับสลากกินแบ่งรัฐบาล ที่ไม่ควรเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ควรทำให้ถูกกฎหมาย และมีการควบคุมดูแลอย่างถูกต้อง เป็นอีกทางเลือกของการเสี่ยงโชคที่สะดวกและหาซื้อได้ง่าย มีวิธีการที่คล้ายกันกับสลากฯ ของรัฐ แต่ทำได้ดีกว่า ยุติธรรมกว่า ราคาถูกกว่า มีเงินน้อย แค่ 10 -20 บาท ก็สามารถซื้อได้ ได้จ่ายน้อยกว่า แต่โอกาสถูกรางวัลสูงกว่า มีรางวัลมากกว่า เงินรางวัลมากกว่า และยังมีโปรโมชั่น ซึ่งงวดนี้จ่ายงวดหน้าได้ แม้จะมีบางส่วนที่ยังไม่สนับสนุนเสียทีเดียว แต่ก็ไม่ได้มีอคติต่อหวยใต้ดินแต่อย่างใด ถึงจะมองว่าหวยใต้ดินนั้นผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมายร้ายแรง ไม่ได้เป็นอาชญากรรม ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน ใครอยากเล่นก็เล่นไป และมองว่าธุรกิจหวยใต้ดินเป็นเรื่องปกติสามัญ ห้ามกันไม่ได้ และจะยังคงอยู่ตลอดไป ในขณะที่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่ยังรู้สึกในเชิงลบกับธุรกิจหวยใต้ดินและการเล่นหวยใต้ดิน เนื่องจากเป็นเงินที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ แต่ไปอยู่ในมือเจ้ามือ เป็นผู้มีอิทธิพลของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การกระทำไม่ดี การกระทำผิดอื่นๆ ต่อไป และหากไม่ใช่เจ้ามือ อยู่ในธุรกิจประเภทนี้ก็มีแต่เสีย ไม่มีได้

5.2.2.2 รูปแบบการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมายอื่นนอกเหนือจากสลากกินแบ่งรัฐบาล

จากการสำรวจทัศนคติส่วนใหญ่พบว่า 67 % ของผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้มีการเสี่ยงโชครูปแบบอื่นควบคู่ไปกับสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วย โดยรูปแบบการเสี่ยงโชคที่ได้รับการเสนอว่าอยากให้เกิดเสรีและถูกกฎหมายมากที่สุด ได้แก่ ธุรกิจดังต่อไปนี้

- การเปิดเสรีคาสิโนและการพนันทุกชนิดให้เหมือนในต่างประเทศ โดยให้รัฐบาลเป็นผู้ดูแล และทำให้ถูกกฎหมาย อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลเอง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการนำรายได้เข้าสู่รัฐอีกทางหนึ่ง และป้องกันเงินไม่ไหลออกไปอยู่ในมือเจ้ามือเถื่อน เป็นอีกทางในการดึง

รายได้จากนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับอุปนิสัยคนไทยที่อาจเล่นแบบไม่ลืมหูลืมตา จนหมดเนื้อหมดตัว ไม่ประมาณตัวเอง จึงเสนอให้รัฐจัดทำในรูปแบบที่สามารถควบคุมได้ มีการกำหนดขอบเขตการเล่นให้ชัดเจน อาจกำหนดรายได้ขั้นต่ำของผู้ที่มีสิทธิ์ในการเล่นหรือกำหนดวงเงินในการเล่นเหมือนกับการกำหนดวงเงินในบัตรเครดิต เป็นต้น

- การนำหวยใต้ดินขึ้นมาทำให้ถูกกฎหมาย เพราะมองว่า หวยใต้ดินนั้นมีวิธีการที่เล่นง่าย อยากรู้เลขไหน ผู้บริโภคสามารถกำหนดเลขเองได้เลย และมีรูปแบบการขายแบบไม่กำหนดขั้นต่ำ มีเงิน 10 บาทก็สามารถซื้อได้ เสี่ยงโชคได้ และยังคงมองว่า หวยใต้ดินนั้นไม่ใช่สิ่งที่ทำลายชาติบ้านเมืองจนถึงขั้นต้องผิดกฎหมาย

- สลากอัตร โนมัดหรือ สลากลอตโต้ แบบที่นิยมในต่างประเทศ เสนอให้มีการนำเข้ามาใช้ในประเทศไทย เนื่องจากมองว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งของการเสี่ยงโชค เป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นรูปแบบสมัยใหม่ตามหลักสากลที่มีความน่าเชื่อถือ และง่ายต่อการซื้อและจำหน่าย ผู้บริโภคสามารถเลือกเลขได้ตามที่ต้องการ เป็นการแก้ปัญหากรณี เลขดัง เลขเด็ดเป็นที่นิยมซึ่งยากต่อการหาซื้อหรือหาเลขไม่ได้ อีกทั้งรูปแบบสลากฯดังกล่าว ยังมีการสมทบเงินรางวัล เป็นเงินแจกพ็อด ที่น่าดึงดูดใจ

- รูปแบบการเสี่ยงโชคอื่นๆ เช่น การเปิดโอกาสลุ้นรางวัลหรือของสมนาคุณจากรัฐฯ จากกิจกรรมต่างๆที่ประชาชนจ่ายเงินไปเพื่อเสียบางอย่าง และค่าสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนอยากจ่ายภาษี หากถูกรางวัลก็เหมือนกับได้กินภาษี และเป็นวิธีการที่ประชาชนมีสิทธิ์ร่วมลุ้นโชคได้ หรือ การลุ้นรางวัลจากเลขบาร์โค้ดในใบเสร็จชำระสินค้าต่างๆ เช่น ใบเสร็จสินค้าตามร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11 ใช้บาร์โค้ดตรงใบเสร็จเป็นเลขในการลุ้นโชค โดยให้มีการประกาศผลรางวัลทุกเดือน หากบาร์โค้ดใดถูกรางวัล สามารถนำใบเสร็จไปแลกรางวัลได้ โดยไม่ว่าจะซื้อสินค้าเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก็สามารถมีสิทธิ์ลุ้นโชคได้

อย่างไรก็ตาม แม้การนำรูปแบบสลากต่างๆ เข้ามาใช้ หรือเพิ่มเข้ามา ควบคุมกันไปกับการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลจะมีข้อดี คือการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค และแก้ปัญหาสลากฯ บางเลขที่มีน้อยเกินไปและไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค แต่การนำสลากและรูปแบบการเสี่ยงโชคต่างๆ เข้ามาใช้ ย่อมเป็นการเพิ่มแหล่งอบายมุขเข้ามาในชีวิตคนไทยด้วยเช่นกัน จึงมีบางส่วนที่ยังคงวิตกกังวล เนื่องจากเป็นห่วงสภาพสังคมไทย และไม่มั่นใจในวิจารณ์ญาณการเล่นพนันเสี่ยงโชคของคนในประเทศว่าจะควบคุมตัวเองได้ ด้วยอุปนิสัยอุปนิสัยคนไทยส่วนใหญ่ที่อาจเล่นแบบไม่ลืมหูลืมตา จนหมดเนื้อหมดตัว ไม่ประมาณตัวเอง และนำไปสู่ปัญหาสังคมในที่สุด

5.3 ข้อจำกัดในการทำวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. เนื่องจากผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีจำนวนตัวอย่างเพียง 30 คน อาจยังทำให้ผลการศึกษาที่ออกมาอยู่ในขอบเขตที่แคบเกินไป สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้

2. เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้บริหารโกลด์สลากรีนแบ่งรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ทำให้ผลการวิจัยอาจไม่สามารถขยายผลไปสู่ผู้บริหารโกลด์สลากรีนแบ่งรัฐบาลทั้งหมดได้ สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปอาจศึกษาในผู้บริหารโกลด์สลากรีนแบ่งรัฐบาลที่อยู่ในเขตพื้นที่อื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาวิจัยที่ได้

3. เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้บริหารโกลด์สลากรีนแบ่งรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เคยหรือมีประสบการณ์ในการซื้อสลากรีนแบ่งรัฐบาลเท่านั้น ผลการวิจัยในบางประเด็นที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาสลากรีนแบ่งรัฐบาล รวมถึงการนำรูปแบบการพนันเสี่ยงโชคอื่นเข้ามาและทำให้ถูกกฎหมาย อาจเป็นเพียงเสียงสะท้อนจากทัศนคติของผู้ที่ชื่นชอบและสนับสนุนการพนันเสี่ยงโชคเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น สำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป อาจศึกษาทัศนคติดังกล่าวกับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้ซื้อสลากรีนแบ่งรัฐบาลร่วมด้วย เพื่อให้ได้แนวคิดและข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจการเสี่ยงโชคที่แท้จริง โดยเฉพาะในประเด็นของการนำการพนันเสี่ยงโชคอื่นมาทำให้ถูกกฎหมาย

4. งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติของผู้มีประสบการณ์ในการซื้อสลากรีนแบ่งรัฐบาลเท่านั้น ทำให้ผลวิจัยไม่สามารถสะท้อนถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติของผู้บริโภคกลุ่มอื่นๆ ได้ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติของผู้บริโภคที่เลือกซื้อสลากรีนแบ่งฯ เพียงอย่างเดียว ผู้บริโภคที่เลือกซื้อสลากรีนแบ่งฯ และหวยใต้ดินควบคู่กัน และผู้บริโภคที่เลือกซื้อสลากรีนแบ่งฯ และการเสี่ยงโชคอื่นๆ ควบคู่กัน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคทั้งสามกลุ่ม ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- กานดา รัศมีแก้ว. (2556). สูตรหอยหุ้นไทย หุ้นนิเคอิ หุ้นฮั่งเส็ง หุ้นอียิปต์ รัสเซีย ดาวโจนส์: มารูจักหอยหุ้นกัน มันคืออะไร เล่นยังไง? สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.สูตรหอยหุ้น.com/2013/07/blog-post.html>.
- ชวณวล คณานุกูล. (2542). พฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่นหวยใต้ดิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารออมสิน. (2560). สลากออมสิน ธนาการออมสิน. สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก <https://www.gsb.or.th/lotto.aspx>.
- ผู้จัดการ Online. (2552). โพลชี้ 90% มอง “หวย” เป็นเรื่องปกติ ส่วนใหญ่ระบุซื้อเพราะ “ชอบลุ้น”. สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/QoI/ViewNews.aspx?NewsID=9520000093154>
- ผู้จัดการ Online. (2557). รวบแม่ค้าสาวเร่ขายหวยใต้ดินคาตลาดสดเชียงใหม่. สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9570000112697&Html=1&TabID=1&>.
- ผู้จัดการรายวัน. (2553). ลอตโต้” หวยแนวใหม่ ใจโลจริงหรือเปล่า? สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9530000173061>
- พรพิมพ์ ต้นตสุททธิกุล. (2558). แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2558 ก). การจัดสรร รายได้นำส่งรัฐ. สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก http://www.glo.or.th/ewt_news.php?nid=65.
- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2558 ข). การนำส่งรายได้แผ่นดิน. สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก http://www.glo.or.th/ewt_news.php?nid=1473.
- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2558 ค). รายงาน ประจำปี 2558. รายงานประจำปี 2558.
- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2560). ตัวอย่างสลากเลขท้าย 2 ตัว 3 ตัว. สืบค้น 12 มิถุนายน 2560, จาก http://www.glo.or.th/ewt_news.php?nid=120.
- สิริวรรณอวยชัย. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้บริโภค. เมือง จ.นครปฐม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อุเทน เจนสระอุ. (2538). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อกิจการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม “พฤติกรรมทางเลือกซื้อและทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล (ลอตเตอรี่) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ (Thematic Paper) ของนักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการธุรกิจ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามนี้ โดยข้อมูลที่ท่านได้ตอบในแบบสอบถามนี้ จะถูกเก็บเป็นความลับเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านได้กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้

ส่วนที่ 1 คำถามด้านประชากรศาสตร์และข้อมูลทั่วไป

1. เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล (ลอตเตอรี่) หรือไม่

☐ เคย	☐ ไม่เคย
------------------------------	---------------------------------
2. ที่พักอาศัยในปัจจุบัน

☐ กรุงเทพฯ	☐ ปริมณฑล	☐ นอกเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล
-----------------------------------	----------------------------------	---
3. เพศ

☐ หญิง	☐ ชาย	☐ เพศทางเลือก
-------------------------------	------------------------------	--------------------------------------
4. อายุ

☐ น้อยกว่า 15 ปี	☐ 15-20 ปี	☐ 21-30 ปี	☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี	☐ มากกว่า 60 ปี	
5. สถานภาพ

☐ โสด	☐ สมรส	☐ หย่าร้าง	☐ ม่าย
------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------

6. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่ามัธยมต้น/ปวช   มัธยมปลาย/ปวส   ปริญญาตรี
 ปริญญาโท   สูงกว่าปริญญาโท

7. อาชีพ

- รับราชการ/ พนักงานรัฐ/ ลูกจ้างประจำ   พนักงานบริษัทเอกชน
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ   เจ้าของกิจการ/ ธุรกิจส่วนตัว
 รับจ้าง/ค้าขาย/อาชีพอิสระ   นักเรียน/ นักศึกษา
 อื่นๆ

8. รายได้ต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท   10,001 - 20,000 บาท   20,001- 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท   40,001 - 50,000 บาท   มากกว่า 50,000 บาท

9. รายได้ต่อครัวเรือนต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท   10,001 - 20,000 บาท   20,001- 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท   40,001 - 50,000 บาท   50,001 - 60,000บาท
 60,001 - 70,000บาท   70,001 – 80,000บาท   80,001 – 90,000บาท
 90,001 – 100,000บาท   มากกว่า 100,000บาท

10. ความถี่ในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

- ทุกงวด   งวดเว้นงวด   2-3 งวด/ ครั้ง
 4-5 งวด/ ครั้ง   มากกว่า 5 งวด/ ครั้ง

11. ค่าใช้จ่ายในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลต่องวด

- 0-100 บาท   101-500 บาท   501- 1,000บาท
 1,001- 1,500 บาท   1,500 บาท ขึ้นไป

12. จำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อต่องวด

- 0-3 ใบ   4-6 ใบ   7-10ใบ   มากกว่า 10 ใบ

เพื่อให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกซื้อ และความคิดเห็นต่างๆต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล (ลอตเตอรี่) จึงใคร่ขอความกรุณาท่านผู้ทำแบบสอบถามโปรดให้เบอร์โทรศัพท์ และชื่อเล่น สำหรับให้ผู้ทำวิจัยได้ติดต่อเพื่อสอบถามเพิ่มเติมต่อไป

ชื่อเล่น _____

หมายเลขโทรศัพท์ _____

วันและเวลาที่สะดวกต่อการโทรติดต่อเพื่อสัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2 คำถามด้านพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อและทัศนคติที่มีต่อการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล

พฤติกรรมการบริโภค 5W1H Model	กระบวนการตัดสินใจซื้อ 5 ขั้นตอน	ส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P	Question
ใครคือ กลุ่มเป้าหมาย Who			1. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน เป็นคนภูมิภาคใด *
ผู้บริโภค ต้องการซื้อ อะไร What		ผลิตภัณฑ์ (Product)	2. ปกติแล้ว มีเลขที่ต้องการซื้ออยู่ในใจแล้วหรือไม่ หรือว่าซื้อแบบซุ่ม* 3. นอกจากซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแล้ว ท่านซื้อหวยได้คืนหรือมีการเสี่ยงโชคอย่างอื่นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
วัตถุประสงค์ Why	ตระหนักถึง ความต้องการ (Need Recognition)		4. เหตุผลที่เลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล
ใครมีส่วน ร่วมในการ ตัดสินใจ Who			5. เริ่มซื้อสลากฯ ครั้งแรกเมื่อไหร่ ใครหรืออะไรที่สนับสนุนให้ตัดสินใจซื้อในขณะนั้น*
โอกาส When			6. ความถี่/ ช่วงเวลาใดที่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล
ช่องทาง Where		สถานที่ (Place)	7. ปกติซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ไหน

พฤติกรรมกร บริโศค 5W1H Model	กระบวนกร ตัดสินใจซื้อ 5 ชั้น	ส่วนประสมทง กรตลาดบริกร 7P	Question
ขั้นตอนกร ตัดสินใจซื้อ How	แสวงหาค้ข้อมูล (Information Search) ตัดสินใจซื้อ (Purchasing Decision)		8. หากมีการกำหนดตัวเลขที่ต้องการซื้อไว้แล้ว ที่มาของตัวเลขที่เลือกซื้อมาจากไหน* 9. ปกติเวลาเลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ถ้าไม่มีเลขที่ต้องการ ทำอย่างไร (เปลี่ยนไปซื้อเลขอื่น หรือตามหาจนกว่าจะได้เลขที่ต้องการ)*
	ประเมินทงเลือก (Alternative Evaluation)		10. อะไรคือข้อดี และ ข้อเสียของสลากกินแบ่งรัฐบาล*
	พฤติกรรม หลังกรซื้อ (Post Purchasing)		11. เคยถูกรางวัลบ้างไหม ก็ครั้งในชีวิต รางวัลประเภทไหน 12. คิดว่ารางวัลที่ได้จากการถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล ค้มหรือไม่กับการลงทุนซื้อที่ผ่านๆมา*
		ราคา (Price)	13. โดยปกติแล้วจะซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลประมาณกี่ใบต่องวด หรือคิดเป็นเงินประมาณเท่าไร* 14. การกำหนดราคาขายสลากกินแบ่งรัฐบาลในปัจจุบัน ใบละ 80 บาท เหมาะสมแล้วหรือไม่ อย่างไร 15. เคยซื้อสลากเกินราคาหรือไม่ และคิดเห็นอย่างไรกับการขายสลากเกินราคา คิดว่าเหตุผลใดที่ทำให้มีการขายสลากเกินราคา 16. ถ้ามีการเสี่ยงโชควิธีกรอื่นด้วย ใช้เงินลงทุนในการเสี่ยงโชคจากสิ่งใดมากที่สุด*
		สิ่งแวดล้อม ทงกายภพ (Physical Evidence)	20. เมื่อนึกถึงสลากกินแบ่งรัฐบาล ท่านนึกถึงอะไร*
		บุคคลกร (People)	21. ผู้ขายสลากมีผลกับการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือไม่ เพราะเหตุใด*
		กระบวนกร (Process)	22. การบริหารจัดการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ภายใต้คำขวัญที่ว่า “ช่วยราษฎร์เสริมรัฐ ยืนหยัดยุติธรรม” เห็นด้วยกับคำกล่าวนี้หรือไม่ อย่างไร*

พฤติกรรมกร บริโศค 5W1H Model	กระบวนกร ตัดสนใจข้อ 5 ชั้น	ส่วนประสมทง กรตลาดกร 7P	Question
ข้อเสนอแนะ			<p>17. รูปแบบสลากและวิธีการจัดจำหน่ายในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร</p> <p>18. ท่านคิดว่าจำนวนรางวัลและจำนวนเงินรางวัลที่มีอยู่นั้นเหมาะสมแล้วหรือไม่</p> <p>19. นอกจากสลากกินแบ่งรัฐบาลแล้ว อยากให้มีรูปการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมายประเภทอื่นด้วยหรือไม่ อะไร*</p> <p>23. มีความคิดเห็นอย่างไรกับธุรกิจหวยใต้ดิน และการเล่นหวยใต้ดิน*</p> <p>24. มีความเห็นอย่างไรกับลอตโต้หรือหวยออนไลน์ อยากให้มีการนำมาใช้ในประเทศไทยหรือไม่ เพราะอะไร*</p> <p>25. มีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะเลิกซื้อหวยใต้ดินหรือการพนันผิดกฎหมายอื่นและหันมาซื้อแต่สลากกินแบ่งรัฐบาลอย่างเดียว และรัฐควรทำอย่างไรเพื่อดึงความสนใจให้ประชาชนหันมานิยมซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลแทนการพนันผิดกฎหมายอื่น *</p>